

Dablitz část Prahy * Ďáblice pmn

Dach, abgeschlepptes *archit.* * nastavená / prodloužená pultová střecha f, pultová střecha f jako prodloužení části hlavní střešní plochy

Dach, abgetrepptes *archit.* * stupňová / stupňovitá střecha f

Dach, abgewalmtes *archit.* * střecha f s valbou, valbová střecha f

Dach, abnehmbares [des Wehrturmes] *archit.* * snadno demontovatelná střecha f [obránné věže]

Dach, abstoßbares [des Wehrturmes] *archit.* * snadno demontovatelná střecha f [obránné věže]

Dach, altd deutsches *archit.* * gotická střecha f, střecha f vysoká nejméně tak jako široká

Dach, aufgehängtes *archit.* * zavěšená střecha f

Dach, ausgebautes *archit.* * dobudovaný podstřešní / půdní prostor n, půdní vestavba f, [obyvatelné] podkroví n

Dach, deutsches *archit.* * gotická střecha f, střecha f vysoká nejméně tak jako široká

Dach, durchlüftetes *archit.* * větraná střecha f

Dach, einhängiges *archit.* * jednostranná / jednospádová střecha f, pultová střecha f (dř.)

Dach, flachgeneigtes *archit.* * sedlová střecha f se sklonem nejvýše 33 stupňů

Dach, gebrochenes *archit.* * mansardová / lomená střecha f

Dach, gekrümmtes *archit., pam. péče* * zborcená střecha f

Dach, geneigtes *archit.* * šikmá střecha f

Dach, geschweiftes *archit.* * prohnutá / zakřivená střecha f

Dach, giebelständiges *archit., urban.* * střecha f se štítem do ulice / náměstí

Dach, glattes *lid. archit.* * hladká střecha f, střecha f krytá došky vázanými klasem dolů, někdy zvanými hlaváče, se spodní řadou a nárožím krytými stupňovitými došky či šindelem

Dach, gotisches *archit.* * gotická střecha f, střecha f vysoká nejméně tak jako široká

Dach, italienisches *archit.* * vlašská střecha f

Dach, kleines enges, am unteren Ende des Giebels aus Brettern *archit.* * obháňka f

Dach, kleines, am unteren Ende des Giebels aus Brettern *archit.* * polomenice f

Dach, kleines, meist schindelgedecktes, entlang der Unterseite des Giebels *lid. archit.*

* podlomenice f, podlomení n, odkap m (řidč.) (záp. Mor.), stříška f na spod. straně štítu krytá větš. šindelem, stříška f chránící okenní průčelí před zatékáním, spojená se sedlovou střechou, vývojově souvise jící s přeměnou valbové v sedlovou

Dach, konvex gekrümmtes *archit.* * konvexně prohnutá střecha f

Dach, kuppelartiges *archit.* * kupolovitá / kopulovitá střecha f

Dach, regensicheres *archit.* * střecha f nepropouštějící vodu

Dach, s, aus Lehm und Stroh *lid. archit.* * hliněná krytina f vyztužená slámou

Dach, s, aus Lehm und Pressschilfplatten *lid. archit.* * hliněná krytina f na rákosové rohoži; rákosová krytina f / střecha f

Dach, s, aus Lehm und Flechtwerk *lid. archit.* * hliněná krytina f vyztužená pletivem, hliněná krytina f na pletivu, hliněná krytina f z rohoží

Dach, s *archit.* * střecha f; krytina f; krov m (řidč.)

Dach, schwachgeneigtes *archit.* * sedlová střecha f se sklonem nejvýše 33 stupňů

Dach, steilgeneigtes *archit.* * střecha f se značným sklonem, příkrá střecha f

Dach, steinbeschwertes *archit.* * střecha f zatížená kameny

Dach, traufständiges *archit., urban.* * střecha f s okapem do ulice / náměstí

Dach, übersteiles *archit.* * střecha f se značným sklonem, příkrá střecha f

Dach, ziegelgedecktes *archit.* * střecha f krytá taškami

Dachabdeckung, e (řidč.) *archit.* * [střešní] krytina f, zastřešení n, střecha f, pokrytí n střechy

Dachabdichtung, e *archit.* * střešní vodotěsná izolace f

Dachabhang, r (řidč.) *archit.* * sklon m / spád m střechy, svah m střechy (řidč.)

Dachaufbau, r *archit.* * střešní nástavba f; část f stavby vyčnívající z plochy střechy

Dachausbau, r *archit.* * dobudovaný podstřešní / půdní prostor n, půdní vestavba f, [obyvatelné] podkroví n

Dachausbildung, e *archit.* * tvar m / řešení n střechy

Dachausmittlung / Dachausmittlung, e *archit.* * řešení n střechy, půdorysný nákres m střechy

Dachaussteigefenster, s *archit.* * střešní okno n / okénko n, okno m / okénko n pro výlez na střechu

Dachbacke, e *archit.* * boční strana f střešního okna arkýřovitého tvaru, boční strana f vikýře arkýřovitého tvaru

Dachbahnendeckung, e *archit.* * střešní lepenková krytina f

Dachbalken, r *archit.* * střešní [horizontální] trám m, vazný trám m [ve střešní konstrukci krovové soustavy]

Dachbalkenlage, e *archit.* * střešní trámová n, trámová n střechy

Dachbaum, r *archit.* * vazný trám m

Dachbegrünung, e *archit.* * ozelenění n střechy, střešní zeleň f

Dachbelag, r *archit.* * střešní krytina f, pokrytí n střechy

Dachbeleg, r (řidč.) *archit.* * střešní krytina f, pokrytí n střechy

Dachbinder, r *archit.* * střešní vazník m; vazba f krovu

Dachblatt, s (dř.) *archit.* * bobrovka f

Dachbock, r *nástr. (archit.)* * pokrývačský kozlík m

Dachboden, r *archit.* * podkroví n, půda f, podstřeší n, půdní prostor m, hůra f (řidč.), půnebí n (řidč.) (Čechy)

Dachbodentreppe, e *archit.* * schody mpl / schůdky mpl do podkroví, podkrovní schody mpl / schůdky mpl

Dachbord, r / s *archit.* * dolní okraj m / hrana f střechy, okapové / okapní prkno n, prkno n pod okapem

Dachbruch, r [des Mansardendachs] *archit.* * zlom m mezi dvěma střešními plochami nad sebou [mansardové střechy]

Dachbrücke, e *archit.* * [dřevěný] most m se střešou, [zastřešený] dřevěný most m, krytý most m

Dachbund, r (dř.) *archit.* * střešní vazník m; vazba f krovu

Dachdecke, e *archit.* * střešní krytina f, pokrytí n střechy

Dachdecker, r *archit.* * pokrývač m

Dachdeckung, e *archit.* * [střešní] krytina f, pokrytí n střechy (řidč.)

Dachdeckung, gebrannte *archit.* * pálená [střešní] krytina f

Dachehre, e (dř.) *archit.* * půda f, podkroví n, podstřeší n, nádomí n (řidč.) (Podkrkonoší)

Dachehrn, r (dř.) *archit.* * půda f, podkroví n, podstřeší n, nádomí n (řidč.) (Podkrkonoší)

Dacheindeckung, e *archit.* * střešní krytina f, pokrytí n střechy

Dacheinlattung, e *archit.* * střešní laťování n, laťování n střechy

Dacheinschnitt, r *archit.* * zapuštěný vikýř m, zapuštěná terasa f

Dachentwässerung, e *pam. péče* * odvod m vody ze střechy

Dacherker, r *archit.* * vikýř m, vikýř m se sedlovou stříškou [a postranními okénky], střešní arkýř m se sedlovou stříškou [a postranními okénky], střešní okno n arkýřovitého tvaru

Dachetage, e (z fr.) *archit.* * podkroví n, podkrovní podlaží n / patro n; mansarda f

Dachfahne, e *archit.* * korouhvička f

Dachfeile, e *nástr. (už. um. - zlatn.)* * stříškový pilník m

Dachfenster, liegendes *archit.* * střešní okno n / okénko n v ploše střechy

Dachfenster, s *archit.* * střešní okno n / okénko n, vikýř m

Dachfensteraufbauten mpl *archit.* * stavba f / provedení n vikýřů

Dachfensterform, e *archit.* * tvar m střešních oken

Dachfirst, r, bedeckt mit den im Lehm brei eingetauchten Schauben *lid. archit.* * hřeben m střechy pokrytý došky namočenými v hliněné kaši, kalenice f / kalenica f (řidč.) (Čechy, Morava)

Dachfirst, r *archit.* * hřeben m střechy

Dachflächenfenster, s *archit.* * výklopné střešní okno n

Dachform, e *archit.* * tvar m střechy

dachförmig *archit., ...* * střečovitý

Dachfuß, r *archit.* * dolní okraj m / hrana f střechy, okap m; čára f na zemi odpovídající okapu (řidč.), čára f na zemi odpovídající dolnímu okraji střechy (řidč.)

Dachgarten, r *archit.* * střešní zahrada f, zahrada f na střeše [domu]; střešní terasa f, terasa f na střeše

Dachgaube, e *archit.* * střešní okno n / okénko n, vikýř m

Dachgaupe, e *archit.* * střešní okno n / okénko n, vikýř m

Dachgebälk, s *archit.* * trámový n střechy, střešní trámový n / trámy mpl

Dachgehölz, s *archit.* * krokrové dříví n

Dachgerüst, s *archit.* * nosná konstrukce f střechy, střešní konstrukce f

Dachgeschoss, s *archit.* * podkroví n, podkrovní podlaží n / patro n; mansarda f

Dachgesims, s *archit.* * hlavní / korunová / podstřešní římsa f, nejvýše položená římsa f

Dachgespärre, s *archit.* * [střešní] trámový n, krov m, vazba f krovu; [střešní] krokve; pár m krokví (řidč.)

Dachgestaltung, e *archit.* * tvar m střechy

Dachgestühl, s *archit.* * krov m, krokrová stolice f (řidč.); střešní konstrukce f, nosná konstrukce f střechy

Dachgiebel, r, aus Brettern *lid. archit.* * lomenice f

Dachgiebel, r, aus senkrechten Brettern *lid. archit.* * lomenice f se svislými prkny, peření n / svisla f (řidč.)

Dachgiebel, r *archit.* * štít m střechy, [střešní] štít m

Dachglas, s *archit.* * střešní sklo n

Dachgleiche, e (Rak.) *archit.* * slavnost f / oslava f na počest zdvižení krovu

Dachgrat, r *archit.* * nároží n střechy

Dachhaube, e *archit.* * střecha f s esovitým průřezem, např. cibulová či zvonová

Dachhaus, s (řidč.) *archit.* * dům m se střechem až k zemi

Dachhäuschen, s *archit.* * vikýř m se stříškou, střešní okno n / okénko n s vlastní stříškou

Dachhaut, e *archit.* * střešní krytina f / plášť m

Dachhaut, harte *archit.* * tvrdá / nespalná střešní krytina f, tvrdý / nespalný střešní plášť m

Dachhaut, unterlüftete *archit.* * podvětrávaná střešní krytina f, podvětrávaný střešní plášť m

Dachhaut, weiche *archit.* * měkká / spalná střešní krytina f, měkký / spalný střešní plášť m

Dachhelm, r *archit.* * [střešní] helmice f, helmová střecha f

Dachholz, s *archit.* * střešní trám m

Dachholz, senkrechtes zu Traufenfette *lid. archit.* * leměz m, lemíz m, střešní lať f kolmá k okapové vaznici, štípaná krokev f (řidč.) (Sušicko)

Dachhütte, e (již. Evr.) *archit.* * dům m s jednou místností

Dachhütte, e (sev. Evr., ...) *archit.* * dům m s jednou místností částečně zapuštěný do země

Dachkamm, r *archit.* * hřebenová mříž f, ozdoba f / dekorace f střešního hřebene

Dachkammer, e *archit.* * podkrovní komůrka f / komora f / pokojík m

Dachkandel, r (řidč.) *archit.* * střešní žlab m

Dachkännel, r (Švýc.) *archit.* * střešní / okapní žlab m

Dachkehle, e *archit.* * úžlabí n / úbočí n [střechy], mezistřeší n

Dachkenner, r (dř.) *archit.* * hřebenáč m, hřebenový prejz m, hřebenová taška f

Dachkonstruktion, e *archit.* * střešní konstrukce f, nosná konstrukce f střechy

Dachkrönung, e (řidč.) *archit.* * atika f (řec. attikós = pocházející z řecké Atiky), různě tvarovaná a zdobená nízká zeď f nad hlavní římsou budovy zakrývající pohled na střechem, často nesoucí sochy či nápisy, oblíbená v antice a renesanci

Dachlandschaft, e *urban., archit.* * soubor m střech s tvarem, sklonem a krytinou vytvářejícími nezaměnitelný harmonický obraz, území n s jednotným charakteristickým tvarem střech

Dachlatte, e *archit.* * střešní lať f, krokevňák m / krokévka f (řidč.) (vých. Morava), lata f (řidč.)

Dachlatte, senkrechte zu Traufenfette *archit.* * leměz m, lemíz m, střešní lať f kolmá k okapové vaznici, štípaná krokev f (řidč.) (Sušicko)

Dachlattenvorstoß, r *lid. archit.* * přečnívající konec m / zhlaví n střešních latí

Dächlikappe, e (Švýc.) *už. um. (text.)* * čepice f se štítkem

Dachluke, e *archit.* * střešní okno n / okénko n, vikýř m

Dachnase, e (řidč.) *archit.* * střešní okno n / okénko n, vikýř m

Dachneigung, e *archit.* * sklon m / spád m střechy, svah m střechy (řidč.)

Dachöhrn, r (dř.) *lid. archit.* * půda f, podkroví n, podstřeší n, nádomí n (řidč.) (Podkrkonoší)

Dachpappe, e, mit Sand bestreute mater. (*archit.*) * střešní pískovaná lepenka f

Dachpappe, e mater. (*archit.*) * střešní lepenka f

Dachpappendeckung, e *archit.* * lepenková krytina f

Dachpfanne, e *archit.* * esovitá [střešní] taška f

Dachpfette, e *archit.* * střešní vaznice f

Dachplatte, e *archit.* * velká [střešní] taška f, kamenná tabule f / deska f [ve střešní krytině], hrubě opracovaný plochý kámen m [ve střešní krytině]; přírodní pokrývač ská břidlice f; bobrovka f (řidč.)

Dachpyramide, e *archit.* * stanová střecha f

Dachquerschnitt, r *archit.* * průřez m střechou, příčný řez m střechou

Dachraffe, e (Švábsko) *archit.* * krokev f

Dachrafter, r (Švábsko) *archit.* * krokev f

Dachraum, ausbaufähiger *archit.* * podkroví n / půda f s možností úpravy pro stálé obývání

Dachraum, r *archit.* * podkroví n, podkrovní podlaží n / patro n, podstřeší n, půdní prostor m; mansarda f

Dachreiter, r *archit.* * sanktusník m; střešní světlík m (řidč.)

Dachrinne, e *archit.* * střešní / okapní žlab m

Dachrinne, frei hängende *archit.* * podokapní žlab m

Dachrinne, kastenförmige *archit.* *

čtyřhranný okapový žlab m, hranatý / čtyřhranný žlab m

Dachrinne, verdeckte *archit.* * mezistřešní žlab m

Dachrinnenausguss, r *archit.* * ozdobný konec m [střešního] okapu

Dachrohr, s *archit.* * okapní roura f

Dachrohr, s mater. (*archit.*) * rákos m užívaný ke krytí střechy

Dachs, r *atrib.* (*Lakomství / Avaritia*) * jezevec m

Dachs, r *ikonogr. symb.* (*Jap.: pozitivní lest, spokojenost se sebou samým, křesť.: lakota*) * jezevec m

Dachsattel, r *archit.* * kryt m hřebene [střechy]; sedlový tvar m střechy, sedlová střecha f

Dachschale, e *archit.* * střešní plášť m

Dachschalung, e *archit.* * bednění n střechy, střešní bednění n

Dachschaube, e *lid. archit.* * došek m, snopek m / doch m / panenka f / otepice f (řidč.), snopek m z dlouhé žitné slámy, rákosu či kukuřice, sloužící k pokrývání střechy

Dachschaube, im Lehm brei eingetauchte *lid. archit.* * došek m máčený v hliněné kaši, kalenec m (řidč.) (Čechy, Morava)

Dachschaube, mit Ähren nach unten

gebundene *lid. archit.* * došek m vázaný klasy dolů, hlaváč m (řidč.), došek m vytvářející hladkou střechu

Dachschiefer, r *archit.* * střešní břidlice f, břidlicová střešní krytina f / taška f, přírodní pokrývačská břidlice f, tabulková krycí břidlice f, břidlicová taška f

Dachschindel, e *archit.* * šindel m

Dachschindelreihe, letzte [und vorletzte]

archit. * splávek m, jedna až dvě poslední řady řpl šindelů

Dachschürze, e *archit.* * nadokenní stříška f; stříška f pod štítem; stříška f mezi patry

Dachschwelle, e *archit.* * střešní práh m, pozednice f

Dachshaarpinsel, r *nástr. (mal.)* * štětec m z jezevčích chlupů

Dachsöller, r *lid. archit.* * půda f, podkroví n, podstřeší n, nádomí n (řidč.) (Podkrkonoší)

Dachspan, r [unter dem Dachziegel] *archit.* * dračka f [pod taškou]

Dachsparre, e *archit.* * krokev f

Dachsparren, r *archit.* * krokev f

Dachspließe, e *archit.* * louč f, štěpina f, špánek m (z něm.) (kolokv.), ručně štípaný borovicový šindel m podkládaný pod podélné spáry mezi bobrovkami

Dachständer, r *archit.* * střešník m

Dachstein, r *archit.* * velká [střešní] taška f, kamenná tabule f / deska f [ve střešní krytině], hrubě opracovaný plochý kámen m [ve střešní krytině]

Dachsteinscherbe, e *archit., archeol.* * úlomek m tašky

Dachsteinscherben, r *archit., archeol.* * úlomek m tašky

Dachstellung, e *archit., urban.* * postavení n střechy

Dachstellung, giebelständige *archit., urban.* * postavení n střechy se štítem do ulice / náměstí

Dachstellung, traufständige *archit., urban.* * postavení n střechy s okapem do ulice / náměstí

Dachstube, e *archit.* * podkrovní místnost f / světnice f / pokojík m / pokoj m,

Dachstuhl, entkernter *rest., archit.* * odkrytý krov m, odkrytá vazba f krovu, odkrytá krokvová stolice f (řidč.); odkrytá střešní konstrukce f (řidč.), odkrytá nosná konstrukce f střechy (řidč.)

Dachstuhl, offener *archit.* * otevřený krov m

Dachstuhl, r, mit Firstpfette *archit.* * krov m s hřebenovou / vrcholovou vaznicí, krov m se slemenem; střešní konstrukce f, jejíž hlavní částí je trám na hřebenu střechy rovnoběžný s jejím okapem

Dachstuhl, r, mit Firstpfette *lid. archit.* * krov m s hřebenovou / vrcholovou vaznicí, krov m se slemenem, krov m na kobylu / osla / vosla (řidč.) (jihozáp. Čechy, již. Morava), krov m na stolec (řidč.) (Slezsko), vláčový krov m (řidč.) (Plzeňsko), krov m na vláče (řidč.)

Dachstuhl, r, mit Windversteifung / Windverstrebung / Windlatten *archit.* * zavětřovaný krov m, krov m na větrník (řidč.)

Dachstuhl, r *archit.* * krov m, vazba f krovu, krokvová stolice f (řidč.); střešní konstrukce f (řidč.), nosná konstrukce f střechy (řidč.)

Dachstuhl, voller *archit.* * plný krov m, plná vazba f krovu, krov m obsahující nejen nesené části krovu, t.j. krokve, hambálky, vaznice, ale i nosné, t.j. sloupky, pásy, vazné trámy

Dachstuhlsparren, r *archit.* * krokev f

Dachtasche, e (Rak.) (řidč.) *archit.* * střešní taška f

Dachterrasse, e *archit.* * střešní terasa f, terasa f na střeše

Dachtraufe, e *archit.* * okap m, okapová čára f, nejnižší okraj m střechy

Dachtreppe, e *archit.* * schody mpl na půdu

Dachtruhe, e (alpské země, ...) *už. um. (nábyt.)* * susek m, truhla f sarkofágového tvaru, truhla f se střečovitým víkem

Dachüberlappung, e, über der Vorschwelle *lid. archit.* * přesah m střechy nad zápražím, výhrada f (řidč.) (Plzeňsko)

Dachüberlappung, e *archit.* * přesah m střechy, přečnívající část f střechy

Dachüberstand, r *archit.* * přesah m střechy, přečnívající část f střechy

Dachung, e (řidč.) *archit.* * [střešní] krytina f, zastřešení n, střecha f, pokrytí n střechy

Dachunterzug, r *archit.* * střešní průvlak m

Dachverband, r *archit.* * střešní zavětřování n / ztužení n; šupinová vazba f [zdiva]

Dachverfallung, e (řidč.) *archit.* * řešení n střechy, půdorysný nákres m střechy

Dachverschalung, e *archit.* * střešní obednění n, obednění n střechy

Dachwand, e [des Pultdaches] *archit.* * zadní část f střechy [pultové]

Dachwellblech, s *archit.* * střešní vlnitý plech m

Dachwerk, offenes *archit.* * otevřená nosná konstrukce f střechy, otevřená střešní konstrukce f

Dachwerk, s *archit.* * nosná konstrukce f střechy, střešní konstrukce f

Dachwohnung, e *archit.* * podkrovní / půdní byt m

Dachzerlegung, e *archit.* * řešení n střechy, půdorysný nákres m střechy

Dachziegel, falzloser *archit.* * obyčejná taška f

Dachziegel, gepresster *archit.* * lisovaná / ražená taška f

Dachziegel, gerundeter *archit.* * zaoblená taška f

Dachziegel, gewölbter *archit.* * vlnovka f, esovka f, vlnitá taška f

Dachziegel, glasierter *archit.* * glazovaná taška f

Dachziegel, halbkreisförmiger *archit.* * půlkruhová taška f

Dachziegel, r *archit.* * [střešní] taška f, křidlice f (řidč.) (jihových. Morava)

Dachziegel, S-förmiger *archit.* * vlnovka f, esovka f, vlnitá taška f

Dachziegelpresse, e *nástr. (archit.)* * lis m na tašky

Dachziegelreihe, letzte [und vorletzte], an der Traufe *archit.* * splávek m, jedna až dvě poslední řady fpl tašek u okapu

Dachziegelverband, r *archit.* * šupinová vazba f [zdiva]
Dachzierring, s *archit.* * střešní zdobný článek m; akroterie f, akroterion m (řec. akros = vysoký, akroterion = vrchol, vrchol hory, zakončení)
Dachzimmer, s *archit.* * podkrovní místnost f / světnice f / pokojík m / pokoj m
Dachzinne, e (Švýc.) *archit.* * střešní terasa f
Dachzinne, e *archit.* * cimbuří n se stříškou
Dadaismus, s (pravděp. z dětského výrazu ve fr. dada = Pferdchen, s) * dadaismus m, mezinárodní umělecký směr m z doby kolem r. 1920, negující každý umělecký ideál, proklamující absolutní svobodu umělecké tvorby a důslednou iracionalitu umění
Dädalus / Daidalos bei der Arbeit an den Flügeln *mytol. námět díla* * Daidalos / Daedalus / Daidalos při práci na křídlech
Dädalus / Daidalos fliegt in die Freiheit *mytol. námět díla* * Daidalos / Daedalus / Daidalos letí vstříc svobodě
Dädalus-Bildhauerei, e (z vl. jm. Daidalos, bájného sochaře) *soch.* * daidalské sochařství n, řecké monumentální sochařství n archaického období 2. pol 7. stol. př.n.l.
Dahlmauer, e *archit.* * zeď f z lomového zdiva kladeného nasucho, zeď f zděná nasucho, kamenná rovnánina [nasucho]
Daidalos viz Dädalus *mytol. námět díla* * Daidalos / Daedalus / Daidalos
Daidalos-Bildhauerei, e (z vl. jm. Daidalos, bájného sochaře) *soch.* * daidalské sochařství n, řecké monumentální sochařství n archaického období 2. pol 7. stol. př.n.l.
Daifilo reicht der schönen Jägerin Granida eine Muschel mit Wasser *liter. námět díla* * Daifilo podává krásné lovkyni Granidě mušli s vodou
Dakien *hist. úz. sev. od dol. Dunaje, jehož hranici na vých. tvoří Karpaty, dnes v Rum. a Mad.* * Dácie f, Dákie f (řidč.)
Daktyliothek, e (řec. daktyliothéké = Ringbehältnis, s, Ringkästchen, s) *už. um. (zlatn.), muz.* * daktyliotéka f (řec. daktyliothéké = nádoba / skříňka na prsteny), sbírka f / glyptotéka f řezaných kamenů, např. gemm a kamejí, jimiž byly osazovány prsteny, dříve součást chrámových pokladů či soukromých sbírek

Dalbe, e *archit.* * dalba f
Däle, e (sev. Něm.) (řidč.) *archit.* * síň f; předsíň f; podlahové prkno n, palubka f
Daletschin *obec na Mor.* * Dalečín m
Daliborkaturm, r (Praha) *archit.* * věž f
Daliborka
Dallage, e (fr., čti da'láže) (dř.) *archit.* * obložení n / obklad m kamennými dlaždicemi / deskami
Dalleochin, s (umělé slovo) *mal., graf., rest., ...* * dalleochin m, čínská zeleň f
Dalleschitz *měs. na Mor.* * Dalešice pmn
Dallwitz / Dalwitz *obec v Čech.* * Dalovice pmn
Dalmatien *přímořská obl. v Chorv., chorv. Dalmacija* * Dalmácie f
Dalmatik / Dalmatika, e (z míst. jm. Dalmatia = Dalmácie, římské provincie) *už. um. (text.), paramenty* * dalmatika f, svrchní liturg. roucho n jáhnů, oblékané na albu; biskupské slavnostní spodní roucho n, bohatě zdobené, často krajkami
Dalmatik / Dalmatika, e (z míst. jm. Dalmatia = Dalmácie, římské provincie) *už. um. (text.)* * dalmatika f, oděv m dalmatských pastýřů; colobium n (lat.) (řidč.), starořím. svrchní vlněný oděv m v podobě nepřepásané košile pod kolena s šir. rukávy, zdob. clavem; část byz. panov. rouc ha; korunovační roucho n řím.-něm. císař.
Dalmatikariegel / Dalmatikriegel, r *už. um. (text.), paramenty* * plagula f (lat.), čtvercová či obdélná ozdoba f na dalmatice, nejčastěji ve formě nášivky / výšivky
Dalmatikawunder, Das *námět díla, viz sv. Řehoř* * Zázrak m s dalmatikou
Damarrtinktur, e (malaj. damar = Harz, s) *rest. (už. um. - keram.), ...* * damarová tinktura f (malaj. damar = pryskyřice)
Damaskklinge, e (z míst. jm. Damascus = Damašek) *už. um. (zbr.)* * damascenská čepel f, čepel f z damascenské oceli
Damaskäbel, r *už. um. (zbr.)* * damascenka f, damascenská šavle f, šavle f z damascenské oceli
Damaskstahl, r *mater. (už. um. - zbr.)* * damascenská ocel f
Damaskus *měs. v Sýrii, arab. Dimašk aš-Šám* * Damašek m

Damassé, r (fr.) *už. um. (text.)* * damassé n neskl (fr.), damasování n, efekt vytvořený damaškovou technikou na tlátkách s bohatými vzory

Damassébarchent, r (fr.) *mater. (už. um. - text.)* * damassé brokát m, brokátový damašek m se zlatými a stříbrnými květinovými vzory

Damast, r (z míst. jm. Damašek) *mater. (už. um. - text.)* * damašek m, bavl. / hedv. / lněná, hustě dostavená, lesklá tkanina f, jejíž dekor je tvořen nikoli barevným kontrastem, ale různými optickým působením dvou různými textilními vazeb, užívaná na ložní prádlo

Damastbezug, r *už. um. (nábyt., text.)* * damaškový potah m

damasten *už. um. (text.)* * damaškový

Damasttechnik, e *už. um. (text.)* * damašková technika f, tkalcovská technika f k zhotovování damašků

Damastwebstuhl, r *nástr. (už. um. - text.)* * damaškový tkalcovský stav m

Damaszenerklinge, e *už. um. (zbr.)* * damascenská čepel f, čepel f z damascenské oceli

Damaszenersäbel, r *už. um. (zbr.)* * damascenka f, damascenská šavle f, šavle f z damascenské oceli

Damaszenerstahl, r (z míst. jm. Damašek) *mater. (už. um. - zbr.)* * damascenská ocel f

damaszieren *už. um. (zbr., zlatn.)* * damaskovat nedok

Damaszierung, e (it., z míst. jm. Damaskus = Damašek, čti damas'kína) *už. um. (zbr.)* * damaskování n, technika f alla damaschina (it., čti damas'kína) (řidč.), damask m (řidč.), orient. zpracování n železa ve velmi tvrdý materiál k výr. sečných a bodných zbraní, zdob. leptáním a vykládáním tenkými ocelovými dráty / lamelami

Damaszierung, e *herald.* * damaskování n, oživení n znaků geometrickým / předmětným vzorem, nepředstavující však podstatnou složku znaku

Damaszierung, e *už. um. (zbr., zlatn.)* * damaskování n, orientální výroba f zbraní z vysoce kvalitní a tvrdé oceli a jejich zdobení vyleptáváním jemných vzorů; nanášení n kovového dekoru na kov (nespr.) (dř.), tautování n (nespr.) (dř.)

Damenbekleidung, e *už. um. (text.)* * dámské ošacení n

Damenfrisur, e *úprava vlasů / vousů* * dámský / ženský účes m

Damenhandtasche, e *už. um. (text., zlatn., brašn.)* * dámská kabelka f

Damenkopffutz, r *úprava vlasů / vousů* * dámský / ženský účes m

Damenmantel, ärmelloser knöchellanger *už. um. (text.)* * kosanka f

Damenreitkleidung, e *už. um. (text.)* * dámský jezdecký oděv m, dámské jezdecké oblečení n

Damenschild, r *herald.* * dámský štít m

Damenschreibtisch, r *už. um. (nábyt.)* * dámský psací stůl m

Damenstift, adeliges *archit.* * ústav m šlechtičen

Damenstift, s *archit.* * ženský klášter m [se zvláštním statutem], ženský konvent m, damenstift m (řidč.)

Damenstift, s *archit.* * ženský klášter m, společenství n kanovnic, větš. šlechtičen, s jeho kostelem a přísl. prostorami, věnující se bohoslužbě, výchově a vzdělání, péči o nemocné a chudé, žijící zprvu bez slavn. slibu a za zachování majetku a práva odchodu

Damenstiftskirche, e *archit.* * kostel m ženského kláštera [se zvláštním statutem], kostel m ženského konventu, kostel m damenstiftu (řidč.)

Damen-Stiftskirche, e *archit.* * kostel m ženského kláštera [se zvláštním statutem], kostel m ženského konventu, kostel m damenstiftu (řidč.)

Damenzimmer, s *archit.* * budoár m (z fr.)

Damian, hl. *Leg. aur., viz sv. Kosma a Damián* * sv. Damián

Damm, r *archit.* * hráz f; násep m, násyp m; přehrada f

Dammar, s (malaj. damar = Harz, s) *mater. (mal., rest., ...)* * damara f (malaj. damar = pryskyřice), damarová pryskyřice f, měkká nažloutlá / bílá pryskyřice f tropických jehličnanů druhu Agathis, tvořící základní složku damarových laků

Dammarharz, r (malajsky damar = Harz, r) *mater. (mal., rest., ...)* * damara f (malajsky damar = pryskyřice), měkká nažloutlá / bílá pryskyřice f tropických jehličnatých stromů

druhu Agathis tvořící základní složku damarových laků

Dammarharz, s *mater. (mal., rest., ...)* *

damara f, damarová pryskyřice f, měkká nažloutlá / bílá pryskyřice f tropických jehličnanů druhu Agathis, tvořící základní složku damarových laků

Dämmbeton, r *archit.* * izolační beton m

Damböschung, e *urban.* * násep m pod úrovní komunikace

Dämmen, s *archit.* * izolování n, provádění n izolace

dämmen *archit., pam. péče* * tlumit nedok, izolovat nedok

Dammgrube, e *nástr. (už. um. - zvon.)* * odlévací jáma f

Dämmputz, r *pam. péče, rest., archit.* * izolační omítka f

Dämmschicht, e *pam. péče, rest., archit.* * izolační / tlumící vrstva f

Dämmung, e *archit.* * izolace f

Dammweg, r *urban.* * cesta f vedoucí po hrázi

Damokles / Damocles mit einem Schwert am Pferdehaar über dem Kopf *hist / mytol. námět díla* *

Damocles / Damoklés, mající nad hlavou meč zavěšený na koňské žíni

Dämonen *mpl ikonogr. symb. (zlo, neštěstí)* * démoni mpl

Dämonen, schwarze, die aus dem Mund kommen *mpl ikonogr. symb. (středov.: zlá slova, lži)* * černí démoni mpl vylézající z úst

dämpfen [den Glanz der Ölfarben] *už. um. (keram.), mal., ...* * srazit dok / ztlumit dok [lesk olejových barev]

dämpfen *už. um. (text., nábyt.)* * napařovat nedok, pařit nedok

Dampflok-Museum, s (Güglingen/Něm.) *muz.* * Muzeum n parních lokomotiv

Dampfvergoldepresse, e *nástr. (kniž. um.)* * parní lis m ke zlacení

Danae (přehláska nad e) *mytol. námět díla; viz Jupiter / Iuppiter / Zeus / Zeus* * Danaé, Danae, Danaé

Danae (přehláska nad e) und der Goldregen *mytol. námět díla; viz Jupiter / Iuppiter / Zeus* * Danaé / Danae / Danaé a zlatý déšť m

Danae (přehláska nad e) mit kleinem Perseus in einer Truhe ins Meer geworfen *mytol. námět díla* * Danaé / Danae / Danaé hozená s malým Perseem v truhlici do moře

Danaiden schöpfen das Wasser des Styx in das durchlöcherte Fass, Die *mytol. námět díla*

* Danaovny / Danaides / Danaides / Danaidy čerpají vodu ze Stygu (nom. Styx) do děravého sudu

Danebrog, r (dán. dannebrog / danebrog = Dänentuch, s) *herald.* * danebrog m (dán. dannebrog / danebrog = dánský šátek), dánská vlajka f

Danebrogskreuz, s *herald.* * kříž m řádu

Danebrog, bílý kříž m červeně lemovaný

Dänemark *stát v Evr., dán. Danmark* *

Dánsko n

Daniel entsetzt sich bei der Erscheinung der Herrlichkeit Gottes *bibl. námět díla: SZ, Da 7*

* Daniel je poděšen zjevením nádhery Hospodina

Daniel in der Löwengrube *bibl. námět díla:*

SZ, Da 14,23-42 a 6 * Daniel ve lví jámě, Daniel v jámě lvové

Daniel und König Cyrus im Tempel Bels

bibl. námět díla: Da 14,1-22 (apokryf) *

Daniel a král m Kýros v Baalově chrámu

Daniel von Habakuk in der Löwengrube

gespeist *bibl. námět díla: SZ, Da 14,33 a dále (Vulgáta)* *

Prorok m Habakuk / Abakuk krmí

Daniela ve lví jámě

Daniel *SZ, Da; jeden ze čtyř velkých*

starozákonních proroků * Daniel

Daniels Traum von den vier Weltreichen

bibl. námět díla: SZ, Da 2 * Danielův sen m o

čtyřech světových říších, Danielovo vidění n

čtyř světových říší

Daniels Vision vom Widder und Ziegenbock

bibl. námět díla: SZ, Da 8 * Danielovo vidění

n berana a kozla

Dankopfer Noahs, Das *bibl. námět díla: SZ,*

Gn 6 a dále * Děkovná oběť f Noemova

Dansker, r [der Burgen des Deutschen

Ritterordens] *archit.* * dansker m / prevet m /

prevít m / privet m [hradů řádu německých

rytířů]

Dantanorama, s (z vl. jm. fr. sochaře J. P.

Dantana) (Paříž, Poděbrady, ...) *soch., muz.* *

Dantanoráma n, rozsáhlá sbírka f Dantanových

modelovaných portrétních karikatur, t.j. šarží

Danzig *měs. a vojvodství v Polsku, pol.*

Gdansk (nad n svislá čárka) * Gdaňsk m

Danziger, r [der Burgen des Deutschen

Ritterordens] *archit.* * dansker m / prevet m /

prevít m / privet m [hradů řádu německých rytířů]

Danzk, r [der Burgen des Deutschen Ritterordens] (řidč.) *archit.* * dansker m / prevet m / prevít m / privet m [hradů řádu německých rytířů]

Daphnis und Chloe (přehláska nad e) *liter. námět díla* * Dafnis a Chloé

Darbringung Jesu im Tempel, Die *bibl. námět díla: NZ, L 2,22-38* * Uvedení n Ježíše do chrámu, Zasvěcení n Ježíše v chrámu

Darbringung Mariens im Tempel, Die *námět díla: apokryfní evangelium Jak.* * Uvedení n Panny Marie do chrámu, Zasvěcení n Panny Marie

Dareikos, r (z řeč., z vl. jm. perského krále Dárea I., 522 - 486 př.n.l.) *už. um. (numizm.)* * dárejkos m / dareikos m, zlatá mince f Achajmenovců, ovládající peněžní oběh starověkého světa do pol. 4. stol. př.n.l.

Darmschlag *obec v Čechách (u Kladrub)* * Darmyšl f

Darre, e *lid. archit.* * vytápěná sušárna f / sušárna f

Darreichen, s, der Hand / Hände *ikonogr. symb. (přátelská otevř., odevzdání se, prominutí, uzavřený sňatek, právní závaznost)* * podání n ruky / rukou

Darrhaus, s *lid. archit.* * vytápěná sušárna f / sušárna f

Darstellung eines Knaben im Tempel nach dem jüdischen Gesetz, Die *bibl. námět díla: SZ, Lv 12,6* * Uvedení n chlapce do chrámu podle židovského zákona

Darstellung Jesu im Tempel, Die *bibl. námět díla: NZ, L 2,22-38* * Uvedení n Ježíše do chrámu, Zasvěcení n Ježíše v chrámu

Darstellung, antropomorphe / antropomorfe (řec. *ántropos* = Mensch, r, *morphé* = Gestalt, e) *mal., archit., ...* * antropomorfní zobrazení n (řec. *ántropos* = člověk, *morphé* = tvar, podoba), zobrazení n lidí / člověka; zobrazení n napodobující lidská gesta, držení těla, vlastnosti apod; zobrazení n s částí lidskou a zvířecí

Darstellung, bildliche *mal., archit., ...* * obraz m, obrazové znázornění n, scéna f, výjev m

Darstellung, dreidimensionale *archit., ...* * třídimenzionální zobrazení n

Darstellung, e *mal., graf., ...* * znázornění n, zobrazení n, obraz m, výjev m, scéna f, vyobrazení n

Darstellung, kontinuierliche *mal., soch., ...* * kontinuální zobrazení n, znázornění n kontinuálních výjevů, postupné líčení n děje

Darstellung, menschengestaltige *mal., archit., ...* * zobrazení n lidí / člověka, antropomorfní zobrazení n (řec. *ántropos* = člověk, *morphé* = tvar, podoba)

Darstellung, monochrome *mal., graf.* * monochromní zobrazení n, zobrazení n provedené v jedné barvě

Darstellung, schiefaxonometrische *archit.* * šikmé axonometrické zobrazení n

Darstellung, simultane (lat. *simul* = zugleich, zusammen) *mal., ...* * simultánní zobrazení n (lat. *simul* = zároveň, spolu)

Darstellung, sinnbildliche * symbolické znázornění n

Darstellung, synoptische * synoptické zobrazení n, synoptický výjev m

Darstellung, szenische *mal., už. um. (keram., sklo, ...), archit.* * scénický výjev m

Darstellung, tiergestaltige *mal., archit., ...* * zoomorfní zobrazení n (z řeč.), zobrazení n zvířete / zvířat

Darstellung, zoomorphe (z řeč.) *mal., archit., ...* * zoomorfní zobrazení n (z řeč.), zobrazení n zvířete / zvířat

darübergehend = darüberlaufend = darübergezogen *herald.* * překrývající ? (Oswald, s. 94)

datiert, nicht * nedatováno

Datierung, e *pam. péče, archeol., rest., ...* * datace f

Datierungsschema, s *pam. péče, archeol., rest., ...* * datové schema n

Datsche, e *archit.* * chata f

Datschitz *měs. v Čech. (historicky však patřící k Mor. do r. 1960)* * Dačice pmn

Dattelpalmenholz, s *mater. (už. um. - nábyt.)* * dřevo n palmy datlové

Dauba *měs. v Čech.* * Dubá f

Daudleb an der Adler *obec v Čech.* * Doudleby pmn nad Orlicí

Dauerberegnung, e [der Figur, des Grabmals, ...] *rest., archit., soch.* *

dlouhodobé sprchování n [figury, náhrobku, ...]

Dauerbesprühung, e [der Figur, des Grabmals,...] *rest., archit., soch.* *

dlouhodobé sprchování n [figury, náhrobku, ...]

Dauereintrittskarte, e *muz.* * permanentní vstupenka f, vstupenka f s neomezenou časovou platností, permanentka f (kolokv.)

Dauerfeuchte, e *muz., ...* * trvalá / ustálená vlhkost f

Dauerfeuchtigkeit, e *muz., ...* * trvalá / ustálená vlhkost f

Dauerveränderung, e *rest.* * trvalá změna f

Daumenabdruck, r *už. um. (keram., ...), archeol.* * otisk m palce

Daumendrucker, r [am Deckel des Humpens, der Kanne, ...] *už. um. (zlatn.)* * výčnělek m pro palec [na víku humpenu, konvice, ...], část f víka u stěžecky, na niž palec tlačí při otvírání nádoby

Daumenglas, s *už. um. (sklo)* * sklenice f s hlubšími miskovitými prohlubněmi [připomínající vtlačené konečky prstů]

Daumenhumpen, r *už. um. (sklo)* * humpen m s hlubšími miskovitými prohlubněmi [připomínající vtlačené konečky prstů]

Daumenrast, e [am Deckel des Humpens, der Kanne, ...] *už. um. (zlatn., cínař.)* * výčnělek m pro palec [na víku humpenu, konvice, ...], část f víka u stěžecky, na niž palec tlačí při otvírání nádoby

Daumenregister, s *kniž. um.* * palcový rejstřík m, abecedně uspořádané půlkruhové výkrojky mpl na předním okraji stránek příručky / encyklopedie, umožňující snadnější listování

Daumenruhe, e [am Deckel des Humpens, der Kanne, ...] *už. um. (zlatn., cínař.)* * výčnělek m pro palec [na víku humpenu, konvice, ...], část f víka u stěžecky, na niž palec tlačí při otvírání nádoby

Daumenschraube, e * palečnice f, skřípec m na palce, mučicí nástroj m

Daumenstück, s [am Deckel des Humpens, der Kanne, ...] *už. um. (zlatn., cínař.)* * výčnělek m pro palec [na víku humpenu, konvice, ...], část f víka u stěžecky, na niž palec tlačí při otvírání nádoby

Daunenbatist, r *mater. (už. um. - text.)* * batist m na ložní prádlo

David bei der Herde wird zum König berufen *bibl. námět díla: SZ, 1 S 16,11 a dále*

* David je povolán od stáda a pomazán na krále

David bringt die Bundeslade nach Jerusalem *bibl. námět díla: SZ, 1 S 6,1 a dále*

* David přiváží schránu smlouvy do Jeruzaléma, David přiváží archu úmluvy do Jeruzaléma

David mit dem Haupt Goliats / Goliaths *bibl. námět díla: SZ, 1 S 17 a 18,5-9* * David s hlavou Goliášovou

David rächt sich an den Einwohnern der Stadt Raba *bibl. námět díla: SZ, 2 S 12,26 a dále* * David se mstí obyvatelům města Raby

David sammelt die Gebeine des gehängten Sohnes Sauls *bibl. námět díla: SZ, 2 S 21,13* * David sbírá kosti syna Saulova přibitého na zed'

David tanzt vor der Bundeslade *bibl. námět díla: SZ, 2 S 6* * David tančí před schránou smlouvy, David tančí před archou úmluvy

David überwindet Goliath *bibl. námět díla: SZ, 1 S 17,50 a dále* * David vítězí nad Goliášem

David und Absalom *bibl. námět díla: SZ, 2 S 13 - 19* * David a Abšalóm / Absolon

David und Bathseba *bibl. námět díla: SZ, 2 S 11,2-17* * David a Bat-šeba / Betsabé

David und der Pestengel *bibl. námět díla: SZ, 2 S 24* * David a anděl m morové smrti

David und Goliath / Goliath *bibl. námět díla: SZ, 1 S 17 a 18,5-9* * David a Goliáš

David verteilt Brot, Fleisch und Wein an das Volk Israel *bibl. námět díla: SZ, 2 S 6,12* * David rozděljuje chléb, maso a víno lidu Izraele

David vertreibt durch das Spiel den bösen Geist Sauls *bibl. námět díla: SZ, 1 S 16,23* *

David svou hrou vyhání ze Saula zlého ducha

David vor Saul Harfe spielend *bibl. námět díla: SZ, 1 S 16,14-23* * David hraje před Saulem na harfu

David weint am Ölberg *bibl. námět díla: SZ, 2 S 15,30* * David pláče na hoře Olivové / Olivetské, David pláče na Olivové hoře (řidč.)

David, Harfe spielend *bibl. námět díla: SZ, 1 S* * David hrající na harfu

Davidbild, s [zu Beginn des Psalters, ...] *kniž. um., ...* * zobrazení n / vyobrazení n Davida [na začátku žaltáře, ...]

Dauids Abschied von Jonathan *bibl. námět díla: SZ, 1 S 18 - 20* * Davidovo rozloučení n s Jónatanem / Jonatou

Dauids Kampf mit dem Löwen und dem Bären *bibl. námět díla: SZ, 1 S 17 a 18,5-9* * Davidův boj m se lvem a medvědem

Dauids Rettung durch Michal *bibl. námět díla: SZ, 1 S 19,11-17* * Míkal / Míkol zachraňuje Davida, Míkal / Míkol dopomáhá Davidovi k útěku

Dauids Triumphzug, r *bibl. námět díla: SZ, 1 S 17 a 18,5-9* * Davidův triumf m

Davidstern, r *herald.* * Davidova hvězda f

Davidstern, r *ikonogr. symb. (židovská víra, Izrael, pronikání viditelného a neviditelného světa)* * Davidova hvězda f, hexagram m (řec. héx = šest), šesticípá hvězda f

Dazien *hist. úz. sev. od dol. Dunaje, jehož hranici na vých. tvoří Karpaty, dnes v Rum. a Mad'.* * Dácie f, Dákie f (řidč.)

Deambulatorium, s (lat. deambulare = spazieren gehen) *archit.* * deambulatorium n (lat. deambulare = procházet se), chodba f lemovaná sloupy; chórový ochoz m; křížová chodba f (řidč.), ambit m (řidč.)

Debora und Jael / Jahel *bibl. námět díla: SZ, Sd 4 - 5* * Debora a Jáel / Jáhel, Jáel / Jáhel vysvobozuje Izraelce z moci Kenaanců / Kananejských

Dechanei, e *archit.* * děkanství n

Dechanei, e *archit.* * děkanství n

Dechant, r (lat. decanus = Führer, r, von zehn Mann) *círk. úřad* * děkan m (lat. decanus = vůdce deseti mužů), správce m několika katolických farností; správce m význačnější farnosti

Deckanstrich, r *rest., už. um. (nábyt., ...)* * krycí nátěr m

Deckbalken, r *archit.* * poval m, zhruba opracovaný rozštípnutý kmen m či trám m rozřezaný na polovinu, přičemž při kladení vedle sebe tvoří povalový strop; stropní trám m hraněný ze tří stran

Deckblattkarte, e *pam. péče, archeol., ...* * mapa f na průsvitném papíře k přenosu značek a vysvětlivek detailů

Deckblende, e [der Festung, ...] *archit.* * dřevěný / vyplétaný kryt m [pevnosti]

Deckbogen, r *archit.* * záklenek m

Deckbrett, s (dř.) *archit.* * vnitřní parapetní deska f

Deckbrett, s, der Dachlattenvorstöße *lid. archit.* * ostřešnice f, [vyřezávané] prkno n překrývající vyčnívající zhlaví střešních latí, někde přecházející v rohatinu

Deckbrett, s, der Kanzel *archit., km, už. um. (nábyt.)* * strop m kazatelny

Deckbrett, s, der unteren Enden der Dachlatten, zuweilen geschnitzt *lid. archit.* * ostřešnice f, [vyřezávané] prkno n překrývající vyčnívající zhlaví střešních latí, někde přecházející v rohatinu

Deckbrett, s *archit.* * krycí prkno n

Deckbrücke, e *archit.* * most m s horní mostovkou

Decke, abgehängte *archit.* * zavěšený strop m, zavěšený stropní podhled m, stropní podhled m, zavěšený podhled m [stropu]

Decke, aufgehängte *archit.* * zavěšený strop m, zavěšený stropní podhled m, stropní podhled m, zavěšený podhled m [stropu]

Decke, e *archit.* * strop m

Decke, e *už. um. (text.)* * příkrývka f, deka f

Decke, einschalige *archit.* * strop m s nulovou podlahou

Decke, feuerbeständige *archit.* * ohnivzdorný / nespalný strop m

Decke, gehäkelte *už. um. (text.)* * háčkovaná příkrývka f

Decke, geklöppelte *už. um. (text.)* * paličkováná příkrývka f

Decke, gesprengte (řidč.) *archit.* * zavěšený strop m, zavěšený stropní podhled m, stropní podhled m, zavěšený podhled m [stropu]

Decke, halbbeschlagene *archit.* * povalový strop m

Decke, hängende *archit.* * zavěšený strop m, [zavěšený] stropní podhled m, zavěšený podhled m [stropu]

Decke, kassettierte *archit.* * kazetový strop m

Decke, untergehängte *archit.* * zavěšený strop m, [zavěšený] stropní podhled m, zavěšený podhled m [stropu]

Decke, weitgespannte *archit.* * strop m s podporami značně od sebe vzdálenými

Decke, zweischalige *archit.* * strop m s plovoucí podlahou

Deckel, flachgewölbter *už. um. (zlatn., cínař., keram., sklo)* * mírně vyklenuté víko n / víčko n

Deckel, r *už. um. (zlatn., cínař., keram., sklo)* * víko n, víčko n

Deckelanreibemaschine, e *nástr. (kniž. um.)* * stroj m na uhlazování desek

Deckelansetzen, s, mit durchgezogenen

Bünden *kniž. um.* * nasazení n desek na francouzský způsob

Deckelbecher, r *už. um. (sklo, zlatn., cínař., ...)* * číše f s víkem / víčkem

Deckelbeschläge mpl *kniž. um.* * kování n [knížních desek]

Deckeldose, e *už. um. (keram., zlatn., ...)* * dóza f / nádobka f / nádoba f s víkem / víčkem

Deckeleinband, r *kniž. um.* * vazba f do desek

Deckelfigur, e [des Sarkophags] *archit., soch.* * postava f / figura f na víku [sarkofágu]

Deckelhumpen, r *už. um. (sklo, zlatn., cínař.)* * humpen m (něm.) s víkem / víčkem, číše f přibližně válcového tvaru s víkem / víčkem

Deckelkanne, e *už. um. (zlatn., keram., sklo, cínař.)* * konvice f s víkem / víčkem

Deckelkapital, s *kniž. um.* * lepenkový kapitálek m

Deckelkrug, r *už. um. (sklo, zlatn., cínař., keram.)* * džbán m s víkem

Deckelkrügel, s (Rak.) *už. um. (sklo, cínař., ...)* * püllitr m s víkem / víčkem; džbánek m / džbáneček m s víkem / víčkem (řidč.)

Deckelkrügge, e [am Deckel des Humpens, der Kanne, ...] *už. um. (zlatn., cínař.)* * výčnělek m pro palec [na víku humpenu, konvice, ...], část f víka u stěžejky, na niž palec tlačí při otvírání nádoby

Deckelpappe, e *mater. (kniž. um.)* * lepenka f na desky

Deckelpokal, r *už. um. (sklo, zlatn., cínař.)* * pohár m s víkem / víčkem

Deckelrundmachmaschine, e *nástr. (kniž. um.)* * stroj m na kulacení desek / hřbetů

Deckelschnitt, r *kniž. um.* * prohloubená řezba f v desce

Deckelschüssel, e *už. um. (keram., zlatn, sklo, cínař.)* * mísa f s víkem / poklopem

Deckelsicherung, e *už. um. (keram., sklo, ...)* * zarážka f proti vypadnutí víčka / víka

Deckelterrinen, e *už. um. (keram., cínař.)* * terina f s víkem / poklopem

Deckelvase, e *už. um. (keram., sklo)* * váza f s víčkem / víkem

Deckelvergoldung, e *kniž. um.* * zlacení n desek

Deckenanker, r *archit.* * stropní kleština f

Deckenaufgabe, e *archit.* * vrchní povrch m stropu

Deckenbalken, r *archit.* * stropní trám m, stropnice f

Deckenbalkenlage, e *archit.* * poloha f stropnice

Deckenbehandlung, e *archit.* * povrchová úprava f stropu

Deckenbekleidung, e *archit.* * obklad m stropu, stropní obklad m

Deckenbeleuchtung, e *archit.* * stropní osvětlení n

Deckenende, s *archit.* * čelo n stropu

Deckenfach, s *archit.* * prostor m mezi stropnicemi, prostor m mezi [stropními] trámy, pole n ohraničené [stropními] trámy, stropní pole n; stropní kazeta f

Deckenfresko, s *mal., archit.* * nástropní freska f

Deckengemälde, s *mal., archit.* * nástropní malba f

Deckengesims, s *archit.* * podstropní římsa f

Deckenheizung, e *archit.* * stropní vytápění n, vytápění n stropem

Deckenjoch, s *archit.* * prostor m mezi stropnicemi, prostor m mezi [stropními] trámy, pole n ohraničené [stropními] trámy, stropní pole n

Deckenkassette, e *archit.* * stropní kazeta f

Deckenkehle, e *archit.* * vouta f (z fr., čti vuta), fabion m (fr.), náběh m, zaoblený přechod m mezi zdí a stropem

Deckenlicht, s *archit.* * [stropní] světlík m

Deckenmachmaschine, e *nástr. (kniž. um.)* * stroj m na knižní desky, deskovací stroj m (kolokv.)

Deckenmalerei, e *mal., archit.* * nástropní malba f; nástropní malířství n / malba f

Deckenoberlicht, s *archit.* * světlík m ve stropě

Deckenputz, r *archit.* * stropní omítka f, omítka f stropu

Deckenrippe, e *archit.* * stropní žebro n

Deckenriss, r *archit., pam. péče, rest.* * výkres m zobrazující strop [s jeho členěním a

výzdobou], nárys m stropu [s jeho členěním a výzdobou]; trhlina f / prasklina f ve stropě

Deckenrohr, s *mater. (archit.)* * rákos m užívaný ke krytí střechy

Deckenschalung, e *archit.* * bednění n / podbití n / pažení n stropu, stropní bednění n / pažení n / podbití n

Deckenscheibe, e *archit.* * stropní deska f / tabule f

Deckenspiegel, r *archit.* * [stropní] zrcadlo n, zrcadlo n [stropu], střední pole n stropu, vnitř. plochá část f stropu, mající ruz. tvary, často vyhloubená v omítce a orámovaná profil. štuk. lištou či ornam. pásem, se zaobl. po stranách; zrcadlo n ve stropě

Deckenstück, s (řidč.) *mal., archit.* * nástropní malba f

Deckentafel, e *archit.* * stropní deska f / panel m

Deckenverkleidung, e *archit.* * obložení n stropu

Deckenvertäfelung, e *archit.* * stropní pažení n, pažení n stropu; stropní táflování n, táflování n stropu

Deckenverzierung, e *kniž. um.* * výzdoba f knižních desek

Deckenvoute, e *archit.* * fabion m, náběh m, zaoblený, někdy i profilovaný přechod m mezi stropem a stěnou

Decker, r *mater. (graf.)* * kreslicí / průsvitná fólie f

Deckfähigkeit, e, der Farbe *mal., graf., kniž. um., archit., ...* * krycí schopnost f barvy

Deckfarbe, e *mal., rest., ...* * krycí barva f

Deckfarbe, wasserverdünnte *mal., rest., ...* * krycí barva f zředěná / ředěná vodou

Deckfarbeninitial, s / r (řidč.) *kniž. um.* * iniciála f namalovaná krycími barvami

Deckfarbeninitiale, e *kniž. um.* * iniciála f namalovaná krycími barvami

Deckfarbeninitiale, goldgrundige *kniž. um.* * iniciála f namalovaná krycími barvami na zlatém podkladě

Deckfarbenmalerei, e *mal.* * malba f krycími barvami, obraz m namalovaný krycími barvami; malování n / malba f krycími barvami

Deckfässchen, s *nástr. (archit.)* * [pokryvačský] škopík m na maltu

Deckfirnis, r (z fr.) *mater. (už. um., rest., mal., graf., ...)* * krycí lak m

Deckfurnier, s *už. um. (nábyt.), archit.* * krycí / povrchová dýha f

Deckgebälk, s *už. um. (nábyt.)* * kladí n [jako horní krycí článek]

Deckgebinde, s *archit.* * skladba f střešní krytin

Deckglasur, e *už. um. (keram.)* * krycí glazura f

Deckgrün, s *mal., rest., ...* * krycí zeleň f, pouze lazírující či zcela kryjící svinibrodská zeleň f

Deckkelle, e *nástr. (archit.)* * pokrývačská lžíce f

Deckkraft, e, der Farbe *mal., graf., kniž. um., archit., ...* * krycí schopnost f barvy

Decklack, r *už. um. (nábyt., ...), archit., ...* * krycí lak m

Deckleiste, e *archit., už. um. (nábyt.)* * krycí / spárová lišta f

Deckmörtel, r *mater. (archit.)* * malta f na hřebenače

Deckplatte, e [des Sarkophags] *soch., archit.* * krycí deska f [sarkofágu]

Deckplatte, e *archit.* * abakus m (z řeč.), krycí deska f

Deckschale, e [zur Deckung der Aschurne] *archeol.* * krycí miska f [na přikrytí popelnice]

Deckstein, r *archeol.* * krycí / náhrobní kámen m

Deckstein, r *archit.* * velká [střešní] taška f, kamenná tabule f / deska f [ve střešní krytině], hrubě opracovaný plochý kámen m ve střešní krytině, silná břidlicová [střešní] taška f

Deckung, altdeutsche *archit.* * staroněmecká krytina f, břidlicový typ m krytiny

Deckung, e [der Befestigung] *archit.* * kryt m / ochrana f [opevnění]

Deckung, e [des Daches] *archit.* * krytí n / pokrývání n [střechy]; krytina f [střechy]

Deckung, Schweizer *archit.* * švýcarská krytina f, jednoduchá střešní krytina f zohledňující převažující směr větru a srážek, větš. z desek formátu 40 x 30 cm

Deckungsrichtung, e *archit.* * směr m kladení krytiny

Deckvermögen, s [der Farbe, ...] *mal., už. um., ...* * krycí schopnost f [barvy], kryvost f [barvy]

Deckweiß, s *mal., rest., ...* * krycí běloba f

Deckzug, r *kniž. um.* * tah m zpět po již napsané lince písmene

Decollage, e (fr. *décollage* = Losmachen, s, čti deko'láže) * dekoláž f (fr. *décollage* = odstraňování, odkrývání, odlepování), vytváření n uměleckých děl destruktivní změnou jejich povrchu, např. opalováním, odlepováním, odtrháváním, mačkáním apod.; výsledek m tohoto postupu

Decorated Style, r (angl. *Stil, r, der reichen Schmuckformen*, čti deko'rejtyd stajl) (Vel. Brit.) *archit.* * Decorated Style m (angl., sloh bohatě zdobených tvarů, čti dekorejtyd stajl)

Decoupiarbeit, e (z fr., čti deku'pír) (dř.) *už. um. (nábyt.)* * dekupírování n (z fr.), aplikace f z ornamentů vyřezaných dekupírkou

Decumanus, r (lat. *zur Zehnten gehörig*, čti deku'mánus) *urban.* * decumanus m (lat. náležející k desáté), hlavní osa f římského castra, kolmá na cardo, větš. západovýchodní, tvořící též hlavní osu římských měst

Dedicatio clavium, Die (lat. *Schlüsselübergabe, e*) *bibl. námět díla: NZ, Mt 16,13-19, J 21,15-17* * Dedicatio n / Traditio n clavium (lat. předání klíčů), Předání n klíčů sv. Petrovi, Předání n moci / zákona sv. Petrovi, Kristus pověřuje sv. Petra, znázornění n předání klíčů sv. Petrovi

Dedicatio legis, Die (lat. *Macht- o. Gesetzübergabe, e*) *bibl. námět díla: NZ, Mt 16,13-19, J 21,15-17* * Dedicatio n / Traditio n legis (lat. předání moci / zákona), Předání n moci / zákona sv. Petrovi, Kristus pověřuje sv. Petra, znázornění n předání svitku sv. Petrovi

Dedikation, e (z lat.) *kniž. um., ...* * dedikace f (z lat.), věnování n, připsání n

Dedikationsbild, s (lat. *dedicatio* = Widmung, e) *kniž. um., mal.* * dedikační obraz m (lat. *dedicatio* = věnování), znázornění n slavnostního předávání architektonického modelu, uměleckého díla či knihy zadavateli / donátorovi písařem / malířem

Dedikationsbild, s *mal.* * dedikační obraz m

Deele, e (sev. Něm.) *lid. archit.* * síň f; předsíň f; podlahové prkno n, palubka f; mlat m (dř.)

Deesis, e (řec. *deísis* = Gebet, s, Bitte, e) *ikonogr. symb. (Poslední soud), námět díla* * deesis f (řec. *deísis* = modlitba, prosba), byzantské ikonografické schema f, vyskytující se v byzantské i západní ikonografii,

zobrazující trůnícího Krista mezi Pannou Marií a Janem Křtitelem jako přímluvčími

Defektbogen, r *kniž. um.* * vadný arch m

Deformation / Deformierung, e *rest.* * deformace f

Degen, r *už. um. (zbr.)* * kord m (pers. kárd = nůž), chladná poboční bodná zbraň f se štíhlou a dlouhou čepelí a košem ze železných úponků, chránícím ruku, vzniklá z bodných mečů, v Čechách užívaný od poč. 15. stol.

Degenkorb, r *už. um. (zbr.)* * jilec m / koš m kordu, jilec m kordu (řidč.)

Degenkuppel, e *už. um. (zbr.)* * tříčtvrtinový jilec m / koš m kordu

Deglomeration, e (lat. *glomerare* = zu einem Knäuel zusammenballen) *urban.* *

deglomerace f (lat. *glomerare* = utvořit, spojit v klubko), prostorové rozptýlení n / rozvolnění n sídel

Dégradée / Dégradé, e (fr. *Abstufung, e*, čti degra'dé) *už. um. text.)* * degradé n neskl (fr. *dégradée* = odstupňování), vzor m, jehož barva přechází od světlého až k tmavému tónu, pak se láme a opět se opakuje; vzor m, jehož motiv se stále zmenšuje, pak se eventuálně láme a opakuje

Dehnfuge, e *archit.* * roztažná spára f

Dehnrichtung, e [des Papiers, ...] *kniž. um., ...* * příčný směr m [papíru, ...]

Dehnung, e *už. um. (text.)* * tažnost f

Deich, r *archit.* * hráz f, násyp m

Deichsel, e *herald.* * vidlice f

Deichselkreuz, s *herald., archit., ...* *

vidlicový kříž m, kříž m s rameny zakončenými vidlicemi

Deichselchnitt, r *herald.* * dělení n štítu vidlicí, vidlice f

Deichselstück, s *herald.* * plocha f mezi oběma horními rameny vidlice

Deichselteilung, e *herald.* * dělení n štítu vidlicí, vidlice f

Deimos und Phobos, Kinder der Venus / Aphrodite und Mars / Ares *mytol. námět díla*

* Deimos und Phobus / Fobos, děti Venuše / Venery / Afrodíty / Afrodity a Marta / Marta / Aréa / Área

Deistersandstein, r (z míst. jm. *Deister-Gebirge, s*) *mater. (archit., ...)* * deisterský pískovec m

Dekade, e (z řeč.) * desátek m, část f růžence mezi dvěma většími zrnky, zahrnující deset menších zrněk symbolizujících deset Zdrávasů a deset tajemství příslušného růžence

Dekadenz, e (z lat., fr.) * dekadence f (z lat., fr.), úpadek m, úpadkovost f

Dekagon, s (z řeč.) *archit.*, ... * dekagon m (z řeč.), desetistěn m

Dekalk, r (z řeč., fr.) *graf., mal., už. um.*

(*keram., ...*) * dekalk m (z řeč., fr.), dekalkomanie f, obtiskovací technika f / metoda f spočívající v nanesení a opět částečném sejmutí / setření / stržení barvy; výsledek m tohoto postupu

Dekalkomanie, e (z řeč., fr.) *graf., mal., už. um.* (*keram., ...*) * dekalkomanie f (z řeč., fr.), dekalk m, obtiskovací technika f / metoda f spočívající v nanesení a opět částečném sejmutí / setření / stržení barvy; výsledek m tohoto postupu

Dekalog, r (řec. déka + lógos = zehn Worte) *bibl. námět díla: SZ, Ex 20,1-17 a 34,28* * Desatero n, Dekalog m (řec. déka lógos = deset slov), Desatero n příkázání, Smlouva f s Bohem

Dekan, r (lat. decanus = Führer, r, von zehn Mann) *círk. úřad* * děkan m (lat. decanus = vůdce deseti mužů), správce m několika katolických farností, hlava f děkanátu; správce m význačnější farnosti; čestný titul m evang. duchovního ve 20. stol.

Dekanat, s (z lat.) *archit.* * děkanství n (z lat.)

Dekanatskirche, e *archit.* * děkanský kostel m

Dekanei, e (lat. decanus = Führer, r, von zehn Mann) *archit.* * děkanství n (lat. decanus = vůdce deseti mužů)

Dekanei, e (z lat.) *archit.* * děkanství n (z lat.)

Dekantierung, e (z lat.) *už. um.* (*zlatn., ...*) * dekantace f (z lat.), oddělování n usazenin postupným odléváním tekutiny nad usazeninou

dekapieren (z fr.) *už. um.* (*zlatn., kovář.*), *soch.* * dekapovat nedok (z fr.), odstranit dok tenký kysličníkový povlak z kovového předmětu před galvanickým pokovením

Dekastylos, r (řec. déka = zehn) *archit.* * dekastylos m (řec. déka = deset), chrám m s deseti sloupy v průčelí

Dekolleté, s (fr., čti dekol'té) *už. um.* (*text.*) * dekolt m (z fr.), [hlubší] výstřih m na dámských šatech či dámské blůze

Dekor, aufgeklebter / aufgeklebtes *už. um.* (*sklo, keram.*) * nalepovaný dekor m

Dekor, aufgelegter / aufgelegtes *už. um.* (*keram., sklo, ...*) * připevňovaný dekor m; natavovaný dekor m

Dekor, ausgeschabter / ausgeschabtes *už. um.* (*keram.*), ... * vyškrabovaný dekor m

Dekor, ausgeschnittenes / ausgeschnittener *už. um.* (*nábyt., ...*) * vyřezávaný dekor m

Dekor, diamantgravierter / diamantgraviertes *už. um.* (*sklo*) * dekor m rytý diamantem

Dekor, durchschnittener / durchschnittenes *už. um.* (*keram., ...*) * prořezávaný dekor m

Dekor, eingeschnittener / eingeschnittenes *už. um.* (*keram., ...*) * vyřezávaný dekor m

Dekor, eingetiefter / eingetieftes *už. um.* (*keram., ...*) * vhloubený dekor m

Dekor, farbig ausgemaltes / ausgemalter *už. um.* (*nábyt., keram., ...*) * barevný malovaný dekor m

Dekor, figürlicher / figürliches *mal., archit., už. um.* (*keram., ...*) * figurální dekor m / výzdoba f

Dekor, floraler / florales (lat. flos = Blume, e) *už. um.* (*sklo, keram., ...*) * květinový dekor m; květový dekor m

Dekor, formgeblasenes / formgeblasener *už. um.* (*sklo*) * dekor m foukaný do formy

Dekor, gebuckelter / gebuckeltes *už. um.* (*zlatn., sklo*) * dekor m složený z hrbolků / pecek, peckový dekor m

Dekor, gedruckter / gedrucktes *už. um.* (*keram., ...*), *kniž. um.* * vytlačovací dekor m

Dekor, geflochtener / geflochtenes *už. um.* (*keram., sklo, ...*) * pletený dekor m

Dekor, gehackter / gehacktes *už. um.* (*keram.*) * vytínaný dekor m

Dekor, gekniffener / gekniffenes *už. um.* (*sklo, ...*) * štípaný dekor m

Dekor, gemalter / gemaltes *už. um.* (*sklo, keram.*) * malovaný dekor m

Dekor, gepresster / gepresstes *už. um.* (*sklo, keram., ...*), *kniž. um.* * vytlačovaný dekor m

Dekor, gerillter / gerilltes *už. um.* (*keram., ...*) * rýhovaný dekor

Dekor, geritzter / geritztes *už. um.* (*sklo, ...*) * rytý dekor m

Dekor, geschnittener / geschnittenes *už. um.* (*sklo, keram., ...*) * řezaný dekor m

Dekor, gestempelter / gestempeltes *už. um.* (*keram., zlatn., cínař.*), *kniž. um.* * vyražený / vyražený dekor m

Dekor, gestochener / gestochenes *už. um.* (*keram., ...*) * vypichovaný dekor m

Dekor, gezwickter / gezwicktes *už. um.* (*sklo, ...*) * štípaný dekor m

Dekor, graviertes / graviertes *už. um.* (*sklo, keram., ...*) * rytý dekor m

Dekor, handgemalter / handgemaltes *už. um.* (*sklo, keram.*) * ručně malovaný dekor m

Dekor, r / s (fr. *décorer = verzieren*) *marchit., už. um.* (*sklo, keram., ...*) * dekor m (fr. *décorer = zdobit*), výzdoba f

Dekor, r / s (fr. *décorer = verzieren*) *už. um.* (*text.*) * dekor m (fr. *décorer = zdobit*), zdobení n látky různými technikami, např. malováním, potiskováním, rezerváží, výšivkou či tkaným vzorem

Dekoration, e *marchit., už. um.* (*sklo, keram., ...*) * výzdoba f, dekor m; dekorace f

Dekorationsdruck, r *kniž. um.* * ozdobný / zdobný tisk m

Dekorationsmalerei, e *mal.* * dekorativní malířství n

Dekorationsprogramm, s *archit., soch., mal., ...* * program m / koncepce f [umělecké] výzdoby

Dekorationsstil, r * dekorativní / zdobný styl m / sloh m

Dekorationsstoff, r (řidč.) *mater.* (*už. um. - text.*) * dekorační látka f

Dekorationssystem, s * dekorační systém m
dekorativ * dekorativní, zdobný, ozdobný; dekorační

Dekorativismus, r * dekorativismus m

Dekorieren, s * zdobení n

dekorieren * zdobit nedok

Dekorierer, r *už. um.* (*sklo*), ... * zdoč m

Dekormuster, s *už. um.* (*keram., sklo, ...*), *archit., mal., ...* * ozdobný vzor m

Dekorstil, r *už. um.* (*keram., sklo, ...*), *archit., mal., ...* * dekor m, styl m dekoru (řidč.)

Dekorstoff, r *už. um.* (*text.*) * dekorační textilie f / látka f

Dekostoff, r (řidč.) *mater.* (*už. um. - text.*) * dekorační látka f

Dekumatenland, s (lat. *agri decumates = Zehntland, s*, *decuma = der Zehnte*) *urban.* * dekumátní oblast f (lat. *agri decumates =*

polnosti, z nichž je třeba platit desátek, decuma = desátek), oblast f podléhající dekumátu, koloniální římská oblast f mezi Rýnem, Mohanem a Neckarem, ohraničená limitem

Dekupierarbeit, e (z fr.) *už. um.* (*nábyt.*), *archit., ...* * dekopírování n (z fr.), aplikace f z ornamentů vyřezaných dekopírkou

Dekupiermaschine, e *nástr.* (*už. um. - zlatn., kovář.*) * vysekávačka f, protloukávačka f

Dekupiersäge, e (z fr.) *nástr.* (*už. um. - nábyt., archit., ...*) * dekopírovací pila f (z fr.), dekopírka f (kolokv.)

del. (= *delin. = delineavit*, lat. *er hat es gezeichnet*) *graf.* * del. (= *delin. = delineavit*, lat. *nakreslil*, zvláště jako předlohu pro rytinu)

Deliberata / Deliberatrix, hl. * sv. Starosta
Delilas Verrat, r *bibl. námět díla: SZ, Sd 16,4-21, viz Samson* * Delilina / Dalilina zrada f, Samson a Delila / Dalila

Delitschen *obec v Čechách (u Stříbra)* * Telice pmn

Delle, e *rest., už. um.* (*keram., ...*), *soch., ...* * důlek m, prohlubenina f

Dellung, e [der Blätter] *kniž. um.* * zavinutí n a zprohýbání n [listů]

Delphin, r *ikonogr. symb. (příbuznost s Bohem, průvodce duší, Kristus jako záchránce), atrib. (sv. Martinián)* * delfin m

Delta-Bronze, e *mater.* (*soch., už. um., ...*) * delta-bronz m, bronz m s obsahem cínu 16 - 32 %, tvrdý, křehký, zastudena těžko opracovatelný, proto obohacovaný olovem až z 10 %, což mu dodává černé zbarvení

Demetrius [von Saloniki], hl. *římský voják, mučedník, patron Soluně* * sv. Demetrios / Dimitrij [Soluňský]

Demokrit und die Skelette *hist. / mytol. námět díla* * Démokritos a kostlivci mpl

Demokrit und Heraklit *hist. / mytol. námět díla* * Démokritos a Hérakleitos, Smějící se a plačící filosof m

Demolierung, e (Rak., ...) *archit., pam. péče* * demolice f, [odborně provedené] bourání n / zbourání n / zboření n

Demonstrationsraum, r *muz.* * předváděcí sň f

Demonstrativbauvorhaben, s *archit., urban.* * projekt m experimentální výstavby; projekt m vzorové výstavby

Demut, e *námět díla, viz Ctnosti a Neřesti* * Humilitas f (lat.), Pokora f

Denar, mährischer (z řeč., lat.) *už. um. (numizm.)* * moravský denár m (z řeč., lat.), denár m ražený přemyslovskými knížaty na Moravě v 11.-13. stol.

Denar, r (z řeč., lat.) *už. um. (numizm.)* * denár m (z řeč., lat.), stříbrná mince f, ražená zhruba od r. 211 př.n.l.

Dendrarium, s (řec. déndron = Baum, r) *zahr. archit., muz.* * dendrarium n (řec. déndron = strom), arboretum n (lat. arbor = strom), dendrologická zahrada f, sbírka f [vzácných] dřevin, park m se [vzácnými] dřevinami

Dendrochronologie, e (z řeč.) *archit., rest., archeol., ...* * dendrochronologie f (z řeč.), datovací metoda f založená na počítání letokruhů v řezech kmenů a sledování jejich změn v závislosti na změnách klimatu

dendrodatieren *archit., rest., archeol., ...* * dendrodatovat nedok, datovat nedok dendrochronologicky

Dendrodatum, s *archit., rest., archeol., ...* * dendrochronologické datum n

Dengelamboss, r *nástr. (už. um. - zbr., ...)* * babka f, kovadlinka f k naklepávání ostří

Denim, r / s (z míst. jm. fr. města Nimes / nad "i" stříška) *mater. (už. um. - text.)* * denim m, modrá džínovina f

Denis [von Paris], hl. *Leg. aur.* * sv. Diviš [Pařížský]

Denkmal, anerkanntes *pam. péče* * objekt m s přiznaným statusem památky

Denkmal, aufgenommenes *pam. péče* * registrovaná památka f, památka f zanesená v soupisu památek

Denkmal, baukünstlerisches *pam. péče* * architektonická / stavební památka f

Denkmal, bewegliches *pam. péče* * mobilní / movitá památka f

Denkmal, folkskundliches *pam. péče* * folklorní památka f

Denkmal, industriegeschichtliches *pam. péče* * technická památka f

Denkmal, klassifiziertes *pam. péče* * klasifikovaná památka f, zvláště významná památka f

Denkmal, kulturgeschichtliches *archit., pam. péče* * kulturně-historická památka f

Denkmal, kulturlandschaftliches *archit., pam. péče* * památka f tvořená přírodními i stavebními prvky

Denkmal, monetäres *numizm.* * monetární památka f

Denkmal, paläographisches *pam. péče, kniž. um.* * paleografická památka f

Denkmal, registriertes *pam. péče* * registrovaná památka f, památka f zanesená v soupisu památek

Denkmal, s *pam. péče, archit., ...* * památka f, stavební památka f (řídč.), památková stavba f (řídč.); pomník m; památník m (řídč.)

Denkmal, sanierungsbedürftiges *pam. péče, archit.* * památka f, kterou je třeba asanovat

Denkmal, schutzwürdiges *pam., péče* * památka f, kterou je třeba zachovat

Denkmal, siedlungsgeschichtliches *pam. péče, urban.* * památka f významá z hlediska historie lidských sídel

Denkmal, technisches / technikgeschichtliches *pam. péče* * technická památka f

Denkmal, unbewegliches *pam. péče* * nemovitá památka f

Denkmal, verzeichnetes *pam. péče* * registrovaná památka f, památka f zanesená v soupisu památek

Denkmal, vorgeschichtliches *archeol.* * prehistorická památka f

Denkmalamt, s *pam. péče* * úřad m / Úřad m památkové péče

Denkmalarchiv, s *pam. péče* * archiv m / inventář m / kniha f památek, archivní soupis m památek

Denkmalbeirat, r (Rak.) *pam. péče* * komise f / rada f pro památkovou péči

Denkmalbereich, r *pam. péče, urban.* * území n se stavbami památkově chráněnými; památková rezervace f

Denkmalbestand, r *pam. péče* * památkový fond m, památky fpl

Denkmalbewertung, e *pam. péče* * určení n / stanovení n hodnoty památky

Denkmalbuch, s *pam. péče* * kniha f / archiv m památek, archivní soupis m památek

Denkmaleigenschaft, e [des gebäudes, ...] *pam. péče* * památková hodnota f [budovy, ...]

Denkmaleinheit, e *pam. péče* * jednotný umělecko-historický charakter m [stavební] památky / stavby
Denkmälerdichte, e *pam. péče* * hustota f památek, počet m památek ve srovnání s dalšími oblastmi
Denkmälerinventar, s *pam. péče* * inventář m / soupis m památek
Denkmälerliste, e *pam. péče* * soupis m památek; kniha f / archiv m / inventář m památek
Denkmälerschutz, r (Švýc.) *pam. péče* * ochrana f památek
Denkmälertopographie, e *pam. péče* * umělecká topografie f, topografie f památek
Denkmalförderer, r *pam. péče* * člověk m zasazující se o ochranu památek; člověk zasazující se o vybudování pomníku
Denkmalgebiet, s *urban., pam. péče* * území n se stavbami památkově chráněnými; památková rezervace f
denkmalgeeignet *pam. péče* * vhodný z hlediska památkové péče
denkmalgeschützt *pam. péče* * památkově chráněný
Denkmalgruppe, e *pam. péče* * skupina f památek / staveb, architektonický soubor m / ansámbl m (z fr.), architektonický ensemble m (fr.)
Denkmalkirche, e *archit.* * kostel m postavený na památku určité osoby
Denkmalkultus, r (dř.) *pam. péče* * památková péče f
Denkmalkunde, e *pam. péče* * věda f zabývající se péčí o památky, památková péče f
Denkmalliste, e *pam. péče* * soupis m památek; kniha f / archiv m / inventář m památek
Denkmalort, r *pam. péče, urban.* * město n s mnoha památkami; památkově chráněné město n
Denkmalpflege, e *pam. péče* * památková péče f
Denkmalpflege, purifizierende *pam. péče* * puristická památková péče f
Denkmalpflege, stilreine *pam. péče* * památková péče f zaměřující se na čistotu stylu

Denkmalpflege, urkundliche *pam. péče* * památková péče f pracující rovněž s obrazovými a archivními dokumenty
Denkmalpflegeamt, s *pam. péče* * Úřad m / úřad m památkové péče
Denkmalpfleger, r *pam. péče* * pracovník m památkové péče
denkmalpflegerisch *pam. péče* * památkářský
Denkmalrat, r *pam. péče* * komise / f rada f pro památkovou péči
Denkmalsbrücke, e *archit.* * most m s pomníkem
Denkmalschutz, r *pam. péče* * ochrana f památek
Denkmalschutzbehörde, e (řidč.) *pam. péče* * úřad m / Úřad m památkové péče
Denkmalschutz-Charta, e *pam. péče* * Charta f ochrany památek, Charta f o ochraně památek
Denkmalschutzgebiet, s *pam. péče, urban.* * památková rezervace f
Denkmalschutzgebiet, s *pam. péče, urban.* * část f města s památkově chráněnou zástavbou, památková rezervace f, oblast f s vysokým stupněm ochrany památek (řidč.)
Denkmalschutzgesetz, s *pam. péče* * zákon m o památkové péči
Denkmalschutzverordnung, e *pam. péče* * nařízení n památkové péče
Denkmalsort, r *pam. péče, urban.* * město n / vesnice f / místo n s mnoha památkami; město n památkově chráněné, městská památková rezervace f, vesnice f památkově chráněná
Denkmalsplatz, r *urban.* * náměstí n vzniklé především jako rámeček pro pomník
Denkmalstadt, e *urban., pam. péče* * město n s mnoha památkami; město n památkově chráněné
Denkmalverlust, r *pam. péče* * ztráta f [stavební] památky
Denkmalwert, r *pam. péče* * hodnota f z hlediska památkové péče
denkmalwert *pam. péče* * hodnotný z hlediska památkové péče, architektonicky hodnotný
Denkmalzone, e *urban., pam. péče* * památkové ochranné pásmo n, území n se stavbami památkově chráněnými
Denkmalzustand, r *pam. péče* * stav m památky

Denkmünze, e *už. um. (numizm.)* * pamětní / upomínková mince f, plaketa f (fr. plaque = deska, štítek)

Denksäule, e *archit., soch.* * pamětní sloup m

Denktaler, r *už. um. (numizm.)* * pamětní tolar m

Dependance, e (fr. Abhängigkeit, e, Zugehörigkeit, e, čti depá~dá~s) *archit., muz., průvodc.* * dependance f / dependance f (fr. závislost, příslušnost, čti dependáns), vedlejší budova f [příslušející k většímu celku]; pobočka f

Deponie, e *urban.* * skládka f

Depositio, Die (lat. deponere = zur Aufbewahrung niederlegen) *bibl. námět díla: NZ, Mt 27,57* * Depositio n (lat. deponere = uložit k uchování), Uložení n Krista do hrobu, Ježíšův pohřeb m

Depot, s (z lat., fr., čti de'pó) * sklad m, skladiště n; depo n (z lat., fr.)

Depot, s *muz.* * depozitář m (z lat.)

Depotfund, r *archeol.* * nález m předmětů uložených k pozdějšímu objevení a vyzdvižení; hromadný nález m prehistorických nástrojů

depotgelagert [Gemälde, s, ...] *muz.* * uložený v depozitáři

Derestaurierung, e *rest.* * odstranění n dřívějších restauračních zásahů, derestaurování n (řidč.)

Dernissage, e (fr., čti dorni'sáže) *muz.* * dernisáž f (z fr.), finisáž f (fr. fin = konec), setkání n větš. uzavřeného okruhu přátel vystavujícího umělce, kritiků a odborníků, uspořádané na závěr výstavy

Derutaware, e (z míst jm. Deruta = Perugia) *už. um. (keram.)* * derutská fajáns f

Deschney obec v Čech. * Deštné n v Orlických horách

Desco da parto, s (it. Geburtsplatte, e, čti desko) *už. um. (keram., zlatn.)* * desco da parto n (it. mísa narození, čti desko), mísa f šestinedělky, mísa f, v níž byly přinášeny dary pro šestinedělku

Design, s (z fr. dessigner = zeichnen, entwerfen, z angl., čti dyzajn) *už. um. (nábyt., keram., sklo, text., ...)* * design m (z fr. dessigner = kreslit, navrhovat, z angl., čti dyzajn), kresba f / návrh m / nákres m prům.

výrobku, řidč. i oděvu; celkové tvarování n výrobku, řidč. i oděvu, povrchová úprava f
Design, s *už. um. (nábyt., keram., sklo, text., ...)* * odvětví n zabývající se estetikou spotřebních předmětů, pracovních i výrobních nástrojů, architektonických či řidč. i oděvních prvků, průmyslové návrhářství n / výtvarnictví n

Designermöbel npl (z angl., čti dy'zajnr-) *už. um. (nábyt.)* * nábytek m navržený jako originál

Designerteppich, r (z angl., čti dy'zajnr-) *už. um. (text.)* * koberec m navržený jako originál

Desornamentadostil, r (ze šp.) *archit.* * herrerovský sloh m, desornamentado n (šp.)

Desperatio, e (lat. Verzweiflung, e) *námět díla, viz Ctnosti a Neřesti* * Desperatio n (lat.), Zoufalství n

Dessau *měs. v Něm.* * Desava f

Dessertbesteck, s (fr., čti de'sér / de'sért) *už. um. (zlatn.)* * dezertní příbor m (z fr.)

Dessertlöffel, r (fr., čti de'sér / de'sért) *už. um. (zlatn.)* * dezertní lžička f (z fr.)

Dessertteller, r (fr., čti de'sér / de'sért) *už. um. (keram.)* * dezertní talířek m (z fr.)

Dessin aux deux crayons, s (fr. Zeichnung, e, aus zwei Kreiden, čti de'sé~ o de kre'jon) *mal.* * [dessin] aux deux crayons m (fr. kresba ze dvou kříd), kresebná technika f s použitím černé křídly, event. uhlu, pro kontury apod. a světlé křídly pro nasazování světel, což je někdy doplněno rudkou v technice dessin auf trois crayons

Dessin, s (fr., čti de'sé~) *už. um. (text., nábyt.)* * dezén m / desén m (z fr.), vzor, kresba f

Dessinateur, r (fr., čti desina'tér) *už. um. (text., nábyt., zlatn., ...)* * desinatér m / dezinatér m (z fr.), kreslič m / návrhář m vzorků

Dessinateurwerkstatt, e (fr., čti desina'tér) *už. um. (nábyt., keram., sklo, ...)* * desinatérna f / dezinatérna f (z fr.)

Detail, architektonisches *archit.* * architektonický detail m

Detailansicht, e *fotogr., ...* * detail m

Detailgussverfahren, s *soch.* * technika f / metoda f detailního lití

Detrempe, e (fr. détremper = anrühren, mischen, čti de'trá~p) *mal.* * détrempe f (fr. détremper = zamíchat, míchat, čti de'trámp), malba f do mokrého, např. kvaš, akvarel

Deucalion / Deukalion und die große Flut *mytol. námět díla; viz Jupiter / Iuppiter / Zeus* * Deukalion / Deucalion / Deukalión a velká potopa f

Deucalion / Deukalion und Pyrrha werfen Steine hinter sich *mytol. námět díla; viz Jupiter / Iuppiter / Zeus* * Deukalion / Deucalion / Deukalión a Pyrrha házejí za sebe kameny

deukalionische Flut, Die *mytol. námět díla; viz Jupiter / Iuppiter / Zeus* * Deukalionská potopa f

deutsch * německý

Deutsch-Brod / Deutschbrod *měs. v Čech.* * Havlíčkův Brod m, Německý Brod m (dř.)

Deutschendorf *měs. na Sloven.* * Poprad m

Deutsch-Gabel *měs. v Čech.* * Jablonné n v Podještědí, Německé n Jablonné (dř.)

Deutschherrenkreuz, s *herald.* * kříž m [velmistra] řádu německých rytířů, černý kříž m, někdy s bílou obrubou, s půlkou zlaté lilie v každém rameni

Deutschland *stát v Evr.* * Německo n

Deutschmeisterkreuz, s *herald.* * kříž m velmistra řádu německých rytířů, černý kříž m, někdy s bílou obrubou, s půlkou zlaté lilie v každém rameni

Deutschorden, r *círk. řád* * němečtí rytíři mpl, řád m německých rytířů, pův. špitální bratrstvo n

Deutschordensmuseum, s (Bad Mergentheim/Něm., Ellingen/Něm., ...) *muz.* * Muzeum n řádu německých rytířů

Deutschordensritterburg, e *archit.* * hrad m řádu německých rytířů

Deutschordensstadt, e *urban.* * město n řádu německých rytířů

Deutchrömer mpl *mal.* * Nazaréni mpl / Nazarénští mpl (z míst. jm. Nazaret)

Deutschschweiz, e *obl. ve Švýc.* * německy mluvící část f Švýcarska

deutschsprachig * německy mluvící

Deutsch-Wernersdorf *obec v Čech.* * Verneřovice pnm

Deutung der Träume durch Josef, Die *bibl. námět díla: SZ, Gn 40 - 46* * Josef vykládá sny

Deutung, ikonographische / ikonografische * ikonografické vysvětlení n, ikonografický výklad m, ikonografická interpretace f

Deutzeichen, s *kniž. um.* * znak m zvyšující jasnost jiného či jiných znaků

Deutzeichen, stummes *kniž. um.* * němý znak, znak m oddělující slova apod.

Devaluation, e *už. um. (numizm.)* * devalvace f, snížení n hodnoty mince

Devise, e (fr. Sinnspruch, r) *herald., archit., graf., mal., ...* * devíza f (fr. heslo, průpověď, motto), heslo m / motto f [zobr.] osoby, rodiny, dynastie, státu, pol it. str. aj. v podobě výroku větš. doprovázeného obraz. vyjádřením charakt. pro tuto osobu apod., v herald. větš. na stuze pod štítem

Devotionalien fpl (lat. devotus = ergeben) *archeol., muz., už. um. (zlatn., ...)* * devocionálie fpl (lat. devotus = oddaný), svátostky fpl, předměty mpl uctívané věřícími jako upomín., mající mag. a myst. funkci či sloužící k povznesení zbožnosti; vystavené předměty mpl sloužící k uchování památky na význ. osobu

Devotionsbild, s (z lat.) *mal.* * devoční obraz m (z lat.)

Devotionswappen, s *herald.* * devoční erb m, erb nově zvoleného kardinála vyjadřující díkůvzdání papeži

dexter (lat. rechts) *herald.* * dexter (lat. vpravo)

Dextrin, s (z lat.) *mater. (kníž. um., už. um. - text., ...)* * dextrin m (z lat.), dextrinové lepidlo, lepidlo n ze směsi hydrolytických produktů škrobu

Dezimalwaage, e *nástr. (už. um. - zlatn., numizm.)* * decimální váhy pnm

di sotto in su (it. von unten nach oben) *mal.* * [di] sotto in su (it. zezdola nahoru), znázorněno v perspektivním pohledu

Diabas, r *mater. (archit., soch.)* * diabas m, většinou zelená, někdy nazelenalá, černozeleň až černá hornina f, někdy bíle skvrnitá, se sametovým povrchem

Diadem, s (řec. diádema = Umgebundenenes) *už. um. (zlatn., text.)* * diadém m (řec. diádema = něco ováza něho dokola), drahocenná, vzadu otevř. čelenka f egypt.-orient. pův. - nošená králi, představující vždy urč. významování, v řec. ant. nošená hl. knězi, od cís. Konstantina část. panovn. ornátu

Diadembogen, r (řidč.) *archit.* * oblouk m rizalitu

Diagonalbindung, e *už. um. (text.)* *
 úhlopříčná / diagonální vazba f
Diagonalbogen, r [des Gewölbes, ...] *archit.* *
 diagonální oblouk m [klenby, ...]
Diagonale, e *archit., urban., mal., ...* *
 diagonála f, úhlopříčka f
Diagonale, steigende *archit., urban., mal., ...* *
 stoupající diagonála f / úhlopříčka f
Diagonalgurt, r [des Gewölbes] *archit.* *
 diagonální žebro n [klenby]
Diagonalkomposition, e *mal., graf., ...* *
 diagonální / úhlopříčná kompozice f
Diagonallinie, e *archit., urban., mal., ...* *
 diagonála f
Diagonalnische, e *archit.* * diagonální /
 úhlopříčná nika f
Diagonalpflaster, s *urban., archit.* *
 diagonální / úhlopříčná [drobná] dlažba f
Diagonalrippe, e *archit.* * diagonální /
 úhlopříčné žebro n
Diagonalrippengewölbe, s *archit.* * klenba f s
 diagonálními / úhlopříčnými žebry
Diagonalschlag, r [beim Klöppeln] *už. um.*
(text.) * úhlopříčný / diagonální hod m [při
 paličkování]
Diagonalsprung, r *mal., rest.* * diagonální /
 úhlopříčná krakelura f / krakela f, diagonální /
 úhlopříčný krak m (z fr. craquelé = vytvoření
 trhlinek na porcelánu), diagonální trhlina f na
 povrchu obrazů / keramiky / ...
Diagonalstrebe Pfeiler, r *archit.* * diagonální
 opěrný pilíř m
Diagonal tasche, e *už. um. (text.)* * včleněná
 klínová kapsa f
Diagonalverband, r [des Mauerwerks]
archit. * úhlopříčná / pevnostní vazba f [zdíva]
Diakon Stephanus [Erzmartyrer], Der *bibl.*
námět díla: NZ, Sk 6 a 7 * Jáhen m / Diakon m
 Štěpán [prvomučedník]
Diakon, r (z řeč., lat.) *círk. úřad, atrib. (zobr.*
takto: sv. Cyriak, Felix Nolský, Vavřinec,
Františka Římská, Štěpán, Marinus) * jáhen m,
 diakon m (z řeč., lat.) (řidč.), klerik m se
 svěcením nižším než kněžským
Diakonát, s (círk. lat. diaconus = Diener, r)
archit. * diakonát m (círk. lat. diaconus =
 služebník), byt m / obydlí n diakona / jáhna
Diakonikon, s (z řeč.) *archit.* * diakonikon n
 (z řeč.), prostor m připojený k jižní straně

apsidy raně křesťanských a řeckokatolických
 chrámů užívaný diakony jako sakristie
Dialektik, e (z řeč.) *námět díla, viz Sedm*
svobodných um. * Dialektika f (z řeč.)
Diamant, blauweißer *mater. (už. um. - zlatn.)*
 * modrobílý diamant m, čistý diamant m
 nejvyšší kvality
Diamant, r *ikonogr. symb. (absolutní čistota,*
duchovnost, stálost, odvaha, Indie:
nesmrtelnost) * diamant m, démant m (dř.)
Diamant, r *nástr. (soch.)* * diamant m,
 sochařské pisátko n s hrotem v podobě
 zbroušeného diamantu, užívané k zakreslování
 na broušených a leštěných plochách tvrdých
 kamenů, hl. písma
Diamant, r *mater. (už. um. - zlatn., sklo)* *
 diamant m, démant m (dř.), královna f kamenů
 (řidč.), bezbarvý vzácný drahokam m o složení
 čistého uhlíku, s oblibou řezaný, ne však
 rozřezatelný
Diamant, südafrikanischer *mater. (už. um. -*
zlatn.) * jihoafrický diamant m, kapský kámen
 m (dř.)
Diamantbohrer, r *nástr. (už. um. - keram.,*
...), rest. * diamantový vrták m
Diamantbossage, e *archit.* * diamantování n,
 diamantová bosáž f
Diamantenmonstranz, e *už. um. (zlatn.)* *
 diamantová monstrance f
Diamantgraben, r *archit.* * diamantový
 příkop m, příkop m před střílnovou zdí apod.
Diamantgravur / Diamantgravierung, e (z
 fr.) *už. um. (sklo, keram. ?)* * rytí n diamantem,
 diamantová gravura f (z fr.), dekorativní
 technika f vytvářející na skle lineární kresbu
 pomocí diamantového / kovového hrotu,
 užívaná od 2. čtvrtiny 16. stol.
Diamantgrün, s *mal., graf., rest., ...* * brilantní
 zeleň f
Diamantierung, e *archit.* * diamantování n,
 diamantová bosáž f
Diamantin, s *mater. (už. um. - zlatn., ...)* *
 diamantin m, brusný prášek m z oceli a žíhané
 hlíny
Diamantlot, s *už. um. (zlatn.)* * položka f /
 partie f diamantu
Diamantnadel, e *nástr. (graf.)* * diamantová
 jehla f, jehla f používaná především v litografii
Diamantpartie, e *už. um. (zlatn.)* * položka f /
 partie f diamantu

Diamantpolierer, r *už. um. (zlatn.)* * leštič m diamantů

Diamantpunktierung, e *už. um. (sklo)* * punktování n / oťukávání n diamantem, velmi obtížná a umělecky ceněná holandská technika f rafinace skla

Diamantquader, r *archit.* * diamantový kvádr m, kvádr m s diamantováním

Diamantquadermanier, e *archit.* * diamantování n, užívání n diamantových kvádrů

Diamantreiben, s *už. um. (zlatn.)* * tření n / hlazení n diamantů

Diamantreihe, e *archit.* * diamantový řez m

Diamantring, r *už. um. (zlatn.)* * diamantový prsten m

Diamantritzung, e *už. um. (sklo, keram. ?)* * rytí n diamantem, diamantová gravura f (z fr.), dekorativní technika f vytvářející na skle lineární kresbu pomocí diamantového / kovového hrotu, užívaná od 2. čtvrtiny 16. stol.

Diamantritzzeichnung, e *už. um. (sklo)* * kresba f vyrytá diamantem

Diamantschleifen, s *už. um. (zlatn.)* * broušení n diamantů

Diamantschleifer, r *už. um. (zlatn.)* * brusič m diamantů

Diamantschliff, r *už. um. (zlatn.)* * diamantový výbrus m / brus m

Diamantschmuck, r *už. um. (zlatn.)* * diamantový šperk m

Diamantschneiden, s (Vel. Brit., Tyrolsko, Čechy, ...) *už. um. (sklo)* * rytí n diamantem, diamantová gravura f (z fr.), dekorativní technika f vytvářející na skle lineární kresbu pomocí diamantového / kovového hrotu, užívaná od 2. čtvrtiny 16. stol.

Diamantschnitt, r *už. um. (zlatn., nábyt., ...), archit.* * diamantový řez m, routa f (řidč.)

Diamantschwarz, s *mal., graf., rest., ...* * diamantová / acetylenová čerň f, nejtmavší odstín m černé vyráběný z acetylénu, čistý uhlík

Diamantspalten, s *už. um. (zlatn.)* * štípání n diamantů

Diamantspitze, e *nástr. (graf., už. um. - sklo, ...)* * diamantový hrot m, rytecký nástroj m pro kamenoryt, podobný ocelové jehle užívané, v technice suché jehly

Diamantstab, r [**am Kapitell, ...**] *archit.* * pásek m s diamantovým vlysem [na hlavici]

Diamantstift, r *nástr. (už. um. - sklo)* * diamantová špička f

Diamantstippung, e *už. um. (sklo)* * punktování n / oťukávání n diamantem, velmi obtížná a umělecky ceněná holandská technika f rafinace skla

Diamantstippung, e *už. um. (sklo)* * punktování n / oťukávání n diamantem, velmi obtížná a umělecky ceněná holandská technika f rafinace skla

Diamantstippung, e *už. um. (sklo)* * punktování n / oťukávání n diamantem, velmi obtížná a umělecky ceněná holandská technika f rafinace skla

Diamantverzierung, e *archit.* * diamantový řez m

Diamantzieheisen, s *nástr. (už. um. - zlatn.)* * diamantové protahovadlo n

Diana / Artemis als Jagdgöttin *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis jako bohyně f lovu

Diana / Artemis auf der Jagd *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis na lovu

Diana / Artemis badet mit ihren Nymphen *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis se koupe se svými nymfami

Diana / Artemis besucht den schlafenden Endymion *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis navštěvuje spícího Endymiona / Endymióna

Diana / Artemis entdeckt im Bad die Schwangerschaft Callistos / Kallistos *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis zjišťuje při koupeli těhotenství Callisty / Kallisty

Diana / Artemis nach dem Bade *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis po koupeli

Diana / Artemis tötet mit ihren Pfeilen Niobes Töchter *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis zabíjí svými šípy Niobiny dcery

Diana / Artemis und Actaeon / Aktaion *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis a Actaeon / Aktaión

Diana / Artemis und ihre Nymphen im Bade *mytol. námět díla* * Diana / Diana / Artemis / Artemis a její nymfy fpl při koupeli

Diana / Artemis verwandelt Actaeon / Aktaion in einen Hirsch *mytol. námět díla* *

Diana / Diana / Artemis / Artemis proměňuje Actaeona / Aktaíóna v jelena

Dianadekolleté, s (z vl. jm. řím. bohyně lovu, fr., čti dekol'té) *už. um. (text.)* * Dianin dekolt m (z fr.), asymetrický výstřih m na dámských šatech apod., odhalující jedno rameno, oblíbený od 2. pol. 19. stol.

Diantempel, r, vom Blitz zerstört *atrib. (sv. Martina)* * Dianin chrám m zničený bleskem

Diaphanbild, s (řec. diaphanés = durchscheinend) *už. um., graf.* * diafánní obraz m / obrázek m (řec. diaphanés = průsvitný)

Diaphanradierung, e (řec. diaphanés = durchscheinend) *graf.* * diafánní rytina f

Diaphanwand, e [der gotischen Kathedrale] *archit.* * diafánní / průsvitná stěna f / zeď f [gotické katedrály]

Diapositiv, s *fotogr.* * diapozitiv m

Diasper, e (z řeč.) *už. um. (text.)* * vazba f většinou italských tkanin 13. / 14. stol. se základem tvořeným určitým typem plátěné vazby, přičemž se hlavní osnovní nit bere dvojitě

Diastylos, r (řec. weitsäulig) *archit.* * diastylos m (řec. s větší vzdáleností mezi sloupy), antický chrám m s průčelím, v němž je interkolumnium rovno tři průměry dřiku, t.j. 6 modulů

Diathek, e (z řeč.) *muz.* * diatéka f (z řeč.), sbírka f diapozitivů výtvarných děl

Diatomitstein, r *archit.* * křemelinová cihla f

Diatretglas, s (lat. diatretus = durchbrochen) *už. um. (sklo)* * diatretové sklo n (lat. diatretus = prolamovaný), diatret m, luxusní římské sklo n, většinou číše, z doby císařství, jemně broušené, jehož vnitřní a vnější vrstva jsou spojeny příčkami

Diatretschleifer, r *už. um. (sklo)* * brusič m diatretového skla

Diatretschliff, r *už. um. (sklo)* * diatretový výbrus m / brus m

Diazoma, s (řec. diázóma = Gürtel, r) *archit.* * diazoma f (řec. diázóma = opasek), ohoz m v amfiteátru mezi řadami sedadel

Dichroskop, r (z řeč.) *nástr. (už. um. - zlatn.)* * dichroskop m (z řeč.), přístroj m ke zkoumání dichroismu, t.j. dvojbarevnosti nerostů

dicht *už. um. (keram.), ...* * nepropustný, neprůlinčivý

Dichte, e [der Glasurmilch, ...] *už. um. (keram.), ...* * hustota f [glazurového mléka, ...]

Dichtekarte, e *pam. péče, ...* * mapa f hustoty

Dichtigkeitsmesser, r *nástr. (už. um. - zlatn.)*

* areometr m (z řeč.), hustoměr m

Dichtmünze, e *už. um. (numizm.)* * mince f s reliéfním vyobrazením po obou stranách

dichtsäulig *archit.* * se sloupy blízko sebe, se sloupy těsně u sebe

Dichtstellung, e, des Gewebes *už. um. (text.)* * dostava f

Dichtungslage, e *pam. péče, archit.* * izolační vrstva f

Dichtungsmörtel, r *pam. péče, archit.* * izolační malta f

Dichtungsputz, r *pam. péče, archit.* * izolační omítka f

Dichtungsschlämme, e [aus Zement, ...] *rest., archit.* * izolační nátěr m [z cementu, ...]

Dichtungsstreifen, r [der Tür., ...] *archit.* * těsnící páska f / pásek m [dveří, ...], páskové těsnění n [dveří, ...]

Dicke, e [der Mauer, ...] *archit.* * tloušťka f / síla f [zdi]

Dicke, e [des Farbauftrags, ...] *mal.* * tloušťka f [nánosu barvy, ...]

Dickenhobelmaschine, e *nástr. (už. um. - nábyt.)* * tloušťkovačka f

dickflüssiger werden [Öl, s, ...] *mal., rest., ...* * houstnout nedok [olej, ...]

Dickmünze, e *už. um. (numizm.)* * tlustá mince f, mince f ražená na silnějším střížku a s menším průměrem než mince původní, ale o stejné hmotnosti, či ražená na silnějším střížku stejného průměru, a tím v podstatně větší hmotnosti, často užívaná jako upomínková

Dickstein, r (dř.) *už. um. (zlatn.)* * briliantový výbrus m s malým počtem fazet / faset

dickwandig *už. um. (keram., cniář., ...)* * tlustostěnný

Didacus, hl. * sv. Didakus

Dido auf dem Scheiterhaufen *mytol. námět díla; viz Aeneis / Aeneida* * Dido / Elissa / Dídó na hranici

Dido lässt die Ochsenhaut zerschneiden *mytol. námět díla* * Dido / Elissa / Dídó dává rozřezat kůži z vola

Dido lässt Karthago erbauen *mytol. námět díla* * Dido / Elissa / Dídó zakládá Kartágo

Diebel, r *archit.* * hmoždík m, hmoždinka f, kolík m

diebischen Kerkopen werden vom Jupiter / Zeus in Affen verwandelt, Die *mytol. námět díla* * Jupiter / Iuppiter / Zeus / Zeus proměňuje zlodějské Cercopy / Kerkópy v opice

Diebsäcke mpl (kolokv.) *už. um. (text.)* * zlodějské pytle mpl (kolokv.), vyčnívající podšívka f plunder

Diebstahlschutz, r *muz.* * ochrana f proti krádeži

Diechling, r (stř. hor. něm. diech = Oberschenkel, r) *už. um. (zbr.)* * nástehenka f, kryt m stehna a kolene, prodloužený zbrojný šos m, stehenní plát m

Diego von Alcalá, hl. * sv. Didakus

Diele, e, mit Ausschank *archit.* * mázhaus m (z něm.), ústřední prostora f v přízemí, někdy též v patře, gotického a renesančního měšťanského domu, z níž vedly vstupy do jednotlivých místností, užívaná majitelem k provozování obchodu, řemesla a čepování piva

Diele, e *lid. archit.* * síň f; předsíň f; palubka f, podlahové prkno n; mlat m (dř.)

Diele, e *archit.* * síň f; předsíň f; palubka f, podlahové prkno n; podlaha f (řidč.)

Diele, große, als Zentralraum des gotischen und Renaissancehauses, meist im

Erdgeschoss *archit.* * mázhaus (z něm.)

Diele, hausbreite *archit.* * síň f zaujímaví celou šíří parcely

dielen *archit.* * klást nedok podlahu, obkládat nedok prkny

Dielenbelag, r *archit.* * palubová / palubková podlaha f; prkenná podlaha f (řidč.)

Dielenboden, r *archit.* * palubová / palubková podlaha f; prkenná podlaha f (řidč.)

Dielenbrett, s *archit.* * podlahové prkno n, palubka f

Dielendecke, e *archit.* * fošnový strop m

Dielenfußboden, r *archit.* * palubová / palubková podlaha f; prkenná podlaha f (řidč.)

Dielenhaus, s *lid. archit.* * síňový dům m

Dielenkopf, r *archit.* * mutulus m (lat.), pravoúhlá deska f na spodní straně geisonu

Dienschrank, r (sev. Něm.) *už. um. (nábyt.)* * síňová skříň f, skříň f stojící v síni,

dvoudveřový šatník m; dvoudveřový prádelník m

Dielenwand, e *archit.* * prkenné ohrazení n / bednění n

Diellung, e *archit.* * palubová / palubková podlaha f; deskový obklad m, táflování n; prkenná podlaha f (řidč.)

Dieme, e *lid. archit.* * seník m, bůdka f / samotník m (řidč.) (jihových. Morava); kupka f sena navršená kolem kůlu

Diemen, r *lid. archit.* * seník m, bůdka f / samotník m (řidč.) (jihových. Morava); kupka f sena navršená kolem kůlu

Diemenhaus, s *lid. archit.* * seník m, bůdka f / samotník m (řidč.) (jihových. Morava),

Diemenscheune, e *lid. archit.* * seník m, bůdka f / samotník m (řidč.) (jihových. Morava),

Dienst, alter *archit.* * tlustá / silná přípora f ve srostlici, přípora f pod pasem

Dienst, junger *archit.* * přípora f pod žebrem, tenká přípora f ve srostlici

Dienst, r *archit.* * přípora f, svislá zední příložka f, částečně přenášejí tlak stropních konstrukcí, nejčastěji kleneb, v podobě polosloupku vedeného po zdi či pilíři, dosedajícího na konzolu, sokl či až na podlahu

Dienstbotenzimmer, s *lid. archit.* * čeledník m

Dienstbotenzimmer, s *archit.* * pokoj m / pokojík m pro služebnictvo / služku

Dienstbündel, s / r *archit.* * svazková přípora f, příporná srostlice f (řidč.)

Dienstmännerhaus, s *archit.* * dům m pro služebnictvo

Dienstmännerwohnung, e *archit.* * byt m pro služebnictvo

Dienstmütze, e *už. um. (text.)* * čepice f od uniformy

Diensttreppe, e *archit.* * schody mpl / schodiště n pro služebnictvo

Dies irae, Das (lat. Tag, r, des Zorns, čti dyjés iré) *bibl. námět díla: NZ, Zj 6,17* * Dies irae neskl (lat. den hněvu, čti dyjés iré), Poslední soud m

Dietlindis, hl. *langobardská královna* * sv. Teodelinda / Dietlinda

Dietrich von Bern errettet Sintram aus dem Rachen des Drachens *námět díla, viz zakladatel ostrogót. říše Theodorich* * Dětrich

Veronský / Bernský zachraňuje Sintrama ze chřtánu draka, Theodorich zachraňuje Sintrama ze chřtánu draka

Diglyph, r (řec. díglyphos = mit doppeltem Einschnitt) *archit.* * diglyf m (řec. díglyphos = s dvojitým zářezem), obdoba f triglyfu v dórském vlysu, avšak bez seříznutí bočních stěn

Dikerion, s (řec. dís = zweifach, kérión = Wachslight, s) *už. um. (zlatn.), liturg. náč.* * dikerion m (řec. dís = dvojitý, kérión = světlo voskové svíce), dvouramenný svícen m symbolizující dvě podstaty Kristovy užívaný jako biskupský odznak ve východních církvích

Dilge, e *už. um. (zbr.)* * kryt m kolen a stehen z tepané oceli, připevněný na sedle, užívaný koncem 15. stol. v polní / turnajové zbroji

Dille, e *už. um. (zbr.)* * tulej m, tulejka f, trubkovitá část f zbraně sloužící k nasazení čepele

Dimension, e * dimenze f, rozměr m
dimensionieren *archit., ...* * dimenzovat nedok

Dimetrie, e (z řeč.) *archit., urban.* * dimetrie f (z řeč.), axonomické promítání n, jehož axonomický trojúhelník je rovnoramenný

Dinanderie, e (z belg. míst. jm. Dinant) *už. um. (kovář.)* * dinanderie f, mosazné / měděné / ... nádoby n a potřeby fpl pro domácnost pocházející z Dinantu

Dinar, r (z lat. denarius) *už. um. (numizm.)* * dínár m (z lat. denarius), hlavní, po dlouhou dobu zlatá, mince f arabského světa, ražená od pol. 7. stol.; dínár m (z lat. denarius), měnová jednotka f jihoslovanského území

Dinge, Die vier letzten *námět díla* * Čtyři poslední věci fpl [člověka], t.j. smrt, soud, nebe a peklo

Dinnerjacket / Dinner-Jacket, s (z angl., čti dynrdžekit) *už. um. (text.)* * dinner-jacket m (z angl., čti dynr žaket), letní bílý smoking m / smokink m nošený hl. v teplých krajích; smoking m / smokink m (z angl.)

Diogenes sucht mit der Laterne einen "Menschen" *hist. námět díla* * Diogenes / Diogenés hledá s lucernou "člověka"

Diogenes und König Alexander d. Gr. *hist. námět díla* * Diogenes / Diogenés a král m Alexander Veliký

Diogenes verhöhnt die Definition des Menschen von Platon *hist. námět díla* *

Diogenes / Diogenés se posmívá Platónově definici člověka

Diogenes vor seiner Tonne und Alexander d. Gr. *hist. námět díla* *

Diogenes / Diogenés před svým sudem a Alexandr Veliký, Diogenes / Diogenés před svým sudem a Alexandros

Diogenes wirft die Trinkschale weg *hist. námět díla* * Diogenes / Diogenés odhazuje svou misku na pití

Diomedes nimmt Rache an Agrios *mytol. námět díla; viz trojská válka* * Diomedes / Diomédés se mstí Agriovi

Diomedes tötet Pandaros, den Sohn des Königs Lykaon im Trojanischen Krieg

mytol. námět díla * Diomedes / Diomédés zabíjí v trojské válce Pandara, syna krále Lycaona / Lykáona

Dionysius, hl. *Leg. aur.; biskup, mučedník, kephalophoros* * sv. Diviš

Dionysos viz Bacchus *bůh polní úrody a zvláště vína, věčně mladý a veselý* * Bakchus, Bacchus, Dionýsos, Bakchos

Diorama, s (řec. Durchschaubild, s, hórama = das Geschaute, diá = durch, hindurch) *muz., mal., archit.* * dioráma n (řec. průhledný obraz, hórama = to, co je nazíráno, diá = skrz), obraz m působící plasticky s předměty umístěnými před namalovaný kulatý horizont

Diorit, r (Odenwald, Kladsko, ...) *mater. (archit., soch.)* * diorit m, zelenokámen m (řidč.), tvrdá černo-zelená hornina f, bíle skvrnitá

Dioskuren Castor / Kastor und Pollux / Polydeukes, Die (řec. dióskouroi = Söhne des Zeus) *mytol. námět díla, řec. dióskouroi = synové Diovi* *

Dioskúrové mpl / Dioscuri mpl / Gemini pl / Dioskúroi mpl Kastór / Castor / Kastór a Polydeukés / Pollux / Polydeukés

Diözesankalender, r, Bamberger *kniž. um.* * kalendář m bamberské diecéze, bamberský diecézní kalendář m

Diözesanmuseum, s (řec. dioíkésis = Distrikt, r, Provinz, e) (Litom., Plzeň, Bamberg, Eichstätt, ...) *muz., liturg. náč., paramenty, ...* * Diecézní muzeum n (řec. dioíkésis = distrikt, okrsek, provincie)

Diplax, r (z řeč.) *už. um. (text.)* * diplax m (z řeč.), velký šátek m dvojmo složený, sloužící u Řeků jako kabát

Diplomatenschleife, e *už. um. (text.)* * diplomatický motýlek m, černý úzký motýlek m nošený od doby Národního shromáždění ve Frankfurtu v r. 1851

Diplomatenstreifen, r *už. um. (text.)* * diplomatický proužek m

Diplomatik, e * diplomatika f, věda f o listinách

Dippel, r (Rak., ...) *archit.* * hmoždík m, hmoždinka f

Dippelbalkendecke, e (Rak., ...) *archit.* * trámový strop m s hmoždíky / hmoždinkami, strop m z trámů položených těsně u sebe spojených hmoždíky

Dippelbaum, r (Rak., ...) *archit.* * stropní trám m spojený se sousedními pomocí hmoždíků, ze tří stran seříznutý

Dippelbaumdecke, e (Rak., ...) *archit.* * trámový strop m s hmoždíky / hmoždinkami, strop m z trámů položených těsně u sebe spojených hmoždíky

Dipteros, r (řec. dípteros naos = zweiflügeliger Tempel, čti dy-) *archit.* * dípteros m (řec. dípteros = dvojloďní chrám, čti dy-), chrám m s dvojitou arkádou na podélných stranách

Diptychon, s (řec. díptychos = doppelt zusammengelegt, čti dy-) *mal.* * diptych m (řec. díptychos = přehnutý v polovině, čti dyptych), středověký dvoudílný skládací oltář m či tabulový / deskový obraz m

Diptychon, s *soch., kniž. um.* * diptych m / diptychon m (řec. dípty chos = přehnutý v pol., čti dy-), pozdně ant. sklapovací tabulky fpl ze slonoviny, s vnitř. plochou voskovou, do níž se psalo, reliéfně zdobené, užívané konzuly jako dar při nástupu do funkce růz. osobám

Dipylon, r (řec. dípylon = Doppeltor, s, čti dy-) *archit.* * dipylon m (řec. dípylon = dvojbrána, čti dy-), dvojbrána f, dvojí brána f

Dipylonkultur, e (Athény, ...) *archeol., už. um. (keram., ...)* * dipylonská kultura f

Dipylonsstil, r (Athény, ...) *archeol.* * dipylonský styl m / sloh m

Dipylonvase, e (Athény, ...) *archeol., už. um. (keram.)* * dipylonská váza f

dir. (= direxit, lat. hat geleitet) *graf.* * dir. (= direxit, lat. vedl, řídil), označení n u jména vedoucího mistra při tiskové grafice

Directoire, s (fr. nejvyšší úřad francouzské republiky 1795-99, čti direkto'ár) (Fr.) * directoire m (fr., čti direktoár) umělecký sloh m mezi louis-seizem (fr., čti luiséz) a empírem

Direktätzung, e *graf.* * přímé leptání n, leptání n desky přímo bez podkladu, užívané hojně ve 20 stol.; přímý / štětcový lept m

Dirhem / Dirham, r (z řeč.) *už. um. (numizm.)* * dirhem m / dirham m (z řeč.), hlavní stříbrná, později měděná, mince f arabského světa, ražená od konce 7. stol.

Dirndl, r (stř. hor. něm. dierne = Jungfrau, e, v Bav. a Rak. Dirndl, s = junges Mädchen) *už. um. (text.)* * dirndl m (stř. hor. něm. dierne = panna), ženský kroj m sestávající z široké sukně, pestré / bílé zástěry a vypasovaného živůtku, oblíbený též jako sportovní / domácí / ... oděv m

Dirndlkleid, s (Něm., ...) *už. um. (text.)* * dirndl m (něm.), ženský kroj m sestávající z široké sukně, pestré / bílé zástěry a vypasovaného živůtku, oblíbený též jako sportovní / domácí / ... oděv m

Dirndlkleid, s (stř. hor. něm. dierne = Jungfrau, e, v Bav. a Rak. Dirndl, s = junges Mädchen) *už. um. (text.)* * dirndl m (stř. hor. něm. dierne = panna), ženský kroj m sestávající z široké sukně, pestré / bílé zástěry a vypasovaného živůtku, oblíbený též jako sportovní / domácí / ... oděv m

Discordia, e (lat. Zwietracht, e) *námět díla, viz Ctnosti a Neřesti* * Discordia f (lat.), Svárlivost f, Hádavost f

Diskopoterion, s (řec.) *už. um. (zlatn.), liturg. náč.* * diskopoterion m (řec.), kalich m s patenou užívaný ve východních církvích

Diskos, r (řec.) *už. um. (zlatn.), liturg. náč.* * diskos m (řec.), talířek m na hostie ve východních církvích, obdoba f katolické pateny

Dismas, hl. *bibl. námět díla: NZ, L 23,39-43, Leg. aur.;* "lotr po pravici" * sv. Dismas

Dispersens, s (z lat.) *mater. (mal., rest., ...)* * dispersens m (z lat.), disperzní prostředek m, ředidlo n, v němž jsou rozptýleny jemné částičky jiné látky

Dispersion, e (lat. dispersio = Zerstreung, e) *mal., rest., ...* * disperze f (lat. dispersio = rozptýlení)

Dispersionsfarbe, e *mal., graf., rest., archit., ...* * disperzní barva f

Dispersionsklebstoff, r *mal., graf., rest., archit., ...* * disperzní lepidlo n

Dispersionsmalerei, e *mal.* * disperzní malba f, malba f disperzními barvami z umělých pryskyřic ředěných vodou

Dispersionsmittel, s *mater. (mal., rest., ...)* * dispergens m, disperzní prostředek m, ředidlo n, v němž jsou rozptýleny jemné částičky jiné látky

Dispersionssilikatfarbe, e *mal., graf., rest., archit., ...* * disperzní silikátová barva f

Disposition, asymmetrische *archit.* * asymetrická dispozice f, asymetrický půdorys m

Disput mit den Philosophen, Der *námět díla, viz sv. Kateřina Alexandrijská* * Disputace f s filosofy

Disputá, e (z lat., fr.) *námět díla* * disputace f (z lat., fr.)

Distanzpunkt, r *archit., urban., mal., ...* * úběžný bod m

Distel, e *herald.* * bodlák m

Distel, e *ikonogr. symb. (hřích, utrpení, vykoupení, Čína: dlouhý život)* * bodlák m

Distelfink, r *atrib. (Ježíšek)* * stehlík m

Distelgrün, s (řidč.) *mal., graf., rest., ...* * bodláková zeleň f (řidč.), tmavá žlutavě zelená barva f

Distelpokal, r *už. um. (zlatn., ...)* * pohár m ve tvaru připomínajícím bodlák

Disurbanisierung, e (lat. urbanus = städtisch) *urban.* * dezurbanizace f (lat. urbanus = městský), odliv m obyvatelstva z velkých měst do malých a středních sídlištních celků

Diurnal / Diurnale, s (stř. lat. diurnalis = täglich, am Tage) *kniž. um.* * diurnale n / diurnál m (stř. lat. diurnalis = denní, za dne), liturgická kniha f obsahující výtah z úplného breviáře pro denní modlitby (lat. horae diurnae) na rozdíl od nocturnale

div. (= divulgavit, lat. hat verbreitet) *graf.* * div. (= divulgavit, lat. rozšířil), označení n vedle jména vydavatele listu

Divergenz, e (z lat.) *archit., urban., mal., ...* * divergence f (z lat.), rozbíhavost f, rozbíhání n, opak m konvergence

Divisio apostolorum (lat.), *Die bibl. námět díla: NZ, Mt 28,19, L 24,49, Mk 16,15-18, J 20,21-23* * Divisio n apostolorum (lat.), Rozeslání n / Vyslání n apoštolů

Divisionismus, r (z fr.) (Fr., ...) *mal.* * divizionismus m (z fr.), umělecký směr m rozkládající barvy na jejich elementární prvky, předchůdce pointilismu, někdy s ním též ztotožňovaný

Diwan, r (z perš., tur., it., fr.) *už. um. (nábyt.)* * divan m (z perš., tur., it. fr.), nízká čalouněná pohovka f bez zádové opěrky

Djubbeh, e (arab., čti džubeh) *už. um. (text.)* * gibbeh m / džubbeh m (z arab.), dlouhý, vpředu otevřený svrchní nepřepásaný vlněný oděv m Arabů, vzniklý z kaftanu, avšak komplikovaného střihu, s obdélníkovými rukávy

Dnjepr, r *řeka v Rus., Bělorusku a na Ukrajině* * Dněpr m

Dnjestr, r *řeka na Ukrajině* * Dněstr m

Döbel, r (řidč.) *archit., mal., rest.* * hmoždík m, hmoždinka f, kolík m, kolíček m, špalík m, špalíček m, dřevěný klínek m

Dobersch *obec v Čech.* * Dobřš f

Doberschisch *měs. v Čech.* * Dobříš f

Dobrudscha, e *hist. úz. mezi deltou Dunaje na sev., dunajskou nivou na záp. a Čer. mořem na vých., dnes v Rum. a Bul.* * Dobrudža f

Dobrzan *měs. v Čech.* * Dobřany pmn

Dobschan *měs. v Čech.* * Dobřany pmn

Dochtgarb, s *mater. (už. um. - text.)* * knotová příze f, měkká volně točená příze f

Dochtschere, e *už. um. (kovář.)* * kratiknot m

Dock, s *archit., urban.* * dok m

Dockanlage, e *archit., urban.* * dok m, doky mpl

Docke, e (řidč.) *už. um. (text.)* * přadeno n

Docke, e (Sasko, ...) *lid. archit.* * došek m

Docke, e (ze středohornoněm. tocke = Bündel, s, Knäuel, Walze, e) *archit., už. um. (nábyt.)* * balustr m / balustra f (z řeč., stř. lat., it.), kuželka f, malý sloupek m uprostřed rozšířený

Docke, e [beim Knüpfen] *už. um. (text.)* * pás m / pásmo n [při drhání]

Docke, mit Ähren nach unten gebundene (Sasko, ...) *lid. archit.* * došek m vázaný klasy

dolů, hlaváč m (řidč.), došek m vytvářející hladkou střechu

Dockengeländer, s *archit.* * zábradlí n s balustrádou / balustrami / kuželkami, balustráda f, balustrádové zábradlí n (řidč.)

Dodekaeder, s (z řeč.) *už. um. (zlatn., ...), ...* * dvanáctistěn m, dodekaedr m (z řeč.), těleso n ohraničené dvanácti shodnými pravidelnými pětiúhelníky

Dodekastyl, r (z řeč.) *archit.* * dodekastyl m (z řeč.), chrám m s dvanácti sloupy na průčelí

Doelenstück, s (Niz., ...) *mal.* * skupinový portrét m členů střelecké gildy, obraz m členů střelecké gildy

Doeskin, r (angl., čti dóskin) *mater. (už. um. - text.)* * doskin m (z angl.), doeskin m (angl., čti doskin) (řidč.), silná vlněná měkká tkanina f připomínající povrch srnčí kůže

Dogenpalast, r (ben. doge = Herzog, r, čti dóžn-) *archit.* * dóžecí palác m (ben. doge = vévoda)

Do-Guleh-Teppich, r *už. um. (text.)* * koberec m do-guleh, koberec m dvou květů, koberec m s opakujícím se vzorem dvou květů

Dohne, e *archit.* * vnější zhlaví n stropního povlaku

dokumentieren, textlich und fotografisch *muz., pam. péče, kniž. um.* * dokumentovat nedok textem a fotografiemi, opatřit dok textovou a fotografickou dokumentací

Dolch, r, in der Brust *atrib. (sv. Bibiana, Petr Mučedník)* * dýka f v prsou

Dolch, r *atrib. (sv. Anežka Římská, Eduard, Knut, Kilián, Olaf, Eduard)* * dýka f

Dolch, r *už. um. (zbr.)* * dýka f, tulich m (z něm.) (dř.), krátká bodná zbraň f, jejímiž částmi jsou čepel, jílec a od středověku i záštita mezi oběma

Dolchgriff, r *už. um. (zbr.)* * jílec m / rukojeť f dýky, jílec m dýky (řidč.)

Dolchkolben, r *už. um. (zbr.)* * dýkový palcát m

Dolchspitze, e *už. um. (zbr.)* * hrot m / špice f dýky

Dolchstreitkolben, r *už. um. (zbr.)* * dýkový palcát m

Dolde, e *už. um. (text.)* * okolík m, kulovitý / hroznovitý / kapkovitý útvar m na konci točené šňůry, z materiálu podobného krajce

Doldenkapitell, s *archit.* * květová hlavice f
Dole, e (Švýc.) *archit.* * krytá jáma f / jímka f na odpadní vodu

Dolerit, r (z řeč.) *mater. (soch., archit.)* * dolerit m (z řeč.), velmi tvrdý nazelenalý kámen m

Dölitschen *obec f v Čechách (u Tachova)* * Telice pmn

Dollen, r *archit.* * hmoždík m, hmoždinka f, kolík m

Dolman, r (tur.) *už. um. (text.)* * dolman m (tur.), tur.-islám. spodní prádlo n v podobě dlouh. kaftanu s dlouh., šir. rukávy, ze sametu / hedv. / vlny; rovný, pozd. příléh. madř. kabát m se stojatým límcem, nošený od 2. pol. 16. stol.; pán. domácí či dám. / chlapecký kabátek

Dolman-Ärmel, r (tur.) *už. um. (text.)* * dolmanový rukáv m

Dolmen, r (bretonsky dol = Tisch, r, Tafel, e, men = Stein, r) *archit.* * dolmen m (bretonsky dol = stůl, deska, men = kámen), stolový kamenný hrob m z mladší doby kamenné a doby bronzové

Dolomit, r (z vl. jm. fr. mineraloga D. Gratet de Dolomieu, 1750-1801) *mater. (archit., soch., ...)* * dolomit m, usazená bezbarvá / bílá / šedá / žlutá / červená / hnědá / ... hornina f, vápenec m s uhličitánem magnézia

Dolomiten pl *poh. v It. v Již. Tyrolsku, it. Dolomiti* * Dolomity pmn

Dolomitkalk, r *mater. (archit.)* * dolomitické vápno n

Dom, r (řec. dóma = Haus, s, Dach, s, církv. lat. domus ecclesiae = Haus, s, der Christengemeinde) *archit.* * dóm m (řec. dóma = dům, střecha, cí rk. lat. domus ecclesiae = dům křesť. obce), katedrála f (církv. lat. cathedra = stolec duchovního, bisk. sídlo), bisk. kostel m / chrám m; hlavní kostel m / chrám m; kopule f (řidč.), klenutý strop m (řidč.)

Dom, r, St. Petri *archit.* * katedrála f / dóm m / chrám m sv. Petra

Dombauseum, s (Minden, ...) *muz.* * Muzeum n [stavebních dějin] dómu

Dombauverein, r *archit.* * spolek m pro dostavbu chrámu

Domberg, r *urban.* * dómské návrší n

Dombibliothek, e *archit., kniž. um.* * chrámová / dómská knihovna f

Domburg, e *archit.* * opevněná katedrála f
Domdechanei, e *archit.* * dómské děkanství n, děkanství n při dómu
Domdekan, r *círk. úřad* * děkan m chrámové kapituly?
Domfreiheit, e *urban.* * zastavěné území n kolem dómu náležející pod biskupskou jurisdikci
Domglocke, e *už. um. (zvon.)* * chrámový zvon m, zvon m chrámu / katedrály
Domgruppe, e *urban., archit.* * architektonický komplex m kolem dómu
Domherr, r *círk. úřad* * kanovník m (z lat.), příslušník m sboru duchovních při katedrálním / kolegiálním kostele, zabývající se liturg. obřady, pomáhající představenému ve správě diecéze
Domherrenhäuser *npl archit.* * domy mpl kanovníků, kanovnické domy mpl
Domikal, s (z řeč., lat.; engl. *domicale* = *kuppelartig*) *archit.* * otevřená klášterní klenba f, domikální klenba f
Domikalgewölbe, s (z řeč., lat.; engl. *domicale* = *kuppelartig*) *archit.* * otevřená klášterní klenba f, domikální klenba f
Dominante / Dominanz, e *urban., archit.* * dominanta f
Dominante / Dominanz, städtebauliche *urban., archit.* * urbanistická dominanta f
Dominikaner *mpl církv. řád* * dominikáni mpl (z lat.), řád m bratří kazatelů sv. Dominika
Dominikanerinnen *fpl církv. řád* * dominikánky fpl, zdislavky fpl, kongregace f sester dominikánek sv. Zislavy
Dominikanerorden, r *círk. řád* * dominikánský řád m bratří kazatelů
Dominikus, Hl. rettet Pilger *námět díla: Leg. aur.* * Sv. Dominik zachraňuje poutníky
Dominikus, Hl. stützt die Kirche *námět díla: Leg. aur.* * Sv. Dominik podpírá kostel (sv. Jana Lateránského)
Dominikus, Hl. verkauft seine Bücher *námět díla: Leg. aur.* * Sv. Dominik prodává své knihy
Dominikus, hl. zakladatel řádu dominikánů * sv. Dominik
Dominikuskreuz, s *herald.* * kříž m sv. Dominika, červenobílý dvojitý liliový kříž m
Domino, r (it. *geistlicher Herr*) *už. um. (text.), paramenty* * domino n (it. duchovní pán),

široký límec m mnišského šatu s kapucí, chránící hlavu, krk a částečně ramena proti nepohodě
Domino, r (it. *geistlicher Herr*) *už. um. (text.)* * domino n (it. duchovní pán), volný plášť m s přišitou kapucí, od 16. stol. většinou divadelní / maškarní úbor m doplňovaný škraboškou
Domizil, s (lat. *domicilium* = *Wohnsitz*, r) *průvodc.* * bydliště n, domicil m (lat. *domicilium* = bydliště) (řidč.); sídlo n
Domkapitel, s * dómská / katedrální / chrámová kapitula f, kapitula f biskupského kostela
Domkapitelglas, s *už. um. (sklo, ...)* * sklo n chrámové kapituly
Domkapitular, r *círk. úřad* * člen m chrámové / dómské kapituly
Domkirche, e, St. Peter *archit.* * chrám m / katedrála sv. Petra
Domkirche, e *archit.* * dóm m (řec. *dóma* = dům, střecha, cí rk. lat. *domus ecclesiae* = dům křesť. obce), katedrála f (církv. lat. *cathedra* = stolec duchovního, bisk. sídlo), katedrální / biskupský kostel m / chrám m; hlavní kostel m / chrám m
Domkustos, r (pl: *Kustoden*) *muz.* * chrámový kustod m, správce m chrámových sbírek
Domleschg, s *dolní část údolí Zadního Rýna v kantonu Graubünden (od Thusis k Bonaduzu)* * Domleschg m
Dommuseum, s *muz.* * chrámové muzeum n
Domopera, e (it. (It., ...)) *archit., muz.* * domopera f (it.), stavební hut' f italského dómu; muzeum n u dómu, dómské muzeum n
Domplatte, e *urban., archit.* * volné prostranství n před dómem, dómské náměstí n, náměstí n před dómem
Domplattform, e (řidč.) *urban., archit.* * volné prostranství n před dómem, dómské náměstí n, náměstí n před dómem
Domplatz, r *urban., archit.* * dómské náměstí n, náměstí n kolem dómu, náměstí n před dómem
Domprobst, r *círk. úřad* * dómský / katedrální / kapitulní probošt m
Domschatzkammer, e (Cáchy, ...) *už. um. (zlatn., text., ...)* * chrámová klenotnice f
Domstadt, e *urban.* * město n s katedrálou / dómem

Domstift, s *archit.* * kapitula f při dómu, kolegiátní / dómská kapitula f

Domstiftsgebäude, s *archit.* * budova f kapituly při dómu, budova f kolegiátní / dómské kapituly

Domturm, r *archit.* * věž f dómu

Don Quijote (šp., čti don kichot) *liter. námět díla* * Don Quijote (šp., čti don kichot)

Donation, e (lat. Schenkung, e) *archit.*, ... * donace f (z lat. darování, věnování)

Donation, e (Švýc.) *muz.* * dar m

Donationsbild, s *kniž. um.*, ... * dedikační obraz m

Donator, r (lat. donare = schenken) (dř.) * donátor m (lat. donare = darovat), dárcce m, jenž věnoval nějaký větší dar, zejména kostelu / klášteru

Donator, r (lat. Spender, r) (dř.) *archit.*, *mal.*, ... * donátor m (lat. donator = věnovatel, dárcce), dárcce m, jenž věnoval větší dar [kostelu / klášteru / ...]

Donator, r (Švýc.) *muz.* * donátor m

Donatus, hl. * sv. Donatus / Donat

Donau, e *řeka protékající či tvořící hran. mezi Něm., Rak., Sloven., Maď., Chorv., Srb., Bulh., Rum., Moldávií* * Dunaj m

Donaugebiet, s * Podunají n

Donaugrün, s *mal.*, *graf.*, *rest.*, ... * dunajská zeleň f, tmavězelená barva f s nádechem do žluta

Donau-Museum, s (Petronell/Rak., ..) *muz.* * Muzeum n Dunaje

Donauschule, e *mal.*, ... * dunajská / podunajská škola f, malba f, kresba f a grafika f bavorského a rakouského Podunají i alpského předhůří let 1490 - 1540; celé výtvarné umění n tohoto období a oblasti

Donegal, r (z míst. jm. irského hrabství) *mater. (už. um. - text.)* * donegal m, vlněná tkanina f s rustikálním porézním povrchem a jasným nezastřeným vzhledem, tkaná v plátnové vazbě, s typickou světlou osnovou a kontrastním útkem, z hrubších mykaných přízí, často i barevnými nopky

Donjon, r (fr. Herrenturm, r, čti do~'žó~) (Fr., ...) *archit.* * donjon m (fr. panská věž, čti donžon), donžon m (z fr.), nebojsa f (řidč.), obranná a obytná věž f hradu

Donjon-Anlage, e *archit.* * donjonová dispozice f

Donnerbesen, r (sev. Něm.) [des Fachwerks] *archit.* * ornament m na cihelných vyzdívkách [hrázděného zdiva]

Donnerkeil, r [des Quadermauerwerks] *archit.* * dvoustranně rybinový kamenný hmoždík m [kvádrového zdiva]

Donnerkeile mpl *atrib. (viz Jupiter / Iuppiter / Zeus / Zeus)* * svazek m blesků, ohnivý svazek, Jupiterovy / Jovovy / Diovy / Diovy střely, hromové klíny mpl

Donnersberg, r *hora f v Čes. středohoří* * Milešovka f

Donnerstag, Grüner / Großer *viz Kristus na hoře Olivové / Olivetské* * Zelený čtvrtek m, čtvrtek před velikonocemi ve Svatém týdnu

Döns / Dönsen, r (sev. Něm.) *lid. archit.* * vytápěná síň f

Dönse, e (sev. Něm.) (řidč.) *lid. archit.* * vytápěná síň f

Dönz, r (sev. Něm.) (řidč.) *lid. archit.* * vytápěná síň f

Dönze, e (sev. Něm.) (řidč.) *lid. archit.* * vytápěná síň f

Doppeladler, r *herald.* * [dvouhlavý] orel m

Doppelantentempel, r *archit.* * dvojitý antový chrám m

Doppelarkade, e *archit.* * zdvojená / dvojitá arkáda f

Doppelarkaden fpl, gekuppelte *archit.* * sdružená okna npl překlenutá po dvou jedním větším obloukem a spojená do skupin po čtyřech

Doppelarkadenfenster, s *archit.* * dvojitě sdružené okno n / okénko, n sdružené okno n / okénko n s jedním sloupkem

Doppelärmel, r *už. um. (text.)* * dvojitý rukáv m

doppelarmig [Treppe, e, ...] *archit.* * dvouramenný [schodiště, ...]

Doppelaxtmuster, s *kniž. um.*, ... * vzor m dvojitých seker

Doppelbaluster, r *archit.* * dvojitá balustra f / kuželka, f dvojitý balustr m, balustra f / kuželka f ze dvou symetrických na sebe postavených částí

Doppelbastion, e *archit.* * dvojitý bastion m

Doppelbecher, r *už. um. (zlatn., ...)* * dvojitá číše f, číše f s víkem utvořeným jako přibližná / přesná kopie této číše; dvě číše fpl do sebe vkládané (řidč.)

Doppelbergfried, r *archit.* * dvojitý bergfried m (z něm.), dva bergfriedy mpl, dvojitá hlavní obranná, útočištní i strážní hradní věž f stojící obvykle na nejexponovanějším místě hradu
Doppelbestattung, e *archeol.* * dvojitý pohřeb m
Doppelbildnis, s *mal.* * dvojportrét m
Doppelblatt, s *herald.* * dvojlíst m, lekno n
Doppelbogen, r *kniž. um.* * dvojitý arch m
Doppelbogen, r *archit.* * dvojitý / zdvojený oblouk m
Doppelbogenfenster, s *archit.* * dvojité sdružené okno n / okénko n, sdružené okno n / okénko n s jedním sloupkem
Doppelbord, r *herald.* * dvojitý lem m, dvojitá obruba f
Doppelbrücke, e *archit.* * dvojpatrový / dvoupatrový most m; most m se dvěma vedle sebe ležícími mostovkami, z nichž má každá vlastní nosnou konstrukci, ale společnou spodní mostovou část
Doppelbuchstabe, r *kniž. um., už. um.* (*numizm.*), ... * ligatura f (lat. vazba), grafické spojení n dvou liter v jednu; spojení n dvou nebo více liter na jediném odlitku
Doppelbund, r *kniž. um.* * dvojitý vaz m
Doppelchen, s (Trevírsko) (kolokv.) *už. um.* (*numizm.*) * dvoufeník m, dvojfeník m, půlkrejcar m
Doppelchor, r *archit.* * dvojitý chór m, dvojchór m, chór m na východě i západě kostela
Doppelchoranlage, e *archit.* * dvojitý chór m, dvojchór m, chór m na východě i západě kostela, dvouchórová dispozice f
doppelchörig [Basilika, e, ...] *archit.* * dvouchórový [bazilika]
Doppeldach, s *archit.* * dvojitá střešní krytina f, dvojitá [tašková šupinatá] krytina f
Doppeldachdeckung, e *archit.* * dvojitá střešní krytina f, dvojitá [tašková šupinatá] krytina f
Doppeldeckbrücke, e (řidč.) *archit.* * dvojpatrový / dvoupatrový most m
Doppeldeckelgrabmal, s *archit., soch.* * náhrobek m s dvojitou deskou
Doppeldruck, r *graf.* * dvojtisk m
Doppeldurchbruch, r *už. um. (text.)* * mřížkové vyšívání n, vyšívání n, při kterém se ve směru osnovy i útku z tkaniny vytahují nitě

a na zbylý základ se pak vyšívá tak, aby původní tkanina nebyla vidět
Doppelfalzdachziegel, r *archit.* * dvoudrážková taška f
Doppelfenster, s *archit.* * zdvojené / dvojité okno n, biforium n (lat.)
Doppelfigur, e *už. um., soch.* * dvojfigura f, dvě figury fpl spojené zády
Doppelflöte, e *atrib. (viz Múza Euterpé)* * dvojitá flétna f
Doppelflug, r *herald.* * dvojice křídel, dvě křídla
Doppelgeschosswohnung, e *archit.* * mezonet (z fr.), dvoupodlažní / dvourovňový byt m
Doppelgewand, s *už. um. (text.)* * dvojitý oděv m, oděv m sestávající ze spodní, větš. plátěné, a vrchní, vlněné a pestré, části, nošený již od starověku
Doppelgewebe, s *mater. (už. um. - text.)* * dvojrstevná tkanina f, látka f ze dvou různobarevných vrstev, jejichž vzájemné pronikání vytváří vzor, přičemž je každá z nich tvořena vlastní osnovou a útkem
Doppelgewölbe, s *archit.* * dvojitá / dvouplášťová klenba f
Doppelglas, s *archit., už. um. (sklo)* * dvojité sklo n, dvojsklo n
Doppelglas, s *už. um. (sklo)* * dvojtěnka f, tuplovka f (kolokv.), číše f z dvojitého skla, představující vlastně dvě číšky přesně do sebe zapuštěné, mezi jejichž stěny je vložena rytá zlatá fólie či malba na stříbře, vyráběná v Čechách ve 2. čtvrti 18. stol.
Doppelglasbecher, r *už. um. (sklo)* * dvojtěnka f, tuplovka f (kolokv.), číše f z dvojitého skla
Doppelgold, s *už. um. (zlatn.), archit., ...* * zlato n v dvojité vrstvě
Doppelgrab, s *archeol.* * dvojhrob m, hrob m s ostatky dvou zemřelých, hrob m pro dvě zemřelé osoby
Doppelgraben, r *archit.* * dvojitý příkop m
Doppelgroschen, r *už. um. (numizm.)* * dvojgroš m, dvougroš m
Doppelhaken, r *nástr. (už. um. - zlatn.)* * dvojháček m, dvojitý háček m
Doppelhaken, r *už. um. (zbr.)* * tuplhák m (z něm.), těžká hradební ručnice f na dvojitou dávku prachu, užívaná hlavně v 17. stol.

doppelhauptig [Wand, e, Stein, r] *archit.* * s upraveným lícem na obou protilehlých stranách [stěna, kámen]

Doppelhaus, s *archit.* * dvojdům m, dvojdomek m

Doppelhenkelschale, e *už. um. (keram.)* * mísa f m se dvěma uchy

Doppelhenkeltopf, r *už. um. (keram.)* * hrnec m se dvěma uchy

Doppelhennin, r *už. um. (text.)* * dvourohý / dvouhrotý hennin m (fr.), dvojhrotá vysoká kuželovitá ženská pokrývka f hlavy s průhledným závojem dosahujícím často až k zemi, v módě zhruba od r. 1385 po celé 15. stol.

Doppelherzmuster, s *kniž. um., ...* * vzor m z dvojitých srdcí

Doppelherzstück, s *archit.* * dvojitá srdcovka f

Doppelhobel, r *nástr. (archit., už. um. - nábyt.)* * hoblík m s klopkou, klopkář m / dvoják m / klapkař m (kolokv.)

Doppelhohlamalgamglas, s *už. um. (sklo)* * dvojduté amalgámové sklo n, dvojitě duté amalgámové sklo n

Doppelhohlglas, s *už. um. (sklo)* * dvojduté sklo n, dvojitě duté sklo n

Doppelhubschafmaschine, e *nástr. (už. um. - text.)* * dvojdvižná listovka f

Doppeljoch, s [des gebundenen Systems] *archit.* * dvojice f polí [vázaného systému]

Doppeljochstern, r *archit.* * hvězdový žebrový útvar m zaujímající dvě klenební pole

Doppelkapelle, e *archit.* * patrová kaple f

Doppelkapitell, s *archit.* * dvojitá hlavice f

Doppelkappnaht, e *už. um. (text.)* * dvojitý šev m, šev m užívaný např. u džín po straně

Doppelkarabiner, r *už. um. (zlatn.)* * oboustranná karabinka f

Doppelkassel, e *už. um. (text.), paramenty* * oboustranná kasule f

Doppelkegeltreppe, e *archit.* * schodiště n / schody mpl tvaru přesýpacích hodin

Doppelkettenstich, abwechselnder *už. um. (text.)* * dvojitý střídavý řetízkový steh m

Doppelkettenstich, r *už. um. (text.)* * dvojitý řetízkový steh m

Doppelkirche, e *archit.* * skupina f dvou kostelů, dva kostely mpl vedle sebe, dva

kostely mpl za sebou, dvojkostelí n, dvojitý kostel m (řidč.)

Doppelkirchenanlage, e *archit.* * skupina f dvou kostelů, dva kostely mpl vedle sebe, dva kostely mpl za sebou, dvojkostelí n (řidč.), architektonický komplex m dvou církevních staveb

Doppelkloster, s *archit.* * podvojný klášter m

Doppelkloster, s *archit.* * dvojitý klášter m, společný klášter m pro mnichy i jeptišky, méně obvyklý typ m kláštera, dnes se již nevyskytujícího

Doppelknopf, r *už. um. (text.)* * knoflík m s protiknoflíkem

Doppelknoten, r [beim Knüpfen] *už. um. (text.)* * dvojitý uzel m [při drhání], levý a pravý uzel m

Doppelkopf, r *už. um. (zlatn., ...)* * široká miskovitá číše f s nízkou nohou, s víkem podobného tvaru jako ona sama, leč převráceným a poněkud menším, často z tvrdého dřeva

Doppelkopfbänder npl [des Umgebendehauses, ...] *archit.* * zdvojené pásy mpl [domu s podstávkou, ...]

Doppelkreuz, s *herald., archit., ...* * dvojitý kříž m

Doppelkreuz, s *herald., archit., ...* * dvojitý kříž m, crux gemina f (lat.) (řidč.)

Doppelkreuzverband, r [des Mauerwerks] *archit.* * dvojitá křížová vazba f [zdiva]

Doppelkuppel, e *archit.* * dvojitá / dvouplášťová kupole f / kopule f

Doppellage, e [roter Ziegel, ...] *archit., ...* * dvojitá vrstva f [červených cihel, ...]

Doppellanzette, e *archit.* * okno n se dvěma lancetovými oblouky, okno n se dvěma velmi úzkými lomenými oblouky

Doppellauf, r *už. um. (zbr.)* * dvojitá hlaveň f

Doppellaufgewehr, s *už. um. (zbr.)* * dvouhlavňová puška f, dvojka f (kolokv.)

Doppelleuchter, r *už. um. (zlatn., cínař., kovář., keram., sklo)* * dvojrámenný svícen m

Doppellinie, e *urban.* * zdvojená podélná souvislá čára f [oddělující jízdní pruhy]

Doppelmanschette, e *už. um. (text.)* * dvojitá / francouzská manžeta f

Doppelmantelkuppel, e (řidč.) *archit.* * dvouplášťová kopule f / kupole f

Doppelmauer, e *archit.* * zdvojená zeď f; dvojitá hradba f

Doppelpalasanlage, e [der Burg] *archit.* * dvojpalcová dispozice f [hradu]

Doppelpfeiler, r *archit.* * dvojice f pilířů, zdvojený pilíř m

Doppelpilaster, r *archit.* * dvojitý pilastr m

Doppelplatz, r *urban.* * náměstí n skládající se ze dvou částí

Doppelpokal, r *už. um. (zlatn.)* * dvojitý pohár m, pohár m s víkem utvořeným jako přibližná / přesná kopie tohoto poháru

Doppelporträt, s [des ... und des ...] *mal., graf.* * dvojportrét m [koho]

Doppelpyramide, abgestumpfte vierseitige *už. um. (zlatn.), ...* * dvojitý čtyřstěnný komolý jehlan m

Doppelpyramide, e *už. um. (zlatn.), ...* * dvojitý jehlan m

Doppelpyramide, e *už. um. (zlatn.)* * podvojná routa f

Doppelreiber, r [des Beschlages] *archit.* * dvoukřídly obrtlík m [kování]

Doppelreihenanzug, r *už. um. (text.)* * dvouřadový oblek m

Doppelreih, r *už. um. (text.)* * dvouřadový oblek m

Doppelreliquienbüste, e *liturg. náč., už. um. (zlatn., ...), soch.* * dvojitá relikviářová busta f / bysta f

Doppelrippenstern, r *archit.* * dvojitá žebrová hvězda f, dvojitý hvězdrový žeberný útvar m

Doppelsarkophag, r *soch., archit.* * sarkofág m pro dvě osoby

Doppelsäule, e *archit.* * dvojice f sloupů, zdvojený sloup m

Doppelschalenkuppel, e *archit.* * dvouplášťová kopule f / kupole f

Doppelscheibenglas, s *archit.* * dvouvrstevné / dvojrstevné sklo n

Doppelschere, e [der Festung] *archit.* * dvojité kleště pmn [pevnosti], dvojitá tenaille [pevnosti] (z fr., čti tenaj), část f pevnosti se střídavě vystouplými a ustupujícími rohy

Doppelscheuer, r *už. um. (zlatn.)* * dvojitý pohár m, pohár m s víkem utvořeným jako přibližná / přesná kopie tohoto poháru

Doppelschilling, r (Hamburk, Lübeck, Wismar, Lüneburk, ...) *už. um. (numizm.)* * dvojšilink m, dvoušilink m

Doppelschlag, r *už. um. (text.)* * dvojitý příraz m

Doppelschlag, r *už. um. (numizm.)* * dvojráz m, zřetelné zdvojení n jednotlivých částí nebo i celého obrazu na minci, což byla při středov. ruční ražbě častější chyba: při druhém či dalším úderu kladiva se radidlo poněkud posunulo odskočením - odpružením

Doppelschlangenkreuz, s *herald.* * kříž m se dvěma hadími hlavami na koncích ramen

Doppelschlüsselscharte, e *archit.* * dvojitá klíčová střílna f

Doppelschnitt, r *kniž. um.* * dvojitá ořízka f

Doppelschrank, r *už. um. (nábyt.)* * dvojitá skříň f, dvojskříň f

doppelschwänzig *herald.* * dvouocasý

Doppelschweif, r *herald.* * dvojitý ocas m

Doppelsignatur, e *mal., rest.* * dvojitá signatura f

Doppelsparren, r *herald.* * dvojitá krokev f

Doppelspirale, e *už. um. (keram., kovář., ...), archeol.* * dvojitá spirála f

Doppelspitz-Bart, r *úprava vlasů / vousů* * bradka f se dvěma špičkami; vous m se dvěma špičkami

Doppelstadt, e *urban.* * dvojměstí n, město n se dvěma půdorysnými jádry

Doppelstegträger, r *archit.* * dvoustojinový nosník m

Doppelstein, r *už. um. (zlatn.)* * dubleta f (z fr.), vybroušený kámen m splený ze dvou kusů

Doppelstockbett, s *už. um. (nábyt.)* * palanda f, etažová úpostel f

Doppelstockbrücke, e *archit.* * dvojpodlažní / dvoupodlažní most m

Doppelstrebe, e *archit.* * dvě paralelní břevna npl, dva paralelní trámy mpl; dvě zkřížená břevna npl, dva zkřížené trámy mpl

Doppelstrebebogen, r *archit.* * dvojitý opěrný oblouk m, dva opěrné oblouky mpl nad sebou

Doppelstubenhaus, s (Spreewald) *archit.* * dům m se dvěma světnicemi, z nichž jedna slouží reprezentaci, po obou stranách příčné síně

Doppelstück, s *už. um. (zlatn.)* * dubleta f (z fr.), vybroušený kámen m slepený ze dvou kusů

Doppelsturzsparren, r *herald.* * dvojitá obrácená krokev f

Doppelt, r *už. um. (text.)* * diplax m (z řeč.), velký šátek m dvojmo složený, sloužící u Řeků jako kabát

Doppeltafel, e (řidč.) *kniž. um.* * diptych m / diptychon m (řec. díptychos = přehnutý v polovině, čti dyptych), starověké dvojitě voskované psací tabulky fpl

Doppeltafel, e (řidč.) *mal.* * diptych m (řec. díptychos = přehnutý v polovině, čti dyptych), středověký dvoudílný skládací oltář m či tabulový / deskový obraz m

Doppeltempel, r *archit.* * dvojitý chrám m

Doppeltopf, r *už. um. (keram.)* * dvoják m, srostlík m

Doppeltor, s *archit.* * mohutná brána f [architektonicky značně členěná], dvojitá brána f

Doppeltreppe, e *archit.* * schodiště n se dvěma rameny symetricky se rozbíhajícími / sbíhajícími ve stejné výši z / do jedné podesty, schodiště n se dvěma symetrickými rameny ve stejné výši

Doppeltreppe, gegenläufige *archit.* * schodiště n přímé jednoramenné od nás tupu k první podestě a dvojramenné od první podesty ke druhé, schodiště e se středním nástupním ramenem a dvěma souměrnými výstupními rameny

Doppeltritt, r (řidč.) *archit.* * dva paralelní schody mpl vedle sebe

Doppelturmfassade, e *archit.* * průčelí n s dvěma věžemi

Doppelwall, r *archit.* * dvojitý val m

Doppelwand, e *archit.* * dvojitá stěna f

Doppelwandgefäß, s *už. um. (keram.)* * dvojtěnná nádoba f

doppelwandig *už. um. (sklo, keram., ...)* * dvoustěnný

Doppelwendeltreppe, e *archit.* * dvojitě točité schody mpl / schodiště n [s jedním centrem / vřetenem]

Doppelwendeltreppe, duozentrische *archit.* * dvojitě točité schody mpl / schodiště n se dvěma centry / vřeteny

Doppelwendeltreppe, monozentrische *archit.* * dvojitě točité schody mpl / schodiště n s jedním centrem / vřetenem

Doppelwerk-Webteppich, r *už. um. (text.)* * koberec m tkaný žakárovou / listovou technikou, při níž se zrcadlově tkají zároveň dva naprosto stejné velurové koberce

Doppelwulstziegel, r *archit.* * vlnovka f s oboustrannou naválkou

Doppelwürfelkapitell, s *archit.* * dvoulaločná krychlová hlavice f

Doppelzange, e *archit.* * dvojitá kleština f

Doppelzimmer, s *archit.* * apartmá n o dvou pokojích (z fr.)

Dorf, befestigtes *urban.* * opevněná / ohrazená vesnice f / ves f

Dorf, kleines *urban.* * vesnička f, víska f (řidč.)

Dorf, s, im Grenzgebiet *urban.* * pohraniční vesnice f / ves f, vesnice f / ves f v pohraničí

Dorf, s, mit länglichem Anger *urban.* * návesní ulicovka f

Dorf, s, mit länglichem Anger und Straße von überregionaler Bedeutung *urban.* * návesní silnicovka f

Dorf, s *urban.* * vesnice f, ves f, dědina f (řidč.) (Morava), dědina f (dř.)

Dorfanger, r *urban.* * náves f

Dorfarchitektur, e *lid. archit.* * vesnická / lidová architektura f

Dorfbrunnen, r *lid. archit.* * vesnická studna f, studna f ve vsi / vesnici

Dorfburg, e *archit.* * útočištný hrad m, hrad m na vesnici plnící funkci refugia

Dorfflur, e *urban.* * zemědělská a lesní půda f v katastru obce

Dorfgemeinschaftshaus, s *archit.* * společenský dům m na vesnici

Dorfkirche, e *archit.* * vesnický kostel m

Dorfplanung, e *urban.* * územní n plánování vesnic, územní n plánování vesnických sídlišť

Dorfplatz, r *urban.* * náves f

Dorfsiedlung, e *archit.* * venkovské sídlo n

Dorfsiedlung, e *urban.* * venkovské sídliště n

dorisch [Ordnung, e, ...] (z vl. jm. starořec. kmene Dóru) *archit.* * dórský [řád, ...]

Dorismus, r (dř.) *archit.* * dórský řád m

Dorment, s (ze stř. lat.) (dř.) *archit.* * dormitorium n (lat. ložnice), dormitář m,

dorment m (dř.), společná klášterní ložnice f; část f kláštera s celami mnichů / jeptišek
Dormitio, Die (lat. Mariens Entschlafung) *námět díla* * Dormitio n (lat.), Zesnutí n / Smrt f Panny Marie
Dormitorium, s (lat. Schlafzimmer, s) *archit.* * dormitorium n (lat. ložnice), dormitář m, dorment m (dř.), společná klášterní ložnice f; část f kláštera s celami mnichů / jeptišek
Dorn, den ein Heiliger einem Bären aus dem Fuß zieht *atrib. (sv. Aventinus z Troyes)* * trn m, který světec vytahuje medvědu z tlapy
Dorn, r [der Klinke] *už. um. (kovář.)* * trn m [kliky]
Dorn, r *archit.* * čep m
Dorn, r *nástr. (soch., ...)* * trn m
Dorn, r *ikonogr. symb. (námaha, překážky, utrpení)* * trn m
Dorn, r *nástr. (archit., už. um. - nábyt., ...)* * průbojník m, trn m, vyražeč m
Dorn, r *už. um. (zbr.)* * řap f, trn m, stopka f, horní část f čepele poboční chladné zbraně, k níž se připevňuje střenka f jílce, resp. rukojeť
Dornauszieher, Der *soch., námět díla* * Chlapec m vytrhávající si trn
Dornblatt, s *kniž. um.* * trnitý list m
Dornblattranke, e *kniž. um.* * úponek m / rozvilina f s trnitými listy
Dornblattranke, e *kniž. um.* * rozvilina f / úponek m z trnitých listů
Dornbusch / Dornstrauch, r *atrib. (sv. Mikuláš z Flüe, Achác), ikonogr. symb. (předjímání kříže a trnové koruny Kristovy)* * trnitý keř m, trní n
Dornbusch, Der brennende *bibl. námět díla: SZ, Ex 2,23 - 3,2, viz Mojžíš, ikonogr. symb. (nezničitelná síla duch. ohně, P.M.)* * Hořící keř m
Dornen mpl, um einen Heiligen herum *atrib. (sv. Benedikt z Nursie)* * trní n / trny mpl kolem světce
Dornen, auf denen ein Heiliger kniet *atrib. (sv. Jeroným)* * trní n / trny mpl, na němž / nichž světec klečí
Dornenkreuz, s *herald.* * trnitý kříž m
Dornenkrone, e *ikonogr. symb. (výsměch, bolest), viz nástroje Kristova umučení* * trnová koruna f
Dornenkrone, e *atrib. (sv. Jan z Boha, Kateřina Sienská, Marie Magdalena Pazzi,*

Ludvík IX. Francouzský, Rita) * trnová koruna f
Dornenkrönung, Die *bibl. námět díla: NZ, Mt 27,28, Mk 15,17* * Korunování n trním
Dornenschnitt, r *herald.* * obloučkovitý řez m s obloučky směrem dovnitř, obloučkovitá čára f s obloučky směrem dovnitř, trnitá čára f, trnitý řez m
Dornenspitze, e *herald.* * trnitá špice f, trnitý hrot m
Dornenzweig, r, um einen Totenschädel gewunden *ikonogr. symb. (křesť.: věčné zatracení)* * trnitá haluz f / větev f obtočená kolem lebky
Dornitz, r [der Burg] (sev. Něm.) *archit.* * obytná část f [hradu], vytápěná obytná místnost f [hradu]
Dörns, r (sev. Něm.) (řidč.) *lid. archit.* * vytápěná síň f
Dornse, e (sev. Něm.) *lid. archit.* * světnice f, síň f
Dornse, e [der Burg] (sev. Něm.) *archit.* * obytná část f [hradu], vytápěná obytná místnost f [hradu]
Dornzaun, r *lid. archit.* * trnový plot m, plot m z trnitých větví
Dornze, e [der Burg] (sev. Něm.) *archit.* * obytná část f [hradu], vytápěná obytná místnost f [hradu]
Dorothea, hl. mučednice * sv. Dorota
Dorotheenkirche, e (Vídeň, ...) *archit.* * kostel sv. Doroty
Dörrhaus, s *lid. archit.* * sušárna f, sušárna f
Dorsale, s (lat. dorsum = Rücken, r) *už. um. (nábyt.)* * dorsale n (lat. dorsum = záda), zadní část f chórových lavic
Dorsale, s (lat. dorsum = Rücken, r) *už. um. (nábyt.)* * dorsale n (lat. dorsum = záda), [zadní] opěradlo n chórových lavic, většinou dřevěné
Dorsale, s (lat. dorsum = Rücken, r) *už. um. (text.), paramenty* * dorsale n (lat. dorsum = záda), dossale n (vulg. lat. dossum = záda), přehoz m přes chórové lavice, větš. jejich zadní strany; sakrální / profánní textilie f věšená na stěnu; textilie f zavěšovaná vzadu nad oltářní mensu
Doryphoros, r (řec. doryphóros = Lanzenträger, r) *soch.* * doryphoros m (řec.

doryphóros = nosič kopí), Polyklétova socha zachovalá v římských kopiích

Döschen, s *už. um. (nábyt., zlatn., sklo, keram.)* * krabička f, dózička f, malá dóza f

Dose, e (stř. lat. dosis = Gabe, e) *už. um. (nábyt., zlatn., sklo, keram.)* * dóza f (stř. lat. dosis = dar), krabička f / schránka f s víčkem, nádobka f s víčkem

Dossale, s (vulg. lat. dossum = Rücken, r) *už. um. (text.), paramenty* * dossale n (vulg. lat. dossum = záda), dorsale n (lat. dorsum = záda), přehoz m přes chór. lavice, větš. jejich zadní strany; sakr. / profán. textilie f věšená na stěnu; textilie f zavěšovaná vzadu nad oltářní mensu či po jejích stranách

Dossierung, e (řidč.) *archit.* * sklon m plochy k vodorovné rovině, svah m [zemního tělesa]; svahový násyp m, rovina f / plocha f svahu, násep m

Dottergelb, s *mal., graf., rest., ...* * žlutková žluť f, světlá oranžověžlutá barva f

Doublé, amerikanisches (fr. gedoppelt, čti du'blé) *mater. (už. um. - zlatn.)* * americké doublé n (fr. doublé = dvojitý), americké doublé n (fr., čti dublé) (dř.), tombak m potažený velmi slabou vrstvou zlata

Doublé, s (fr. gedoppelt, čti du'blé) *mater. (už. um. - zlatn.)* * doublé n (fr. doublé = dvojitý), doublé n (fr., čti dublé) (dř.), podvojný materiál m, obecný kov m potažený ušlechtilým kovem, zpravidla zlatem

Doublé, s (fr. gedoppelt, čti du'blé) *už. um. (text.)* * dubl m (fr. doublé = dvojitý), doublé n (fr., čti dublé) (dř.) nejčastěji vlněná dvojitá oboustranná tkanina f, užívaná na pláště, s barevně a vzorově odlišným lícem a rubem

Doublette, e (z fr., čti du'blete) *už. um. (zlatn.)* * dubleta f (z fr.), vybroušený kámen m splepený ze dvou kusů

doublieren [die Leinwand des Gemäldes, ...] (z fr., čti du-) *mal., rest., ...* * podlepovat nedok / dublovat nedok / zdvojovat nedok [plátno obrazu, ...]

Doublieren, s, der Leinwand des Gemäldes *rest., mal.* * podlepení n / dublování n / zdvojení n plátna obrazu, rentoaláž f (z fr.)

Doublieren, s *už. um. (text.)* * družení n, zdvojování n

Doublierung, e, der Leinwand des Gemäldes *rest., mal.* * podlepení n / dublování n / zdvojení n plátna obrazu, rentoaláž f (z fr.)

Doublierung, e graf. * dublování n, zdvojení n, chyba f vzniklá při nepřesném soutisku dvou či více štočků, mající za následek rozostření kresby a ploch

Doxale, s (stř. lat.) (řidč.) *už. um. (kovář.), archit.* * doxale n (stř. lat.), chórová mříž; f lettner m; zpěvácká tribuna f

Doxan obec v Čech. * Doksany pmn

Drache geflügelt *herald.* * okřídlený drak m, drak m okřídlený; okřídlená saň f, saň f okřídlená

Drache, den ein Heiliger erlegt hat *atrib. (sv. Romanus, Teodor Heraklejský)* * drak m, kterého skolil světec

Drache, geflügelter *herald.* * okřídlený drak m; okřídlená saň f

Drache, mit dem ein Heiliger kämpft *atrib. (sv. Jiří)* * drak m, s nímž bojuje světec

Drache, r, unter den Füßen eines Heiligen *atrib. (sv. Jiří, Gotthard, Ignác z Loyoly, Longinus, Markéta, Marta, archanděl Michael)* * drak m pod nohama světce

Drache, r *herald.* * drak m; saň f

Drache, r *atrib. (sv. Magnus, Cyriak, Florentius a Vindemialis, Hilarion, Jan z Remeše, Romanus)* * drak m

Drache, r ikonogr. symb. (křesť.: další půs. chaosu, panujícího před vznikem světa a ohrož. tvorstvo, satan) * drak m

Drachenaquamanile, s (lat. aqua = Wasser, s) *už. um. (zlatn., keram., cínař.), liturg. náč.* * akvamanile n / umyvadlo n ve tvaru draka / mostra (lat. = voda), aquamanile n ve tvaru draka / monstra (lat. aqua = voda) (řidč.)

Drachenblut, s *mater. (mal., už. um. - zlatn., rest., ...)* * dračí krev f, pryskyřice f tmavohnědé barvy s nádechem do červena, získávaná z tropické palmy Calamus Draco aj., užív. jako přísada do tzv. zlatých laků, zbarvujících stříbro do červena, či k výr. lihových laků na rámy

Dracheninitial, s / r (řidč.) *kniž. um.* * dračí iniciála f, iniciála f tvořená zcela / zčásti tělem či těly draků

Dracheninitiale, e *kniž. um.* * dračí iniciála f, iniciála f tvořená zcela / zčásti tělem či těly draků

Drachenlaterne, e (Jap., ...) *zahr. archit.* * dračí lucerna f
Drachenleuchter, r *už. um. (zlatn., kovář., cínař.)* * svícen m v podobě draka
Drachenorden, r *herald.* * dračí řád m ?
Drachenornament, s *kniž. um., už. um. (nábyt., ...)* * ornament m s draky
Drachenschliff, r *už. um. (zlatn.)* * dračí výbrus m / brus m
Drachenteppich, r (Kavkaz) *už. um. (text.)* * dračí koberec m, koberec m s motivy draků
Drachen-Teppich, r (Kavkaz) *už. um. (text.)* * dračí koberec m, koberec m s dračím vzorem
Drachme, e (z řeč.) *už. um. (numizm.)* * drachma f (z řeč.), starořecká početní a posléze i mincovní jednotka f, stříbrná, někdy i zlatá
Drageoir, r (fr., čti dražo'ár) (dř.) *už. um. (zlatn., sklo, keram.)* * miska f / dóza f ze stříbra / křišťálu / porcelánu na sladkosti
Dragoner, r (z fr.) (Rak.) *už. um. (text.)* * dragoun m (z fr.), látkový pásek m na zadní straně vojenského pláště dragounů; látkový pásek m na zadní straně kabátu
Drahanowitz *obec na Mor.* * Drahanovice pmn
Draht, dünner *už. um. (zlatn., ...)* * drátek m
Draht, gezogener *už. um. (zlatn., ...)* * tažený drát m / drátek m
Draht, r *už. um. (zlatn., ...)* * drát m, drátek m
Drahtarbeit, durchbrochene *už. um. (zlatn.)* * filigrán m (lat. filigranum; filum = vlákno), ozdoba f z jemných drátků z drahého kovu různě spletených; drobný umělecký předmět m z těchto drátků
Drahtarmband, s *už. um., archeol.* * drátěný náramek m
Drahtbürste, e *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * drátěný kartáč m
Drahtemail, s *už. um. (sklo, zlatn.)* * drátkový smalt m / email m, smalt m / email m s buňkami vymezenými točeným stříbrným drátkem, přičemž výsledný útvar nelze oproti buňkovému smaltu přebušovat a leštit
Drahtgeflecht, s *kniž. um.* * vlasový / nitkový pletenec m
Drahtgerüst, s *soch.* * drátěná kostra f
Drahtgittergewebe, s *už. um. (nábyt.)* * drátěnka f
Drahtglas, s *mater. (archit.)* * drátosklo n, drátové sklo n, sklo n s drátěnou vložkou

Drahtheftklammer, e *mater. (kníž. um.)* * šicí svorka f / skobka f
Drahtheftmaschine, e *nástr. (kníž. um.)* * stroj m na šití drátem, drátošička f / drátovka f (kolokv.)
Drahtheftung, e *kniž. um.* * šití n drátem
Drahtkopf, r [der Drahtheftmaschine] *nástr. (kníž. um.)* * šicí hlava f [drátovky]
Drahtlehre, e *nástr. (už. um. - zlatn.)* * drobnoměr m, mikrometr m
Drahtmöbel npl (Amerika, ...) *už. um. (nábyt.)* * drátěný nábytek m
Drahtmuseum, s (Alten/Něm.) *muz.* * Muzeum n drátu
Drahtnagel, r *archit., už. um. (nábyt.), ...* * drátěnka f, drátěný hřebík m / hřebíček m
Drahtplastik, e *soch.* * drátěná plastika f, plastika f z drátů
Drahtputz, r *archit.* * armovaná omítka f, omítka f na pletivu
Drahtputzdecke, e *archit.* * rabicový podhled m stropu
Drahtputzdecke, hängende *archit.* * zavěšený rabicový podhled m stropu
Drahtrohrchen, s *už. um. (text.)* * dracoun m
Draht-Rückstichheftung, e *kniž. um.* * šití n drátem na stříšku, prošití n hřbetu na sedle
Drahtrundbindung, e *kniž. um.* * spirálová vazba f
Drahtschere, e *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * nůžky pmn na drát
Drahtschlingen fpl *nástr. (soch.)* * drát m s kličkami / oky
Drahtschneider, r *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * nůžky pmn na drát
Drahtseilbrücke, e *archit.* * lanový most m, most m s drátěnými lany
Drahtstift, r *archit., ...* * drátěnka f
Drahtstift, r *už. um. (zlatn.)* * drátěný nýtek m / kolíček m
Drahtstotzen, r (řidč.) *už. um. (zlatn.)* * krapna f, drápek m, krátký kousek m drátku užív. k přichycení drahého kamene
Drahtverzierung, e *už. um. (zlatn.)* * filigránová ozdoba f (lat. filigranum; filum = vlákno), ozdoba f z jemných drátků z drahého kovu, různě spletených
Drahtwalze, e *nástr. (už. um. - zlatn.)* * válec m na drát

Drahtwolle, e *mater. (rest., už. um. - zbr., ...)* * drátěná vlna f

Drahtzange, e *nástr. (už. um. - zlatn.)* * kleště pmn na drát, drátovačky pmn (kolokv.)

Drahtzieheisen, s *nástr. (už. um. - zlatn.)* * protahovadlo n na drát

Drainage, e (z fr.; angl. to drain = ableiten, abfließen lassen, čti dré~) *rest., archit., soch.* * drenáž f (z fr.; angl. to drain = odvést, nechat odtéci)

Drainierung, e (z fr.; angl. to drain = ableiten, abfließen lassen, čti dré~) *rest., archit., soch.* * drenáž f (z fr.; angl. to drain = odvést, nechat odtéci)

Drall, r *už. um. (text.)* * kroucení n, zakrucování n

Drallgebung, e *už. um. (text.)* * kroucení n, zakrucování n

Dränierung, e (z fr.; angl. to drain = ableiten, abfließen lassen, čti dré~) *pam. péče* * drenáž f (z fr.; angl. to drain = odvést, nechat odtéci)

Dranschiermesser, s *už. um. (zlatn., ...)* * tranširovací nůž m (z fr.), porcovací nůž m

Drap, r (fr. Tuch, s, čti dra) *mater. (už. um. - text.)* * drap m (fr. sukno), drapé n neskl, jemná měkká vlněná tkanina z česané příze v nezřetelné keprové vazbě a v úpravě valchovaného jemného vlasového sukna, užívaná na dámské šaty či pánské společenské obleky

Drapé, r (fr. Tuch, s, čti dra'pé) *mater. (už. um. - text.)* * drap m (fr. sukno), drapé n neskl, jemná měkká vlněná tkanina z česané příze v nezřetelné keprové vazbě a v úpravě valchovaného jemného vlasového sukna, užívaná na dámské šaty či pánské společenské obleky

Draperie, e (z fr. drap = Tuch, s) *už. um. (text., nábyt.)* * draperie f (z fr. drap = sukno, šátek), ozdobně zřasený dekorativní závěs m, těžká neprůhledná záclona f

Draperie, e (z fr. drap = Tuch, s) *soch., mal., graf., už. um. (text.)* * draperie f (z fr. drap = sukno, šátek), řasení n / zřasení n roucha; zřasené roucho n a jeho výtvarné podání

drapieren (z fr.) *už. um. (nábyt., text.), soch., mal.* * drapovat nedok (z fr.), draperovat nedok (z fr.) (řidč.), zdobit nedok uměle nařasenou látkou, zdobit nedok draperií; nařasit dok

drappfarben (z fr.) (Rak.) * pískové barvy, pískově zbarvený

drappfarbig (z fr.) (Rak.) * pískové barvy, pískově zbarvený

Draschitz *obec v Čech.* * Dražice pmn

Drau, e *řeka v Rak., Slovinsku, Chorv., tvořící hran. s Mad., pramenící v It., chorv. a slovin.* *Drava* * Dráva f

Draufsicht, e *archit., urban., ...* * nadhled m, pohled m shora / seshora

drechseln *už. um. (nábyt.), archit.* * soustružit nedok

Drechselstuhl, r *už. um. (nábyt.)* * soustružená židle f

Drechslerarbeit, e *už. um. (nábyt.), archit.* * soustružená práce f, soustružení n

Dreharm, r *archit.* * pohyblivé rameno n mostu, pohyblivé mostní rameno n

Drehbank, e, mit Fußantrieb *nástr. (už. um. - nábyt., archit., ...)* * soustruh m na nožní pohon

Drehbank, e *nástr. (už. um. - nábyt., zlatn., archit., ...)* * soustruh m

drehbar * otočný

Drehbohrer, r *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * soustruhovací vrták m

Drehbolzen, r [des Helms] *už. um. (zbr.)* * otočný čep m [přilby]

Drehbrücke, e *archit.* * otočný most m

Drehbrunnen, r *archit.* * studna f s rumpálem

Drehbuch, s *muz.* * scénář m

Drehbühne, e *archit.* * otočné jeviště n

drehen [beim Klöppeln] *už. um. (text.)* * přehodit dok v jedné ruce pravou paličku přes levou [při paličkování]

drehen [den Stab, ...] *už. um. (kovář.)* * otáčet nedok / tordovat nedok / kroutit nedok [tyč, ...]

drehen [die Keramik] *už. um. (keram.)* * točit nedok [keramiku]

Drehen, s, von Glasfaden *už. um. (sklo)* * otáčení n skleněného vlákna

drehen *už. um. (nábyt.), archit.* * soustružit nedok

Dreher, r *už. um. (keram.)* * kruhař m, točič m, keramik m pracující na hrnčířském kruhu

Dreher, r *mater. (už. um. - text.)* * perlinka f, gáza f, tkanina f s perlínkovou vazbou, užív. např. na vyšívání

Dreherbindung, e *už. um. (text.)* * perlínková vazba f, vazba f, při níž se obtáčí jedna

osnovní nit okolo druhé a tvoří tak zpevňující uzlíček

Dreherfaden, r *už. um. (text.)* * perlinková / gázová nit f

Drehergewebe, s *mater. (už. um. - text.)* * perlinka f, gáza f, tkanina f s perlinkovou vazbou, uživ. např. na vyšívaní

Drehflügel, r [des Fensters, der Tür] *archit.* * otevíravé / otáčivé křídlo n [okna, dveří]

Drehflügel, r [des Tores] *archit.* * vráta f / vrátnice f / křídlo n [vrat]

Drehflügel, r, mit Wendesäule [des Tores] *archit.* * vráta f s točnou [vrat]

Drehflügel Fenster, s *archit.* * okno n s otáčivými křídly

Drehflügel Fenster, s, mit Mittelstück *archit.* * okno n s otáčivými křídly s klapačkou

Drehgestell, s [für Polstermöbel] *už. um. (nábyt.)* * otočný podstavec m [pod čalouněný nábytek, ...]

Drehhaspel, e *nástr. (archit.)* * naviják m, rumpál m

Drehkipfenster, e *archit.* * otevíravé a sklápěcí okno n

Drehlade, e *muz.* * otočná zásuvka f

Drehlade, e *nástr. (už. um. - keram.)* * hrnčířský soustruh m

Drehlade, halbkreisförmige *už. um. (nábyt.), muz.* * otočná polokruhová zásuvka f

Drehofen, r *nástr. (už. um. - sklo)* * otáčivá pec f

Drehriefen fpl (sev. Něm., ...) *už. um. (keram.)* * rovnoběžné vroubky mpl / hrbolky mpl po točení na kruhu

Drehscheibe, e *nástr. (už. um. - sklo)* * točnice f, otáčedlo n

Drehscheibe, e *nástr. (soch.)* * točna f, stojan m s otočnou plošinou

Drehscheibe, e *nástr. (už. um. - keram.)* * keramický / hrnčířský hruh m

Drehscheibengefäß, s *už. um. (keram.)* * nádoba f vytočená na hrnčířském kruhu

Drehschiene, e *nástr. (už. um. - keram.)* * čepel f

Drehsinn, r [der Treppe] *archit.* * smysl m otáčení [schodiště]

Drehspiegel, r *už. um. (sklo)* * otočné zrcadlo n

Drehspuren fpl *už. um. (keram.)* * stopy fpl po vytáčení / točení

Drehstichel, r *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * soustruhovací / soustružnický nůž m

Drehstuhl, r *už. um. (nábyt.)* * otáčecí židle f

Drehstuhl, r *už. um. (nábyt.)* * otáčecí / otáčivá / točící židle f, židle f s nastavitelnou výškou

Drehsymmetrie, e *archit., ...* * převrácená symetrie f / symetričnost f

Drehtabernakel, s *archit.* * otočný tabernákl m

Drehtabernakel, s *archit., liturg. náč.* * otáčivý tabernákl m

Drehtisch, r *už. um. (nábyt.)* * otáčecí / otáčivý / točící stůl m, stůl m s nastavitelnou výškou

Drehturm, r *archit.* * otočná obléhací věž f

Drehturm, r *už. um. (zbr.), archit.* * otočná obléhací věž f

Drehung, e *už. um. (text.)* * zákrut m

Drehung, schraubenförmige [des Säulenschaftes, ...] *archit.* * tordování n / torze f [dříku sloupu, ...], šroubovitě tvarování n [dříku sloupu, ...]

Drehzapfen, r [der Tür] *archit., už. um. (nábyt.)* * závěsa f [dveří]

Drehzapfen, r *už. um. (zlatn., nábyt., cínař., ...), archit.* * stěžejka f

drei Grazien, Die *mytol. námět díla* * Tři Grácie fpl / Gratiae fpl / Charites fpl / Charitky fpl

Drei Jünglinge im Feuerofen *bibl. námět díla: SZ, Da 3* * Tři mládenci mpl v ohnivě peci, Tři mládenci v peci ohnivě

Drei Könige, Hll. *bibl. námět díla: NZ, Mt 2, 1* * Sv. Tři králové mpl / mudrci mpl / mágové mpl

Drei Lebende und Tote *námět díla, mal., graf., kniž. um.* * Tři živí a tři mrtví

Drei Lebensalter des Menschen *námět díla* * Tři životní období n člověka

drei Parzen / Moiren / Parcae, Die *mytol. námět díla* * Tři Parky / Parcae / Moirai / Moiry

Drei theologische Tugenden *námět díla, viz Ctnosti a Neřesti* * Tři teologické ctnosti fpl

Drei Völkerstämme der Erde *námět díla* * Tři národy mpl světa

Drei, e *ikonogr. symb. (všeobjímající princip, řád, trojice, Nejsvětější Trojice, zkouška)* * trojka f

Dreiausidenchor, r *archit.* * chór m se třemi apsidami
Dreibätzner, r (pravděpodobně ze starohornoněm. Bätz = Bär, r, medvěda, zobr. ve znaku Bernu) *už. um. (numizm.)* * třípac m / třípacněř m, jihoněmecká grošová stříbrná mince f
Dreibein, s *archit.* * trojhran m
Dreibein, s *herald.* * trojnožka f
Dreibein, s *nástr. (už. um. - keram.)* * trojnožka f, drajfus m / krédl m (kolokv.), podložka f pod nádobu
Dreibeintopf, r *už. um. (keram.)* * hrnec m na třech nohách / nožkách
Dreiberg, r *herald.* * trojvrší
Dreiblatt, s *herald.* * trojlist m
Dreiblatt, s *kniž. um.* * trojlist m, trifolium n (lat.)
Dreiblatt, s *ikonogr. symb. (Nejsvětější Trojice)* * trojlist m
Dreiblatt, s *archit.* * hrotitý trojlist m / trojlalok m, hrotitý jetelový oblouk m
Dreiblatt, sarazenisches [am Teppich] *už. um. (text.)* * saracénský trojlist n [na koberci]
Dreiblattschlinge, e [des Maßwerks] *archit.* * lancetový trojlist m [kružby], trojitá lanceta f [kružby]
Dreibruchbogen, r *kniž. um.* * třílomový arch m
Dreibund, r *archit.* * trojtrakt m
dreidimensional *archit., mal., ...* * trojrozměrný
Dreieck, gleicharmiges *archit., mal., ...* * rovnoramenný trojúhelník m
Dreieck, gleichschenkliges / gleichschenkeliges *archit., mal., ...* * rovnoramenný trojúhelník m
Dreieck, gleichseitiges *archit., mal., ...* * rovnostranný trojúhelník
Dreieck, rechtwinkliges *archit., mal., ...* * pravoúhlý trojúhelník m
Dreieck, s, mit der Spitze nach unten *ikonogr. symb. (voda, ženské pohlaví)* * trojúhelník m se špičkou dolů
Dreieck, s, mit der Spitze nach oben *ikonogr. symb. (oheň, mužská plodící síla)* * trojúhelník m se špičkou nahoru
Dreieck, s *atrib. (Vira)* * trojúhelník m

Dreieck, s *ikonogr. symb. (tři, troj., světlo, křesť.: Bůh, Nejsv. Troj., svob. zednáři: síla, krása a moudr. Boží)* * trojúhelník m
Dreieck, sphärisches *archit., ...* * sférický trojúhelník m
Dreieck, türkisches *archit.* * turecký trojúhelník m, vyčnívající rovný / stupňovitý nosný článek m kupole ve tvaru obráceného jehlanu
Dreieck, willkürliches *archit., mal., ...* * obecný trojúhelník m
Dreieckfeile, e *nástr. (už. um. - zlatn., nábyt., archit., ...)* * trojhranný pilník m
Dreieckgiebel, r *archit.* * trojúhelný / trojúhelníkový štít m
Dreieckpodest, r / s *archit.* * trojúhelníková podesta f
Dreiecksbogen, r *archit.* * štítový oblouk m, dva šikmé kameny mpl o sebe opřené
Dreieckschliff, r *už. um. (zlatn.)* * trojhranný výbrus m / brus m, trojhran m
Dreiecksplatz, r *urban.* * trojúhelníkové náměstí n, náměstí n ve tvaru trojúhelníku
Dreiecksschild, r *herald.* * trojhranný / gotický štít m
Dreieckstich, bosnischer [beim Sticken] *už. um. (text.)* * dalmatský / bosenský trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání], oboustranný turecký trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání]
Dreieckstich, dalmatinischer [beim Sticken] *už. um. (text.)* * dalmatský / bosenský trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání], oboustranný turecký trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání]
Dreieckstich, r [beim Sticken] *už. um. (text.)* * trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání]
Dreieckstich, türkischer [beim Sticken] *už. um. (text.)* * turecký trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání]
Dreieckstich, türkischer doppelseitiger [beim Sticken] *už. um. (text.)* * dalmatský / bosenský trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání], oboustranný turecký trojúhelníkový / trojúhelníčkový steh m [při vyšívání]
Dreieckstufe, e *archit.* * trojúhelníkový stupeň m / schod m

Dreieckstuhl, r *už. um. (nábyt.) **

trojúhelníková židle f, židle f s

trojúhelníkovým sedákem

Dreieckverband, r *archit. ** trojúhelníková vazba f

Dreieckverschluss, r [**für Ohringe**] *už. um.*

(*zlatn.*) * trojúhelníkový uzávěr m [na náušnice], trojúhelníkové zavírání n [na náušnice]

Dreieinigkeit, Hl. *bibl. námět díla: NZ, Mt 28,19 ** Nejsvětější / Svatá Trojice f, Trinitas f (lat.)

Dreier, r (sev. Něm.) *už. um. (numizm.) ** troják m, trojník m, třífeník m, billonová mince f užívaná od 16. stol.

Dreierarkade, e *archit. ** sdružené trojité okno n / okénko n; trojitá arkáda f

Dreiergruppe, e * trojice f

Dreifachgold, s *už. um. (zlatn.), archit., ... ** zlato n v trojité vrstvě

Dreifaltigkeit, Hl. *bibl. námět díla: NZ, Mt 28,19 ** Nejsvětější / Svatá Trojice f, Trinitas f (lat.)

Dreifaltigkeitsfest, s *křesť. svátek, první neděle po letnicích ** svátek m Nejsvětější Trojice

Dreifaltigkeitskirche, e *archit. ** kostel m Nejsvětější / Svaté Trojice

Dreifaltigkeitssäule, e *bibl. námět díla: NZ, Mt 28,19 ** trojiční sloup m

Dreifaltigkeitssymbol, s * symbol m sv. Trojice

Dreifaltigkeitstaler, r *už. um. (numizm.) ** tolar m s vyobrazením Nejsvětější / Svaté Trojice

Dreifarbendruck, r *graf., kniž. um. ** trojbarevný / třibarevný tisk m, třibarvotisk m, tisk m ze tří tiskových forem, z nichž na jedné je nanášena barva žlutá, na druhé purpurově červená a na třetí modrozelená - přesný soutisk dává celé barevné spektrum

Dreifarbenglasur, e (Čína) *už. um. (keram.) ** glazura f tří barev, glazura f typu špenát a vejce, olovnatá glazura f v bílé, zelené a hnědé

Dreifelderwirtschaft, e *lid. archit. ** trojpolné / trojhonné hospodaření n / hospodářství n

dreifenstrig *archit. ** se třemi okny

Dreiflächner, r *už. um. (zlatn.) ** trojplošný výbrus m / brus m

Dreiflügelanlage, e *urban. ** trojkřídlá stavba f, stavba f se třemi křídly / trakty

Dreifuß, r *atrib. (sv. Jutta) ** trojnožka f

Dreifuß, r *už. um. (zbr.) ** trojnožka f, třínožka f (řidč.)

Dreifuß, r *už. um. (nábyt.) ** trojnožka f, třínožka f (řidč.)

Dreifußgefäß, s *už. um. (keram., zlatn., ...), archeol. ** nádoba f na třech nožkách

Dreigelenkbogenbrücke, e *archit. **

tříkloubový obloukový most m

dreigeschossig *archit. ** trojpodlažní

Dreigesicht, s *ikonogr. symb. (křesť.: hereze)*

* trojitá tvář f, tricephalus m / triceps m (lat.),

tři hlavy fpl vyrůstající z jednoho těla,

zahrnující levý a pravý profil a enface

dreigestaltige Hekate, Die *mytol. námět díla ** Hecate / Hekaté se třemi těly

Dreigroschenstück, r *už. um. (numizm.) **

třígroš m, troják m, polsko-pruská mince f

zavedená Zikmundem I., původně stříbrná

Dreigröschel, r *už. um. (numizm.) ** třígroš m,

troják m, polsko-pruská mince f zavedená

Zikmundem I., původně stříbrná

Dreiguldenstück, s *už. um. (numizm.) **

třízlatník m, třízlaták m

Dreiheiligenkirche, e (Innsbruck, ...) *archit. **

kostel m Tří svatých

Dreikanter, r *lid. archit. ** trojkřídlý dvorec m

/ dvůr m, trojkřídlá usedlost f, dvorec m / dvůr

m tvořený třemi stavebně souvislými

budovami s pravoúhlým půdorysným

uspořádáním

Dreikantfeile, e *nástr. (archit., už. um. -*

nábyt., ...) * trojúhelníkový pilník m

Dreikantfuge, e *archit. ** vyhřezlá spára f

oboustranně seříznutá

Dreikanthof, r *lid. archit. ** trojkřídlý dvorec

m / dvůr m, trojkřídlá usedlost f, dvorec m /

dvůr m tvořený třemi stavebně souvislými

budovami s pravoúhlým půdorysným

uspořádáním

Dreikantleiste, e *archit. ** trojhranná lišta f

Dreikonchenanlage, e *archit. ** tříkonchová /

trojkonchová / trojlistová dispozice f,

tříkonchová / trojkonchová stavba f, stavba f se

třemi konchami, trikonch m, trojkoncha f

Dreikonchenbau, r *archit. ** tříkonchová /

trojkonchová stavba f, stavba f se třemi

konchami, trikonch m (z řeč., lat.)

Dreikonchenchor, r *archit.* * tříkonchový / trojkonchový chór m, trikonch m (z řeč., lat.), chór m tvaru jetelového listu, chór m se třemi konchami

Dreikönigschrein, r (Kolín nad Rýnem) *už. um. (zlatn.)* * relikviářová / ostatková skříň f sv. Tří králů

Dreikönigsfest, s *křest. svátek, 6. ledna* * svátek m sv. Tří králů, [slavnost / svátek] Zjevení n Páně, Epifanie f (z řeč.) (řidč.)

Dreikreuzer, r *už. um. (numizm.)* * tříkrejcar m

Dreikreuzer, ungarischer *už. um. (numizm.)* * uherský tříkrejcar m, garas m, karas m

Dreikreuzerstück, ungarisches *už. um. (numizm.)* * uherský tříkrejcar m, garas m, karas m

Dreilichtfenster, s *archit.* * třídílné sdružené okno n, sdružené okno n se dvěma sloupky

Dreiling, r (sev. Něm.) *už. um. (numizm.)* * dreiling m (něm.), trojník m, ternarius m (lat.)

Dreimaster, r *už. um. (text.)* * třírohý klobouk m, klobouk m nošený od 18. stol.

Dreinagelkruzifix, r *mal., soch.* * krucifix m se třemi hřeby

Drei-Nagel-Typus, r, des Gekreuzigten *bibl. námět díla* * typ m Ukřižovaného se třemi hřeby

Dreinase, e *archit.* * mělký trojlist m

Dreipass, geschweiffter (řidč.) *archit.* * kružba f se třemi plaménky / plamenci, trojplaménková / tříplamencová / tříplaménková kružba f, plaménkový trojlist m, trojplamének m, trojplamenec m

Dreipass, liegender *archit.* * trojlist m / trojlalok m se dvěma listy směrem dolů, jetelový oblouk m se dvěma listu směrem dolů [s kulatým vrcholem]

Dreipass, r, im sphärischen Dreieck *archit., už. um. (nábyt., numizm.)* * trojlist m / trojlalok m ve sférickém trojúhelníku, jetelový oblouk m [s kulatým vrcholem] ve sférickém trojúhelníku, vnitřní orámování n mincovního aj. obrazu sestávající ze tří spojených oblouků

Dreipass, r *herald.* * trojhran m, radiální uspořádání n tří figur kolem středu štítu

Dreipass, r *archit.* * jetelový / trojlístý / trojlaločný oblouk m, oblouk m tvaru jetelového listu, jeptiška f (kolokv.)

Dreipass, r *archit., už. um. (nábyt., numizm., zlatn.)* * trojlist m, trojlalok m, jetelový oblouk m [s kulatým vrcholem]

Dreipass, spitzbogiger *archit., už. um. (nábyt., numizm.)* * trojlist m / trojlalok m ze zašpičatělých oblouků, hrotitý jetelový oblouk m, jeptiška f (kolokv.)

Dreipass, stehender *archit., už. um. (nábyt., numizm.)* * trojlist m / trojlalok m se dvěma listy směrem nahoru, jetelový oblouk m se dvěma listu směrem nahoru [s kulatým vrcholem]

Dreipassanlage, e *archit.* * tříkonchová / trojkonchová / trojlístová dispozice f, stavba f se třemi konchami

Dreipassbau, r *archit.* * tříkonchová / trojkonchová / trojlístová stavba f, trikonch (z řeč., lat.)

Dreipass-Bildeinschluss, r *kniž. um.* * trojlístové orámování n obrázku / obrazu / kresby / miniatury

Dreipassbogen, r *archit.* * jetelový / trojlístý / trojlaločný oblouk m, oblouk m tvaru jetelového listu, jeptiška f (kolokv.)

Dreipätzner, r (již. Něm.) *už. um. (numizm.)* * třípacner m, stříbrná mince f ražená v 16. a 17. stol.

Dreipfennig, r *už. um. (numizm.)* * třífeník m, trojník m, troník m

Dreipfostenstuhl, r *už. um. (nábyt.)* * židle f se třemi sloupkovými nohami

Dreipint, r *už. um. (zlatn.)* * tříhrot m, diamantový tabulkový výbrus m ve tvaru oktaedru

Dreipölker, r *už. um. (numizm.)* * brumerka f / brummer m / brumer m / brommer m / bromberger m (z pol. míst. jm. Bromberg = Bydhošť), polt ura f / páltora f / polturák m, pol torák m, nekvalitní grošová mince f ražená ve Slezsku od 17. stol., mající hodnotu tři poloviny groše

Drei-Punkte-Perspektive, e *mal., graf., ...* * perspektiva f tří bodů

Dreipunktmuster, s *už. um. (keram., sklo, ...), kniž. um.* * třítečkový vzor m

Dreiquartier, r *archit.* * cihla f tříčtvrtka

Dreiring, r [des Maßwerks] *archit.* * trojlist m složený ze tří kruhů [kružby]

Dreischenkel, r *herald.* * trojnožka f

Dreischlitz, r *archit.* * triglyf m (řec. triglyphos = trojřez), předstupující článek m vymezující rytmicky čtvercové plochy metop v dórském vlysu, se dvěma celými zářezy uprostřed a na krajích dvěma polovičními, t.j. má seříznuté hrany

Dreischlitzfries, r *archit.* * triglyfon m (řec. triglyphos = trojřez), triglyfový vlys m

Dreischlitzplatte, e *archit.* * triglyf m (řec. triglyphos = trojřez), předstupující článek m vymezující rytmicky čtvercové plochy metop v dórském vlysu, se dvěma celými zářezy uprostřed a na krajích dvěma polovičními, t.j. má seříznuté hrany

Dreischneider, r *nástr. (kniž. um.)* * třístranný řezací stroj m

Dreischneuß, r *archit.* * kružba f se třemi plaménky / plamenci, trojplaménková / tříplamencová / tříplaménková kružba f, plaménkový trojlist m, trojplamének m, trojplameneček m

Drei-Sechstel-Schluss, r [des Chores] *archit.* * třístetinový závěr m [chóru]

Dreiseithof / Dreiseitenhof, offener lid. *archit.* * otevřená třístranná / trojboká / trojkřídla atriová usedlost f, třístranný / trojboký / trojkřídla atriový dvůr m / dvorec m, dvůr m s obyč. a hosp. budovami postav. v menší či větší vzdálenosti od sebe ze tří stran volného prostoru

Dreiseithof, geschlossener lid. *archit.* * uzavřená třístranná / trojboká usedlost f, uzavřený třístranný / trojboký dvorec m / dvůr m, dvorec m / dvůr m / usedlost f na půdorysu do U sestávající se tří částí dotýkajících se navzájem rohem

Dreiseithof, r *archit.* * třístranný / trojboký dvůr m; třístranné / trojboké nádvoří n

Dreiseithof, r lid. *archit.* * třístranná / trojboká usedlost f, třístranný / trojboký dvorec m / dvůr m, dvorec m / dvůr m na půdorysu do U sestávající se tří částí dotýkajících se navzájem nanejvýš rohem

Dreisesselberg, r *hora na Šum., na hran. Čech, Rak., Něm.* * Třístoličník m

Dreisesselgebirge, s * Trojmezna pahorkatina f

Dreisitz, r *archit.* * trojmístné sedile n (lat. sedadlo)

dreisitzig *už. um. (nábyt.), archit.* * trojmístný, pro tři osoby

Dreispanner, r *archit.* * schodišťový dům m se třemi byty v jednom patře

Dreispiendeltreppe, e *archit.* * schodiště n / schody mpl se třemi větveny, trojvětvenové schodiště n / schody mpl

Dreispietz, r *už. um. (text.)* * třírohý klobouk m, klobouk m nošený od 18. stol.

Dreispietz, r *už. um. (zlatn.)* * tříhrot m, diamantový tabulkový výbrus m ve tvaru oktaedru

Dreisprachenstein, r *archeol.* * kámen m s texty ve třech jazycích, kámen m z Rosetty (z míst. jm. v záp. části nilské delty)

Dreistadt, e *urban.* * trojměstí n

Dreiständerhaus, s *archit.* * dům m s půdním patrem neseným třemi řadami stojek / sloupků

Dreisteg, r *archit.* * triglyf m (řec. triglyphos = trojřez), předstupující článek m vymezující rytmicky čtvercové plochy metop v dórském vlysu, se dvěma celými zářezy uprostřed a na krajích dvěma polovičními, t.j. má seříznuté hrany

Drei-Sterne-Hotel, s *průvodc.* * tříhvězdičkový hotel m

dreistöckig *archit.* * trojpatrový, třípatrový

Dreistrahlenstich, r [beim Sticken] *už. um. (text.)* * trojpařský steh m [při vyšívání]

Dreistrahlgewölbe, s *archit.* * obkročná / skákavá klenba f, trojpařská klenba f (řídč.)

Dreistrahlschlussstein, r *archit.* * svorník m na styku tří žeber

Dreistrahlstern, r *archit.* * hvězdivý žebrový útvar m tvořený několika trojpařsky

Dreistreifenbild, s *kniž. um., mal.* * obraz m ve třech pružích

Dreitaktrhythmus, r *archit.* * střídání n dvou prvků pravidelně v řadě za sebou v rytmu a a b

Dreiteiler, r *už. um. (text.)* * třídílný komplet m

Dreiturmfassade, e *archit.* * kostelní průčelí n se třemi věžemi

Dreiturmgruppe, e *archit.* * skupina f tří věží, tři věže fpl; kostelní průčelí n se třemi věžemi

Dreiviertelfigur, e *mal., ...* * tříčtvrteční postava f, tříčtvrteční postava f

Dreiviertelprofil, s *mal., graf.* * ztracený profil m, profile perdu m neskl (fr. ztracený profil, čti profil per'dy), tříčtvrteční profil m,

profil m zachycující tvář v jejím tříčtvrtečním odvrácení

Dreiviertelstab, r *archit.* * obloun m s průřezem tříčtvrtečního kruhu

Dreiviertelstabrippe, e *archit.* * tříčtvrťové prutové žebro n

Dreiwulstschwert, s *už. um. (zbr.)* * meč m se třemi prstenci / oblouny / vývalky

Dreizack, r *herald.* * trojzubec m

Dreizack, r *ikonogr. symb. (Indie: tři aspekty času, tři zákl. kvality empirického světa: vznikání, bytí, zánik)* * trojzubec m

Dreizack, r *atrib. (mořská božstva, především Neptun / Neptunus / Poseidón; Indie: Šiva)* * trojzubec m, tridens m / triaina f (z řeč.)

Dreizackkreuz, s *herald.* * kříž m s rameny zakončenými trojzubými vidlemi

Dreizeilenfall, r *kniž. um.* * symetrické uspořádání n tří řádek

Drell, r (z lat.) *mater. (už. um. - text.)* * drel m / dril m (z lat., něm.), drilich m (řidč.), lněná pevná tuhá tkanina f, hustě dostavená, se zřetelnou keprovou / atlasovou vazbou či lomeným keprem, užív. na pracovní, dříve i stejnokrojové oděvy, slamníky a růz. techn. účely

drellieren *už. um. (text.)* * skát nedok

Drempel, r *archit.* * půdní nadezdívka f / polopatro n

Drempelmauer, e *archit.* * půdní nadezdívka f

Drempelwand, e *archit.* * půdní nadezdívka f

Dreschdiele, e *lid. archit.* * mlat m, mlatevňa f / mlatisko n / mlatoveň f (řidč.) (vých.

Morava); humno n, gumno n (řidč.) (Těšínsko, Slezsko)

Dresche, e *lid. archit.* * mlat m, mlatevňa f / mlatisko n / mlatoveň f (řidč.) (vých. Morava); humno n, gumno n (řidč.) (Těšínsko, Slezsko)

Dreschflegel, r *už. um. (zbr.)* * cep m

Dreschflegel, r *atrib. (sv. Isidor)* * cep m

Dreschtenne, e *lid. archit.* * mlat m, mlatevňa f / mlatisko n / mlatoveň f (řidč.) (vých.

Morava); humno n, gumno n (řidč.) (Těšínsko, Slezsko)

Dresden *měs. v Něm.* * Drážďany pmn

Dresekammer, e (dř.) *archit.* * sakristie f / zákristie f (z lat.)

Dressoir, r (z fr., čti dreso'ár) *už. um. (nábyt.)* * dresoár m (z fr.), reliéfně vyřezávaný

příborník m na nohách, v horní části často s

otevřenými policemi na stříbrné nádobí, užívaný v 15. a 16. stol.

Dreul, s / r *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * svidřík m, ruční vrták m uváděný do pohybu maticí posunovanou po vřetenu se strmým závitem

Drewohostitz *měs. na Mor. (u Přerova)* * Dřevohostice pmn

Drillbohrer, r *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * svidřík m, ruční vrták m uváděný do pohybu maticí posunovanou po vřetenu se strmým závitem

Drillich, r *mater. (už. um. - text.)* * drel m / dril m (z lat., něm.), drilich m (řidč.), lněná pevná tuhá tkanina f, hustě dostavená, se zřetelnou keprovou / atlasovou vazbou či lomeným keprem, užív. na pracovní, dříve i stejnokrojové oděvy, slamníky a růz. techn. účely

Drillingsbogen, r *archit.* * sdružené okno n / okénko n se dvěma sloupky, trojdílné sdružené okno n / okénko n

Drillingsfenster, s *archit.* * sdružené okno n / okénko n se dvěma sloupky, trojdílné / potrojně sdružené okno n / okénko n

Drillingsgefäß, s *už. um. (keram., ...), archeol.* * trojitá nádoba f

Drillingsstadt, e *urban.* * trojměstí n

Drillung, e *rest., už. um. (nábyt., ...), mal., ...* * kroucení n, zkroucení n

Drip painting, s (angl. Tropfmalerei, e, čti drip 'pejntynk) *mal.* * drip painting m (angl. kapaná malba, čti drip pejntynk), malířská technika f, při níž se barva kape přímo na plátno

Drittel, oberes, der Klinge *už. um. (zbr.)* * hrubí n, horní silnější třetina f čepele

Drittel, s / r *už. um. (numizm.)* * třetina f tolaru, raženého podle lipského váhového základu

Drittelbogen, r *kniž. um.* * třetina f archu, třetinový arch m

Drittelglas, s *už. um. (sklo)* * třetinka f

Drittelschere, e [des spätgotischen Netzgewölbes] *archit.* * řetězec m žebrových rout / kosodélníků o šířce třetiny klenebního pole [pozdně gotické síťové klenby]

Drittelsilber, s *mater. (už. um. - zlatn., ...)* * třetinové stříbro n

Drittelstück, s *už. um. (numizm.)* * třetina f tolaru, raženého podle lipského váhového základu

Dritteltaler, r *už. um. (numizm.)* * třetinový tolar m ?

Droguet, s (fr., čti dro'ge) *mater. (už. um. - text.)* * droguet m (fr., čti droge), hedvábná tkanina f 18. stol. s drobnými vzory

Drolierie, e (fr. Spaß, r, Scherz, r, lustiger Streich) *kniž. um., mal.* * drolierie f (fr. legrace, žert, nezbedný kousek), drobná figurální malba f / kresba f žertovného rázu na okrajích stránek středověkých rukopisů

Drolierie-Initial, r / s *kniž. um.* * iniciála f zdobená drolierí

Drolierie-Initiale, e *kniž. um.* * iniciála f zdobená drolierí

Droschelgrund, r [beim Klöppeln] *už. um. (text.)* * píchaná vazba f [u paličkování]; sloupková vazba f [u paličkování]

Drubbel, r (řidč.) *urban., lid. archit.* * malá osada f, víska f; dvorec m stojící o samotě, samota f

Druck, anastatischer (z řeč.) *graf., kniž. um.* * anastatický tisk m / přetisk m (z řeč.), způsob m reprodukce starších tisků bez fotoreprodukčních zásahů tak, aby se po přenesení na litografický kámen či tiskovou desku daly opět natisknout

Druck, beidseitiger *už. um. (text.)* * oboustranný tisk m

Druck, breitrandiger *graf.* * tisk m se širokým okrajem

Druck, chemischer (dř.) *graf.* * litografie f (z řeč.), kamenotisk m, chemický tisk m (dř.), technika f založená na neslučitelnosti mastnoty s vodou

Druck, chemischer *graf.* * chemický tisk m, tisková technika f, při níž nastává chemický děj mezi potiskovaným materiálem a substancí na něj nanesenou

Druck, faksimilierter *kniž. um.* * faksimilovaný přetisk m (z lat.), faksimile n

Druck, französischer *graf.* * tisk m zatepla, francouzský tisk m, tisk m mědirytiny ze štočku, do něhož je barva zatřena po jeho zahřátí, což umožňuje zvládnuté barvě dokonale proniknout i do velmi jemných vyrytých linek

Druck, kompressor *kniž. um.* * kompresní / neproložený / stlačený / hustý tisk m

Druck, r, mit breitem Rand *graf.* * tisk m se širokým okrajem

Druckanstalt, e *kniž. um.* * tiskárna f

Drückbank, e *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * vytlačovací soustruh m

Druckbeule, e *rest., mal., ...* * vytlačení n boule, promáčknutí n, vyboulení n tlakem, prohlubeň f vzniklá tlakem / nárazem

Druckbogen, r *kniž. um.* * tiskový arch m; vytištěný arch m

Druckbuchstaben mpl *kniž. um.* * typy mpl, tiskací písmena npl, litery fpl

Druckdekor, r / s *už. um. (keram., ...)* * tištěný dekor m

drücken [die Farbe auf die Palette] *mal., rest.* * vytlačit dok [barvu na paletu]

drücken [Ton] *soch., už. um. (keram.)* * přitlačit dok [hlínu]

drucken, blind *kniž. um.* * tisknout nedok naslepo, tisknout nedok bez barvy / zlata, provádět / dělat nedok ražený / vyražený tisk, provádět nedok / dělat nedok tisk bez barvy / zlata

drücken, den Auslöser *fotogr.* * stisknout dok spoušť

drücken, platt [die Kugel] *soch.* * rozmáčknout dok naplocho [kouli]

drucken, zu Ende *kniž. um.* * dotisknout dok, skončit dok tisk

drucken *kniž. um., graf.* * tisknout nedok, vytisknout dok, otisknout dok

Drücker, r [am Deckel des Humpens, der Kanne, ...] *už. um. (zlatn., cinař.)* * výčnělek m pro palec [na víku humpenu, konvice, ...], část f víka u stěžecky, na niž palec tlačí při otvírání nádoby

Drucker, r *už. um. (text.)* * patentka f

Drucker, r *kniž. um.* * tiskař m, typograf m

Druckerballon, r (fr., čti ba'lo~) *nástr. (graf.)* * tampon m (z fr.), tiskařský balík m (řidč.), kožený polštářek m s rukojetí k navalování barvy na desku

Druckerei, e *už. um. (text.)* * potiskování n

Druckerei, e *kniž. um.* * tiskárna f, tiskařský závod m, tiskařství n

Druckereibesitzer, r *kniž. um.* * tiskař m, majitel m tiskárny

Druckerlaubnis, e *kniž. um., graf.* * imprimatur n neskl (= imp., lat. at' je vytištěno), úřední / autorský souhlas m s tiskem
Druckermarke, e *kniž. um.* * tiskařská / tiskárenská značka f
Druckerschwärze, e *mater. (kníž. um.)* * tiskařská čern f
Druckerzeichen, s *kniž. um.* * tiskařská / tiskárenská značka f
Druckfarbe, e *graf., kníž. um.* * tiskařská barva f
Druckfehler, r *kniž. um.* * tisková chyba f, tiskařský šotek m
Druckfehlerverzeichnis, s *kniž. um.* * errata npl (lat.), opravenka f
Druckfilz, r *mater. (graf.)* * lisovací plst' f, plstěná náložka f, plst' f, jež při ručním tisku z hloubky vyrovnává tlak mezi potiskovaným archem papíru a tiskovým válcem a zabraňuje poškození
Druckform, e *graf., kníž. um.* * tisková forma f
Druckform, überharzte *graf.* * tisková forma f s přitavenou vrstvou pryskyřičných zrn
druckfrei *kniž. um.* * nepotíštěný, bez tisku
Druckfreigabe, e *graf., kníž. um.* * imprimatur n neskl (= imp., lat. at' je vytištěno), úřední / autorský souhlas m s tiskem
Druckgewerbe, s *kniž. um.* * tiskařství n
Druckglied, s *archit.* * tlačený prvek m
Druckgraphik, e *graf., kníž. um.* * tisková grafika f
Druckgraphiker, r *kniž. um., graf.* * tiskový grafik m
Druckherstellung, e *kniž. um.* * provedení n tisku, vytištění n, tištění n
Druckholz, s *nástr. (už. um. - sklo)* * tlačítko n, trukulec m (dř.)
Druckhütte, e *už. um. (sklo)* * mačkárna f skla
Druckknopf, r *už. um. (text.)* * spínací knoflík m, druk m (kolokv.)
Druckkunst, e *kniž. um.* * tiskařství n, typografie f
Drucklegung, e *kniž. um.* * tištění n, vytištění n, vydání n [tiskem]
Druckleistung, e *kniž. um.* * tiskařská práce f
Drucklettern *fpl kníž. um.* * typy mpl, tiskací písmena npl, litery fpl

Drucklufthammer, r *nástr. (archit., urban.)* * pneumatický beran m / buchar m
Druckmaschine, e *nástr. (kníž. um.)* * tiskařský stroj m
Druckmulde, e *už. um. (keram., sklo)* * vytlačená prohlubeň f, prohlubeň f vzniklá vtlačení bříška prstu či nástroje
Druckmuldereihe, e *už. um. (keram., sklo)* * řada f vytlačených prohlubní
Druckmuster, s *kniž. um.* * ukázka f tisku, tiskový vzorek m / vzor m
Druckornament, s *kniž. um.* * tištěný ornament m
Druckort, r *kniž. um.* * místo n vytištění
Druckpapier, s *kniž. um.* * tiskařský / tiskový papír m
Druckperle, e *mater. (už. um. - sklo, zlatn.)* * mačkaná perla f
Druckplanierung, e *rest., mal., ...* * vyrovnávání n zvlhčením a tlakem
Druckplatte, e *graf.* * deska f pro tisk, tisková deska
Druckprobe, e *kniž. um.* * nátisk m
Druckprozess, r *kniž. um.* * tisk m, vytištění n, tištění n
Druckreibetechnik, e *rest., graf., ...* * frotáž f (z fr.), technika f frotáže, technika f získání otisku nerovné plochy potíráním přiloženého papíru
druckreif *kniž. um., graf.* * připravený k tisku
Druckrelief, s *graf.* * tiskový reliéf m
Drucksatz, r *kniž. um.* * tisková sazba f, sazba f do tisku
Druckschrift, e *kniž. um.* * tiskové písmo n, typy mpl, litery fpl
Druckschrift, fette *kniž. um.* * tučné písmo n
Druckseidenpapier, s *mater. (kníž. um., už. um. - keram., ...)* * hedvábný tiskařský papír m
Druckspiegel, r *kniž. um.* * zrcadlo n [sazby], obrazec m sazby
Drucksprung, r *mal., rest.* * krakelura f / krakela f vzniklá tlakem, krak m vzniklý tlakem (z fr. craquelé = vytvoření trhlinek na porcelánu), vlasová trhlina f na povrchu obrazu vzniklá tlakem
Druckstein, r *nástr. (už. um. - sklo)* * podložník m, mačkáč kámen m
Druckstelle, e *rest., mal., ...* * místo n vystavené tlaku, vytlačení n boule, promáčknutí n, vyboulení n tlakem, prohlubeň

f vzniklá tlakem / nárazem; smětnání / nahrmazení n barvy, barevný val m

Druckstock, r *graf., kniž. um.* * štoček m

Drucktechnik, e *kniž. um.* * způsob m tisku, tisková technika f

Druckträger, r *graf., kniž. um.* * potiskovaný materiál m, materiál m, na který se tiskne

Druckverfahren, s *kniž. um., graf.* * postup m / technika f tisku, tiskový postup m, tisková metoda f

Druckvermerk, r *kniž. um.* * tiráž f (z fr.), impressum n / impresum n (z lat.) (dř.), ediční data npl, poznámka f nakladatele, technické a vydavatelské údaje mpl na konci knihy / novin / časopisů či v hlavičce

Druckvorgang, r *kniž. um.* * tisk m, vtištění n, tištění n

Druckwerk, s *kniž. um.* * tištěné dílo n

Druckzange, e *nástr. (už. um. - sklo)* * formovky pmn, mačkácké kleště pmn

Drückzange, e *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * mačkácké / vytlačovací kleště pmn

Drudenfuß, r *herald.* * pentalfa f / pentagram m (z řeč.), muří noha f, pěticípá hvězda f

Drudenfuß, r *ikonogr. symb. (středověk: schopnost odvracet půs. démonů, Kristus, pět ran Kristových)* * pentagram m (řeč.), pentalfa f (řeč.), pěticípá hvězda f nakreslená jedním tahem

Druidendenkmal, s (kelt. druid = příslušník kelt. společen. vrstvy zabývající se kultem a výchovou) *archit.* * druidský pomník m; druidská památka f

Drumme, e *lid. archit.* * dřevěný žlábek m přes cestu

Dryope wird in eine Pappel verwandelt *mytol. námět díla* * Dryope / Dryopé se proměňuje v topol

Dschubbeh, e (z arab.) *už. um. (text.)* * gibbeh m / džubbeh m (z arab.), dlouhý, vpředu otevřený svrchní nepřepásaný vlněný oděv m Arabů, vzniklý z kaftanu, avšak komplikovaného střihu, s obdélníkovými rukávy

Dschuschegan, r (z míst. jm. města v Iránu) *už. um. (text.)* * džušegan m / džošegan m, ručně vázaný orientální koberec m s červeným / modrým / slonovinovým základem

Dub an der March *měs. na Mor. (u Olomouce)* * Dub m nad Moravou

Dübel, r *archit., už. um. (nábyt.), rest., soch., mal.* * hmoždík m, hmoždinka f, kolík m, kolíček m, špalík m, špalíček m, dřevěný klínek m

Dübelbalkendecke, e *archit.* * povalový strop m

Dübelbaumdecke, e *archit.* * povalový strop m

Dübeldecke, e *archit.* * povalový strop m

Dübelloch, s *rest., soch., ...* * díra f / otvor m po vypadlém kolíčku / kolíku / hmoždíku / špalíčku / špalíku / ...

Dübeln, s *archit., už. um. (nábyt.), rest., soch., mal.* * hmoždinkování n, hmoždíkování n, kolíkování n, kolíčkování n, spojování n hmoždinkami / hmoždíky / kolíky / kolíčky
dübeln *archit., už. um. (nábyt.), rest., soch., mal.* * spojit dok kolíčkem / kolíkem / hmoždinkou / hmoždíkem / ..., hmoždinkovat nedok, hmoždíkovat nedok, kolíčkovat nedok, kolíkovat nedok

Dübelung, e *archit., už. um. (nábyt.), rest., soch., mal.* * hmoždinkování n, hmoždíkování n, kolíkování n, kolíčkování n, spojování n hmoždinkami / hmoždíky / kolíky / kolíčky
Dübelverbindung, e *archit., mal., rest., už. um. (nábyt.), soch.* * hmoždíkový /

hmoždíkový / kolíkový / kolíčkový spoj m
Dublé, s (fr. doublé = gedoppelt, čti du'blé) *už. um. (zlatn.)* * dublé n (fr. doublé = dvojitý), doublé n (fr., čti dublé) (dř.), podvojný materiál m, obecný kov m potažený ušlechtilým kovem, zpravidla zlatem.

Dublette, e (z fr.) *už. um. (zlatn.)* * dubleta f (z fr.), vybroušený kámen m slepený ze dvou kusů

Ducento, s (it., čti du'cento) * ducento n (it., čti du'cento), duecento n, dugento n (řidč., čti dudžento), italské umění n 13. století

Duchesse, e (fr. Herzogin, e, čti dy'ses) *úprava vlasů / vousů* * duchesse f (fr. vévodkyně, čti dyšes), dámský účes m nošený u dvora mezi lety 1685 - 1713, se složitým systémem uvázaných mašlí především na vrchlu hlavy

Duchesse, e (fr. Herzogin, e, čti dyšes) *už. um. (nábyt., text.)* * duchesse f (fr. vévodkyně, čti dyšes), rokokové lehátko n s opěradly na obou užších stranách, zpravidla nestejně výše; velmi hustá těžká hedvábná tkanina f s lesklou přední a matnou zadní stranou, v atlasové vazbě

Duchessespitze, e (fr., čti dyšes) *už. um. (text.)*
* duchesská krajka f (fr., čti dyšeská), krajka f
ze sešívaných paličkovaných vzorů

Ductus, r (lat.) *mal., kniž. um., archit.* * ductus
m / duktus m (lat.), vedení n štětce, tah m
štětcem, písařský / kresebný tah m; výraznost f
kresby písma vyjádřená po měrem tloušťky
tahů písmen k jejich velikosti; vzhled m
psaného písma

Duecento, s (it., čti due'cento) * ducento n (it.,
čti ducento), duecento n, dugento n (řidč., čti
dudžento), italské umění n 13. století

Duftbrenner, r *už. um. (zlatn., keram.)* *
nádobka f na pálení vonných pastilek apod.,
nádobka f s prolamovaným víčkem ve tvaru
vázičky / džbánku / domečku / ...

Dugento, n (it., čti du'džento) * ducento n (it.,
čti ducento), duecento n, dugento n (řidč., čti
dudžento), italské umění n 13. století

Dukaten / Dukat, r (z lat., it.) *už. um.*
(*numizm.*) * dukát m (z lat., it.), zlatá mince f,
původně italská, ražená od 13. stol.

Dukaten, Kremnitzer *už. um. (numizm.)* *
kremnický dukát m

Dukatengold, s *mater. (už. um. - zlatn.,*
archit., ...) * dukátové zlato n

Dukaton, r (Frísko, Niz.) *už. um. (numizm.)* *
dukaton m, stříbrný jezdec m, stříbrná mince f
představující stříbrný ekvivalent k zlatému
dukátu, se zobrazením rytíře jedoucího na
koně, ražená od konce 16. stol. do 18. stol.

Dukowan *obec na Mor.* * Dukovany pmn

Duktus, r (z lat.) *mal., graf., soch., kniž. um.* *
duktus m (lat.), vedení n štětce / nástroje,
[rukopisný] tah m patrný z použití nástroje,
písařský / kresebný tah m; výraznost f kresby
písma vyjádřená poměrem tloušťky tahů
písmen k jejich velikosti; vzhled m psaného
písma

Duldungspflicht, e *archeol.* * povinnost f
vlastníka povolit / strpět na svém pozemku
archeologické vykopávky

Düna, e *řeka v Rus., Bělorusku a Lotyšsku,*
lotyšsky Daugava, rus. a bělorus. Dvina *
Dvina f

Dünaburg *měs. v Lotyšsku, lotyšsky*
Daugavpils * Daugavpils m

Dünche, e *mater. (archit.)* * vápenka f, pačok
m, vápenné mléko n

Dunkelkammer, e *fotogr., graf.* * temná
komora f

dunkeln [die Farbe] *mal., rest., ...* * ztmavit
dok [barvu]

Dunkeln, s *mal., rest.* * tmavnutí n

Dunkeloliv-Grün, s *mal., graf., rest., ...* *
tmavě olivově zelená barva f

Dunkelwerden, s [des Gemäldes] *mal., rest.* *
ztmavnutí n [obrazu, malby]

Dünkirchen (dř.) *měs. ve Fr., fr. Dunkerque*
(*čti de~kerk*) * Dunkerque m (čti dankerk)

dünnbewohnt *urban.* * řídce obydlený

Dünnruckpapier, s *mater. (kniž. um.)* *
biblový papír m

dünnflüssig [Farbe, e, ...] *mal., graf., rest., ...*
* tekutý / řídký [barva, ...]

Dünnglas, s *už. um. (sklo)* * tenké sklo n

Dünnpfennig, r *už. um. (numizm.)* *
půlbrakteát m, tenký feník m, denár m s téměř
dvojnásobným průměrem a poloviční
tloušťkou

Dünnschliff, r *už. um. (zlatn.)* * tenký výbrus
m

Dünnung, e [des hölzernen Bildträgers, ...]
rest., mal. * ztenčení n / zeslabení n [dřevěné
podložky, dřevěného nosiče obrazu, ...]

dünnwandig [Gefäß, s, ...] *už. um. (keram.,*
sklo, ...) * tenkostěnný [nádoba]

Dunstabzugshaube, e *archit.* * digestoř m (z
lat., čti dy-), odsávač m par nad sporákem

Dunstschlot, r *archit.* * větrací šachta f, větrák
m

Duodez, s (lat. duodecim = der Zwölfte)
kniž. um. * dvanáctka f, duodec m (lat.
duodecim = dvanáctý), dvanáctina f
základního archu

Duodezformat, s *kniž. um.* * dvanáctka f,
duodec m (lat. duodecim = dvanáctý),
dvanáctina f základního archu

Dupsing / Dupfing, r (stř. hor. něm. dupfen =
mit der Nadel sticken) *už. um. (zbr., text.)* *
dupsing m / dupfing m (stř. hor. něm. dupfen =
vyšívat jehlou), nízko posazený pás m na
zavěšení meče nošený pravděpodobně od 10.
stol.; široký dám. / pán. pás m na kabátci / ...
na zavěšení různých předmětů zdobený
zlatnickou prací

Durch Medeas Zaubertrank geschützt
zähmt Jason die feuerspeienden Stiere
mytol. námět díla; viz Argonauti * Iásón /

Iason / Iásón chráněn Médeiným / Medeiným / Médeiným kouzelným nápojem krotí býky chrlicí oheň

Durchausheftung, e *kniž. um.* * šití n plnými stehy [plným archem]

Durchbauen, s (řidč.) *pam. péče, urban.* * asanace f spojená s rozsáhlou modernizací bez změny historické struktury a podoby stavby / staveb

Durchbiegung, e *pam. péče, rest., archit., už. um. (nábyt.)* * průhyb m, prohnutí n

Durchbildung, bauliche *archit., urban.* * výstavba f, stavební výroba f, architektonické ztvárnění n, stavění n (řidč.)

Durchbinder, r *archit.* * vazák m na celou tloušťku zdi

Durchblick, perspektivisch langgestreckter zahr. *archit., urban.* * perspektivně prodloužený průhled m

Durchblick, r *urban., zahr. archit.* * průhled m

Durchblickspion, r [der Tür] *archit.* * kukátko n [dveří]

durchbrochen (fr. ajouré) *herald.* * prolomený ? (fr. ajouré) (Oswald, s. 107)

Durchbruch, r *rest., pam. péče, ...* * protržení n, prolomení n; proražený otvor m

Durchbrucharbeit / Durchbrecharbeit, e *archit.* * ažur m / ažura f (fr. ajour = průhledný), ažurová / prolamovaná práce f, ažurování n, prolamování n, ažurový způsob m, opus interrasile n (lat.)

Durchbrucharbeit / Durchbrecharbeit, e *už. um. (text., keram., ...)* * prolamování n, ažura f (fr. ajour = průhledný), ažurová výšivka f, ažurování n, ažurová / prolamovaná práce f, opus interrasile m (lat.)

Durchbruchdekor, r / s *už. um. (keram., ...)* * prolamovaný dekor m

Durchdringung, e [der Gewölbe] *archit.* * průnik m / pronik m [kleneb]

Durchdringung, e [der Feuchtigkeit] *pam. péče, rest., archit.* * pronikání n / pronik m [vlhkosti]

Durchdringungsbogen, r *archit.* * oblouk m v místě průniku ploch

Durchdringungsgewölbe, s *archit.* * klenba f vzniklá průnikem různých klenebních útvarů

Durchdringungskurve, e *archit.* * linie f / čára f tvořená průnikem ploch

Durchdruck, r *graf., kniž. um.* * protisk m, průtisk m

durchdrücken, sich *graf.* * otiskout se dok
Durchdruckschablone, e *graf.* * průtisková šablona f

Durchdruckverfahren, s *graf.* * protisk m, vernis mou m (fr. měkký lak, čti verný mu), rytina f na měkkém podkladě, rytina f, při níž je na měděnou desku nanášena měkká vrstva
durcheinanderschwappen [Farben, ...] *mal.* * rozpít se dok [barvy, ...]

Durchfahrt, e, des Vierkanthofes *lid. archit.* * průjezd m čtyřboké usedlosti, kolník m (řidč.) (již. Čechy)

Durchfahrt, e *archit.* * průjezd m

Durchfahrt, e *lid. archit.* * průjezd m, návratí n / vrátnice f (řidč.) (jihových. Morava)

Durchfahrtshaus, s *archit.* * [podélně / příčně] průjezdný dům m [jímž se neprojíždí na dvůr]

Durchfahrtshöhe, e [der Brücke] *archit.* * volná podjezdná výška f [mostu]

Durchfahrtsscheune, e *lid. archit.* * průjezdná stodola f

Durchfahrtsstraße, e *urban.* * průjezdná komunikace f

durchfenstern *archit.* * prorazit dok okenní otvory; rozčlenit dok okny

durchfenstert *archit.* * s oknem

Durchfeuchtung, e [des

Kupferdruckpapiers] *graf.* * provlhčování n [papíru pro mědiryt]

Durchfeuchtung, e *rest., pam. péče* * provlhnutí n, promáčení n; provlhčení n

Durchgang, r, durch das Labyrinth *ikonogr. symb. (zasvěc., nalezení skrytého duch. centra, vstup ze tmy do světla, život s jeho zkouškami)* * projití n labyrintem

Durchgang, r *archit., urban.* * průchod m; proluka f (řidč.); průjezd m (řidč.)

Durchgangsflur, r *archit.* * [průchodní] chodba f, průchod m

Durchgangshaus, s *archit.* * průchozí dům m

Durchgangshöhe, e [der Treppe] *archit.* * podchodná výška f [schodiště]

Durchgangsmaß, s (řidč.) [der Treppe] *archit.* * podchodná výška f [schodiště]

Durchgangsstraße, e *urban.* * průjezdní / tranzitní komunikace f [úřed.], silnice f vedoucí obcí

Durchgangsverbot, *s urban.* * zákaz m průchodu; zákaz m průjezdu
durchgehend *herald.* * sahající až k okraji štítu
durchgeschwungen [**Schwanz, r**] *herald.* * zasunutý pod tělo [ocas]
durchgetrocknet *soch., už. um. (keram.), ...* * proschlý
Durchgrünung, *e urban.* * prozelenění n, ozelenění n
durchhängen [**Regalböden**] *muz.* * prohýbat se [police regálů]
durchhängen [**Tür- oder Fensterflügel, r**] *rest., archit., už. um. (nábyt.)* * svěšovat se nedok [dveřní / okenní křídlo]
durchhärten [**Schellack, r, ...**] *už. um. (nábyt., ...)* * dokonale ztvrdnout dok [šelak, ...]
Durchhau, *r urban.* * cesta f prokletěná zásekem
Durchhaus, *s (Rak., ...)* *archit.* * průchozí dům m, dům m s průchodem / pasáží, průchod'ák m (kolokv.)
durchkreuzen [**die Platte**] *graf.* * přeškrtnat dok [desku]
Durchlass, behinderter *urban., archit.* * zábrana f, zátaras m
Durchlass, r, für den Kopf *už. um. (text.)* * otvor m pro hlavu
Durchlass, r *archit.* * průchod m; podchod m, podjezd m; zábrana f, zátaras m
Durchlassbrücke, *e archit.* * propustní most m
durchlassen, **Wasser** [**Dach, s**] (čti 'durchlassen) *pam. péče, archit.* * zatékat nedok [střecha]
Durchlaufbalken, *r archit.* * spojitý trám m / nosník m
durchlaufend [**Bogen, r, ...**] *archit.* * spojitý [oblouk, ...]
Durchlaufträgerbrücke, *e archit.* * most m se spojitou nosnou konstrukcí
Durchleuchtungstechnik, *e rest.* * prosvětlovací technika f, technika f prosvětlování
durchlöchert *rest., už. um. (text., ...)* * proděravělý
Durchlochung, *e rest., už. um. (text., kovář., ...)*, ... * proděravění n
Durchlüftung, *e muz., rest., už. um. (text.), ...* * provětrávání n, větrání n

Durchnähen, *s už. um. (text.)* * prošití n; proštepování n
Durchnässen, *s [der Wände] rest., pam. péče, archit.* * podmáčení n / promáčení n [zdí]
Durchnässung, *e [der Wände] rest., pam. péče, archit.* * podmáčení n / promáčení n [zdí]
Durchreiche, *e archit.* * podávací okénko n / okno n
Durchreichfenster, *s archit.* * podávací okénko n / okno n
durchscheinen [**Farbe durch Papier**] *mal., kniž. um., ...* * prosvítat nedok [barva papírem]
durchscheinend [**Schmuckstein, r, ...**] *už. um. (zlatn., ...)* * průsvitný [ozdobný kámen, ...]
Durchschießen, *s [von Bögen] kniž. um.* * prokládání n [archů]
Durchschießen, *s [von Zeilen, Wörtern] kniž. um.* * prokládání n / prostrkání n / prosvětlení n [řádek, slov]
durchschimmernd [**Email, s, ...**] *už. um. (zlatn., ...)* * průsvitný [email, ...]
Durchschlag, *r už. um. (keram.)* * mísa f s dírkami na odkapávání tekutiny z tvarohu
Durchschlag, *r nástr. (archit., už. um. - nábyt., ...)* * průbojník m, trn m, vyražeč m
Durchschlagen, *s, der Farbe kniž. um.* * průnik m barvy
durchschleifen *už. um. (sklo)* * probrušovat nedok
Durchschlupf, *r, für den Kopf už. um. (text.)* * otvor m pro hlavu
Durchschlupf, *r archit.* * branka f, malý tajný východ m
Durchschnitt, *r nástr. (už. um. - numizm.)* * proříz m, prořezák m, vysekávač m, zařízení n na vysekávání mincovních střížků z cánu
Durchschuss, *r kniž. um.* * proložka f
Durchsicht, **wolkige / unregelmäßige** [**des Papiers**] *kniž. um., graf., mal.* * oblačnost f [papíru], nerovnoměrná průsvitnost f [papíru]
durchsichtig * průhledný
Durchsichtigkeit, *e [des Schmucksteins, ...]* *už. um. (zlatn., ...)*, ... * průsvitnost f / pelucidita f [ozdobného kamene, ...] (lat. perlucidus = průsvitný)
Durchsichtsvorlage, *e graf., ...* * průsvitná / transparentní předloha f
Durchsickern, *s pam. péče, rest., archit., ...* * prosakování n, průsak m

durchsickern *pam. péče, rest., archit., ...* * prosakovat nedok

Durchsieben, *s* *už. um. (keram.)* * cezení n

durchspießt *herald.* * probodnutý

Durchsstoß, *r* *nástr. (už. um. - numizm.)* *

proříz m, prořezák m, vysekávač m, zařízení n na vysekávání mincovních střížků z cínu

durchstanzen *už. um. (kovář., cínař., zlatn., zbr., ...)* * prorazit dok

Durchstechen, *s* *kniž. um., ...* * propichování n

Durchstoßung, *e* [*des Gemäldes, ...*] *rest., mal., ...* * proražení n [malby, obrazu, ...]

Durchstoßung, *e* *rest., mal., ...* * protržení n, propíchnutí n

Durchtränkung, *e* *už. um. (nábyt.), archit., soch., rest.* * napuštění n

Durchtrennen, *s, der Stiche / Fäden* [in den Bogenlagen] *kniž. um.* * přeříznutí n nití [ve složkách]

Durchwachsung, *e* [*der tieferen Malschicht*] *rest., mal.* * obnažení n [spodní vrstvy malby], prosvítání n / prolínání n [spodní vrstvy malby] (řidč.)

durchwerfen [*den Schussfaden, ...*] *už. um. (text.)* * prohodit dok [útkovou nit]

durchwirken [*mit dem Lahn, ...*] *už. um. (text.)* * protkávat nedok [plochým / zploštělým drátem]

Durchwurf, *r* *nástr. (archit.)* * síto n na písek

Durchzeichnung, *e* [*der Abbildung, ...*] *kniž. um., fotogr., ...* * prokreslení n [vyobrazení, ...]

Durchzeichnung, *e* *mal., rest.* * pauzování n

Durchziehen, *s* [*der Bünde, der Riemchen*] *kniž. um.* * provlečení n / protažení n [vazů, řemíků]

durchziehen *kniž. um., ...* * protahovat nedok, provlékat nedok

Durchziehkette, *e* *nástr. (už. um. - zlatn., ...)* * protahováček m

Durchzug durch das Rote Meer, Der *bibl. námět díla: SZ, Ex 14,9-31, viz Mojžíš* *

Přechod m Rudého / Rákosového moře

Durchzug, *r* [*der Bünde, der Riemchen*] *kniž. um.* * provlečení n / protažení n [vazů, řemíků]

Durchzug, *r* *už. um. (text.)* * průvlek m

Durchzugbalken, *r* *archit.* * průvlak m, podvlak m, respa f (řidč.) (Laško), rešt m (řidč.) (jihových. Morava), gerenda f (řidč.) (jihových. Morava), tlustý trám m položený

středem stropu pod trámy, pův. po celé délce stavby, v 19. a 20. stol. hl. ve světnici

Durchzugmuster, *s* [*beim Sticken*] *už. um. (text.)* * protahovaný vzor m [při vyšívání]

Durchzugslüftung, *e* *pam. péče, archit., ...* * provětrávání n průvanem

Durchzugsstraße, *e* (již. Něm.) *urban.* * průjezdni / tranzitní komunikace f [úřed.], silnice f vedoucí obcí

Dürnholz *měs. na Mor.* * Drnholec m

Dürnitz, *r* [*der Burg*] (sev. Něm., ...) *archit.* * vytápěná obytná místnost f [hradu]

Dürnkrut *obec v Rak.* * Suché Kruty pmn

Durres (nad e přehláska) *měs. v Albánii, albán. Durres (nad e přehláska), it. Durazzo* * Drač m

Dusing, *r* (sev. Něm., ...) *už. um. (text.)* * dusing m (stř. hor. něm. dusen = něm. Schellen = rolničky), pás m s s těžkými stříbrnými / bronzovými ozdobami, např. ve tvaru rolniček, nošený od 14. stol. do konce 15. stol. kolem boků / pasu, přes ramena či jako šerpa

Dussack, *r* *už. um. (zbr.)* * tesák m

Dütenärmel, *m* *už. um. (text.)* * kornoutový rukáv m

Düttchen, *r* (pravděpodobně z pol. dudek = Wiedehopf, r, posměšného názvu pro říšskou orlici) *už. um. (numizm.)* * třígroš m ražený od konce 16. stol.

Duttenkragen, *r* *už. um. (text.)* * okružní n, krejzlík m (kolokv.), široký, velmi bohatě našasený, silně naškrobený bílý límec m, těsně přiléhající ke krku, téměř vodorovný, vzadu mírně zvednutý, nošený oběma pohlavími od 16. stol.

Duttgen, *r* (pravděpodobně z pol. dudek = Wiedehopf, r, posměšného názvu pro říšskou orlici) *už. um. (numizm.)* * třígroš m ražený od konce 16. stol.

Duveline, *r* (fr., čti dyftýn) *mater. (už. um. - text.)* * dyftýn m (z fr.), duveline m (dř.), bavln. měkká tkanina f s hustým níz. vlasem na líci, nižším než u sametu, v atlasové vazbě, užív. na sportovní bundy, chlapecké obleky apod.; vlněná tkanina f se zřetelně hustým níz. vlasem z česané příze

Dux *měs. v Čech.* * Duchcov m

Dusing, *r* (sev. Něm., ...) (řidč.) *už. um. (text.)* * dusing m (stř. hor. něm. dusen = něm. Schellen = rolničky), pás m s s těžkými

stříbrnými / bronzovými ozdobami, např. ve tvaru rolniček, nošený od 14. stol. do konce 15. stol. kolem boků / pasu, přes ramena či jako šerpa

Dynastenburg, e *archit.* * hrad m panovnického rodu